

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 5ης Ιουνίου 2023 *

Περιεχόμενα

Το νομικό πλαίσιο	6
Το δίκαιο της Ένωσης	6
Η Συνθήκη ΕΕ	6
Ο Χάρτης	7
Ο ΓΚΠΔ	8
Το πολωνικό δίκαιο	12
Το Σύνταγμα	12
Ο τροποποιηθείς νόμος περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου	13
Ο τροποποιηθείς νόμος περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων	16
Ο τροποποιηθείς νόμος περί οργανώσεως των διοικητικών δικαστηρίων	18
Οι μεταβατικές διατάξεις του τροποποιητικού νόμου	19
Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία	20
Η ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία	21
Επί της προσφυγής	21
Επί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου, επί του κράτους δικαίου και της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης και επί της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης	22
Επί του αν εξακολουθεί να υφίσταται το αντικείμενο της διαφοράς	27
Επί της τέταρτης αιτίας	27

* Γλώσσα διαδικασίας: η πολωνική.

Επιχειρήματα των διαδίκων	27
Εκτίμηση του Δικαστηρίου	29
Επί της τρίτης αιτίας	31
Επιχειρήματα των διαδίκων	31
Εκτίμηση του Δικαστηρίου	35
– Προκαταρκτικές παρατηρήσεις	35
– Επί του πρώτου σκέλους της τρίτης αιτίας	37
– Επί του δεύτερου σκέλους της τρίτης αιτίας	44
Επί της πρώτης αιτίας	45
Επιχειρήματα των διαδίκων	45
Εκτίμηση του Δικαστηρίου	49
– Επί του παραδεκτού	49
– Επί της ουσίας	51
Επί της δεύτερης αιτίας	58
Επιχειρήματα των διαδίκων	58
Εκτίμηση του Δικαστηρίου	64
– Επί του παραδεκτού	64
– Επί της ουσίας	65
Επί της πέμπτης αιτίας	71
Επιχειρήματα των διαδίκων	71
Εκτίμηση του Δικαστηρίου	74
– Προκαταρκτικές παρατηρήσεις	74
– Επί της δυνατότητας εφαρμογής του ΓΚΠΔ	75
– Επί της δυνατότητας εφαρμογής του άρθρου 7 και του άρθρου 8, παράγραφος 1, του Χάρτη	77
– Επί της προβαλλόμενης παράβασης των διατάξεων του άρθρου 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχεία γ' και ε', και παράγραφος 3, και του άρθρου 9, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ καθώς και του άρθρου 7 και του άρθρου 8, παράγραφος 1, του Χάρτη	78

Επί των δικαστικών εξόδων 89

«Παράβαση κράτους μέλους – Άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ – Άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Κράτος δικαίου – Πραγματική δικαστική προστασία στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης – Ανεξαρτησία των δικαστών – Άρθρο 267 ΣΛΕΕ – Ευχέρεια υποβολής αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο – Υπεροχή του δικαίου της Ένωσης – Ανάθεση στο πειθαρχικό τμήμα του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Πολωνία) αρμοδιοτήτων σε υποθέσεις άρσης της ποινικής ασυλίας των δικαστών και σε υποθέσεις εργατικού δικαίου, δικαίου κοινωνικών ασφαλίσεων και σε υποθέσεις που αφορούν τη συνταξιοδότηση των δικαστών του εν λόγω δικαστηρίου – Απαγόρευση της αμφισβήτησης, από τα εθνικά δικαστήρια, της νομιμότητας των δικαστηρίων και των συνταγματικών οργάνων ή διαπίστωσης ή εκτίμησης της νομιμότητας του διορισμού των δικαστών ή των δικαιοδοτικών εξουσιών των δικαστών – Χαρακτηρισμός ως “πειθαρχικού παραπτώματος” της εξακρίβωσης από δικαστή της πλήρωσης ορισμένων απαιτήσεων σχετικών με την ύπαρξη ανεξάρτητου και αμερόληπτου δικαστηρίου, που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως – Ανάθεση στο τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) αποκλειστικής αρμοδιότητας εξέτασης ζητημάτων σχετικών με την έλλειψη ανεξαρτησίας δικαστηρίου ή δικαστή – Άρθρα 7 και 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων – Δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα – Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 – Άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχεία γ' και ε', και παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο – Άρθρο 9, παράγραφος 1 – Ευαίσθητα δεδομένα – Εθνική ρύθμιση επιβάλλουσα στους δικαστές υποχρέωση υποβολής δήλωσης σχετικά με την ιδιότητά τους ως μελών ενώσεων, ιδρυμάτων ή πολιτικών κομμάτων, και σχετικά με τα καθήκοντα που ασκούν εντός αυτών, και προβλέπουσα την ανάρτηση στο διαδίκτυο των δεδομένων που περιέχονται στις εν λόγω δηλώσεις»

Στην υπόθεση C-204/21,

με αντικείμενο προσφυγή δυνάμει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ, η οποία ασκήθηκε την 1η Απριλίου 2021,

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την K. Herrmann και τον P. J. O. Van Nuffel,

προσφεύγουσα,

υποστηριζόμενη από:

το **Βασίλειο του Βελγίου**, εκπροσωπούμενο από τις M. Jacobs, C. Pochet και L. Van den Broeck,

το **Βασίλειο της Δανίας**, εκπροσωπούμενο αρχικώς από τις V. Pasternak Jørgensen, M. Søndahl Wolff και L. Teilgård, στη συνέχεια από τις J.F. Kronborg, V. Pasternak Jørgensen και M. Søndahl Wolff,

το **Βασίλειο των Κάτω Χωρών**, εκπροσωπούμενο από την M. K. Bulterman, τον J. Langer και τις M. A. M. de Ree και C. S. Schillemans,

τη **Δημοκρατία της Φινλανδίας**, εκπροσωπούμενη από την H. Leppo,

το **Βασίλειο της Σουηδίας**, εκπροσωπούμενο από τις H. Eklinder, C. Meyer-Seitz, A. Runeskjöld, M. Salborn Hodgson, R. Shahsavan Eriksson, H. Shev και τον O. Simonsson,

παρεμβαίνοντες,

κατά

Δημοκρατίας της Πολωνίας, εκπροσωπούμενης από τον B. Majczyna και τις J. Sawicka, K. Straś και S. Żyrek,

καθής,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, L. Bay Larsen, Αντιπρόεδρο, A. Arabadjiev, A. Prechal (εισηγήτρια), E. Regan και L. S. Rossi, προέδρους τμήματος, M. Plešič, N. Piçarra, I. Jarukaitis, A. Kumin, N. Jääskinen, I. Ziemele, J. Passer, Z. Csehi και O. Spineanu-Matei, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: A. M. Collins

γραμματέας: M. Siekierzyńska, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 28ης Ιουνίου 2022,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 15ης Δεκεμβρίου 2022,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με την προσφυγή της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι:
 - θεσπίζοντας και διατηρώντας σε ισχύ το άρθρο 42a, παράγραφοι 1 και 2, και το άρθρο 55, παράγραφος 4, του *ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych* (νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων), της 27ης Ιουλίου 2001 (Dz. U. αριθ. 98, θέση 1070), όπως τροποποιήθηκε με τον *ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw* (νόμο περί τροποποίησης του νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων, του νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και ορισμένων άλλων νόμων), της 20ής Δεκεμβρίου 2019 (Dz. U. 2020, θέση 190) (στο εξής: τροποποιητικός νόμος) (ο ούτως τροποποιηθείς νόμος καλούμενος στο εξής: τροποποιηθείς νόμος περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων), το άρθρο 26, παράγραφος 3, και το άρθρο 29, παράγραφοι 2 και 3, του *ustawa o Sądzie Najwyższym* (νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου), της 8ης Δεκεμβρίου 2017 (Dz. U. 2018, θέση 5), όπως τροποποιήθηκε με τον τροποποιητικό νόμο (στο εξής: τροποποιηθείς νόμος περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου), το άρθρο 5, παράγραφοι 1a και 1b, του *ustawa – Prawo o ustroju sądów administracyjnych* (νόμου περί οργανώσεως των διοικητικών δικαστηρίων), της 25ης Ιουλίου 2002 (Dz. U. αριθ. 153, θέση 1269), όπως τροποποιήθηκε με τον τροποποιητικό νόμο (στο εξής: τροποποιηθείς νόμος περί οργανώσεως των διοικητικών δικαστηρίων), καθώς και το άρθρο 8 του τροποποιητικού νόμου, βάσει του οποίου απαγορεύεται σε οποιοδήποτε εθνικό δικαστήριο να ελέγχει αν την πλήρωση των απαιτήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί ανεξάρτητου και αμερόληπτου δικαστηρίου που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως, η

Δημοκρατία της Πολωνίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), ερμηνευόμενες υπό το πρίσμα της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου όσον αφορά το άρθρο 6, παράγραφος 1, της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ), καθώς και από το άρθρο 267 ΣΛΕΕ και την αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης·

- θεσπίζοντας και διατηρώντας σε ισχύ το άρθρο 26, παράγραφοι 2 και 4 έως 6, και το άρθρο 82, παράγραφοι 2 έως 5, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, καθώς και το άρθρο 10 του τροποποιητικού νόμου, το οποίο προβλέπει την αποκλειστική αρμοδιότητα του Izba Kontroli Nadzwoyczej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego (τμήματος εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων) του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Πολωνία) (στο εξής: τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων) να εξετάζει τις αιτιάσεις και τα νομικά ζητήματα που άπτονται της έλλειψης ανεξαρτησίας δικαστηρίου ή δικαστή, η Δημοκρατία της Πολωνίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη, καθώς και από το άρθρο 267 ΣΛΕΕ και την αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης·
- θεσπίζοντας και διατηρώντας σε ισχύ το άρθρο 107, παράγραφος 1, σημεία 2 και 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων και το άρθρο 72, παράγραφος 1, σημεία 1 έως 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, τα οποία επιτρέπουν να χαρακτηριστεί ως «πειθαρχικό παράπτωμα» ο έλεγχος της πλήρωσης των απαιτήσεων του δικαίου της Ένωσης περί ανεξάρτητου και αμερόληπτου δικαστηρίου, που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως, η Δημοκρατία της Πολωνίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη, καθώς και από το άρθρο 267 ΣΛΕΕ·
- εξουσιοδοτώντας το Izba Dyscyplinarna (πειθαρχικό τμήμα) του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) (στο εξής: πειθαρχικό τμήμα), του οποίου δεν διασφαλίζονται η ανεξαρτησία και η αμεροληψία, να αποφαινεται επί υποθέσεων που έχουν άμεση επίπτωση στο καθεστώς και στην άσκηση των καθηκόντων δικαστή και βοηθού δικαστή, όπως είναι, αφενός, οι αιτήσεις παροχής αδειάς για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστών και βοηθών δικαστών ή για τη σύλληψή τους, καθώς και, αφετέρου, οι υποθέσεις εργατικού δικαίου και δικαίου κοινωνικών ασφαλίσεων οι οποίες αφορούν τους δικαστές του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) και οι υποθέσεις περί συνταξιοδοτήσεως των εν λόγω δικαστών, η Δημοκρατία της Πολωνίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ·
- θεσπίζοντας και διατηρώντας σε ισχύ το άρθρο 88a του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων, το άρθρο 45, παράγραφος 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και το άρθρο 8, παράγραφος 2, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των διοικητικών δικαστηρίων, η Δημοκρατία της Πολωνίας προσέβαλε το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που κατοχυρώνονται στο άρθρο 7 και στο άρθρο 8, παράγραφος 1, του Χάρτη, καθώς και στο άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχεία γ' και ε', στο άρθρο 6, παράγραφος 3, και στο άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων

προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ 2016, L 119, σ. 1) (στο εξής: ΓΚΠΔ).

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η Συνθήκη ΕΕ

- 2 Το άρθρο 2 ΣΕΕ έχει ως εξής:

«Η Ένωση βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες. Οι αξίες αυτές είναι κοινές στα κράτη μέλη εντός κοινωνίας που χαρακτηρίζεται από τον πλουραλισμό, την απαγόρευση των διακρίσεων, την ανοχή, τη δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη και την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών.»

- 3 Το άρθρο 4 ΣΕΕ ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Σύμφωνα με το άρθρο 5, κάθε αρμοδιότητα η οποία δεν απονέμεται στην Ένωση με τις Συνθήκες ανήκει στα κράτη μέλη.

2. Η Ένωση σέβεται την ισότητα των κρατών μελών ενώπιον των Συνθηκών καθώς και την εθνική τους ταυτότητα που είναι συμφυής με τη θεμελιώδη πολιτική και συνταγματική τους δομή, στην οποία συμπεριλαμβάνεται η περιφερειακή και τοπική αυτοδιοίκηση. Σέβεται τις ουσιώδεις λειτουργίες του κράτους, ιδίως δε τις λειτουργίες που αποβλέπουν στη διασφάλιση της εδαφικής ακεραιότητας, τη διατήρηση της δημόσιας τάξης και την προστασία της εθνικής ασφάλειας. Ειδικότερα, η εθνική ασφάλεια παραμένει στην ευθύνη κάθε κράτους μέλους.

3. Σύμφωνα με την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας, η Ένωση και τα κράτη μέλη εκπληρώνουν τα εκ των Συνθηκών καθήκοντα βάσει αμοιβαίου σεβασμού και αμοιβαίας συνεργασίας.

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν κάθε γενικό ή ειδικό μέτρο ικανό να διασφαλίσει την εκτέλεση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις Συνθήκες ή προκύπτουν από πράξεις των θεσμικών οργάνων της Ένωσης.

Τα κράτη μέλη διευκολύνουν την Ένωση στην εκπλήρωση της αποστολής της και απέχουν από τη λήψη οποιουδήποτε μέτρου ικανού να θέσει σε κίνδυνο την πραγματοποίηση των στόχων της Ένωσης.»

- 4 Το άρθρο 5, παράγραφοι 1 και 2, ΣΕΕ προβλέπει τα εξής:

«1. Η οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης διέπεται από την αρχή της δοτής αρμοδιότητας. Η άσκηση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης διέπεται από τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

2. Σύμφωνα με την αρχή της δοτής αρμοδιότητας, η Ένωση ενεργεί μόνο εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που της απονέμουν τα κράτη μέλη με τις Συνθήκες για την επίτευξη των στόχων που οι Συνθήκες αυτές ορίζουν. Κάθε αρμοδιότητα η οποία δεν απονέμεται στην Ένωση με τις Συνθήκες ανήκει στα κράτη μέλη.»

5 Το άρθρο 19, παράγραφος 1, ΣΕΕ ορίζει τα ακόλουθα:

«Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιλαμβάνει το Δικαστήριο, το Γενικό Δικαστήριο και ειδικευμένα δικαστήρια. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξασφαλίζει την τήρηση του δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή των Συνθηκών.

Τα κράτη μέλη προβλέπουν τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που είναι αναγκαία για να διασφαλίζεται η πραγματική δικαστική προστασία στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης.»

Ο Χάρτης

6 Το άρθρο 7 του Χάρτη ορίζει τα εξής:

«Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στο σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και των επικοινωνιών του.»

7 Κατά το άρθρο 8 του Χάρτη:

«1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν.

2. Η επεξεργασία αυτών των δεδομένων πρέπει να γίνεται νομίμως, για καθορισμένους σκοπούς και με βάση τη συγκατάθεση του ενδιαφερομένου ή για άλλους θεμιτούς λόγους που προβλέπονται από το νόμο. [...]

[...]»

8 Το άρθρο 47 του Χάρτη, με τίτλο «Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου», ορίζει τα εξής:

«Κάθε πρόσωπο του οποίου παραβιάστηκαν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης, έχει δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, τηρουμένων των προϋποθέσεων που προβλέπονται στο παρόν άρθρο.

Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να δικασθεί η υπόθεσή του δίκαια, δημόσια και εντός εύλογης προθεσμίας, από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο, που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως. [...]

[...]»

9 Το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη προβλέπει τα εξής:

«Κάθε περιορισμός στην άσκηση των δικαιωμάτων και ελευθεριών που αναγνωρίζονται στον παρόντα Χάρτη πρέπει να προβλέπεται από το νόμο και να σέβεται το βασικό περιεχόμενο των εν λόγω δικαιωμάτων και ελευθεριών. Τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, περιορισμοί επιτρέπεται να επιβάλλονται μόνον εφόσον είναι αναγκαίοι και ανταποκρίνονται πραγματικά σε στόχους γενικού

ενδιαφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων.»

Ο ΓΚΠΔ

10 Οι αιτιολογικές σκέψεις 4, 10, 16, 20, 39 και 51 του ΓΚΠΔ διαλαμβάνουν τα εξής:

«(4) Η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θα πρέπει να προορίζεται να εξυπηρετεί τον άνθρωπο. Το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι απόλυτο δικαίωμα· πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με τη λειτουργία του στην κοινωνία και να σταθμίζεται με άλλα θεμελιώδη δικαιώματα, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Ο παρών κανονισμός σέβεται όλα τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις ελευθερίες και αρχές που αναγνωρίζονται στον Χάρτη όπως κατοχυρώνονται στις Συνθήκες, ιδίως τον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, της κατοικίας και των επικοινωνιών, την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, την ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας, την ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης, την επιχειρηματική ελευθερία, το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου και την πολιτιστική, θρησκευτική και γλωσσική πολυμορφία.

[...]

(10) Για τη διασφάλιση συνεκτικής και υψηλού επιπέδου προστασίας των φυσικών προσώπων και την άρση των εμποδίων στις ροές δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εντός της Ένωσης, το επίπεδο προστασίας των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των φυσικών προσώπων σε σχέση με την επεξεργασία των εν λόγω δεδομένων θα πρέπει να είναι ισοδύναμο σε όλα τα κράτη μέλη. Θα πρέπει να διασφαλίζεται συνεκτική και ομοιόμορφη εφαρμογή των κανόνων για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των ελευθεριών των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε ολόκληρη την Ένωση. Όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που γίνεται προς συμμόρφωση με νομική υποχρέωση, προς εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να διατηρούν ή να θεσπίζουν εθνικές διατάξεις για τον περαιτέρω προσδιορισμό της εφαρμογής των κανόνων του παρόντος κανονισμού. [...] Ο παρών κανονισμός παρέχει επίσης περιθώρια χειρισμού στα κράτη μέλη, ώστε να εξειδικεύσουν τους κανόνες του, συμπεριλαμβανομένων αυτών που αφορούν την επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (“ευαίσθητα δεδομένα”). Σε αυτόν τον βαθμό, ο παρών κανονισμός δεν αποκλείει το δικαίωμα των κρατών μελών να προσδιορίζει τις περιστάσεις ειδικών καταστάσεων επεξεργασίας, μεταξύ άλλων τον ακριβέστερο καθορισμό των προϋποθέσεων υπό τις οποίες η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι σύννομη.

[...]

(16) Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται σε ζητήματα προστασίας θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών ή την ελεύθερη κυκλοφορία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που σχετίζονται με δραστηριότητες που δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου, όπως δραστηριότητες που αφορούν την εθνική ασφάλεια. Ο παρών κανονισμός

δεν εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα κράτη μέλη όταν αυτά εκτελούν δραστηριότητες συναφείς με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της Ένωσης.

[...]

- (20) Ενώ ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται, μεταξύ άλλων, στις δραστηριότητες των δικαστηρίων και άλλων δικαστικών αρχών, το δίκαιο της Ένωσης ή των κρατών μελών θα μπορούσε να εξειδικεύει τις πράξεις και διαδικασίες επεξεργασίας σε σχέση με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από δικαστήρια και άλλες δικαστικές αρχές. Η αρμοδιότητα των εποπτικών αρχών δεν θα πρέπει να καλύπτει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όταν τα δικαστήρια ενεργούν υπό τη δικαιοδοτική τους ιδιότητα, προκειμένου να διασφαλίζεται η ανεξαρτησία των δικαστικών λειτουργιών κατά την άσκηση των δικαιοδοτικών τους καθηκόντων, περιλαμβανομένης της λήψης αποφάσεων. Η εποπτεία των εν λόγω πράξεων επεξεργασίας δεδομένων θα πρέπει να μπορεί να ανατεθεί σε ειδικούς φορείς στο πλαίσιο του δικαστικού συστήματος του κράτους μέλους, το οποίο θα πρέπει ιδίως να διασφαλίζει τη συμμόρφωση με τους κανόνες του παρόντος κανονισμού, να ευαισθητοποιεί μέλη των δικαστικών λειτουργιών όσον αφορά τις υποχρεώσεις τους βάσει του παρόντος κανονισμού και να επιλαμβάνεται καταγγελιών σε σχέση με τις εν λόγω διαδικασίες επεξεργασίας δεδομένων.

[...]

- (39) [...] οι συγκεκριμένοι σκοποί της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θα πρέπει να είναι σαφείς, νόμιμοι και προσδιορισμένοι κατά τον χρόνο συλλογής των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα πρέπει να είναι επαρκή και συναφή και να περιορίζονται στα αναγκαία για τους σκοπούς της επεξεργασίας τους. [...] Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα πρέπει να υποβάλλονται σε επεξεργασία μόνο εάν ο σκοπός της επεξεργασίας δεν μπορεί να επιτευχθεί με άλλα μέσα. [...]

[...]

- (51) Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία είναι εκ φύσεως ιδιαίτερα ευαίσθητα σε σχέση με θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες χρήζουν ειδικής προστασίας, καθότι το πλαίσιο της επεξεργασίας τους θα μπορούσε να δημιουργήσει σημαντικούς κινδύνους για τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις ελευθερίες. [...] Τέτοια δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν θα πρέπει να υποβάλλονται σε επεξεργασία, εκτός εάν η επεξεργασία επιτρέπεται σε ειδικές περιπτώσεις που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό, λαμβάνοντας υπόψη ότι το δίκαιο των κρατών μελών μπορεί να προβλέπει ειδικές διατάξεις για την προστασία των δεδομένων, προκειμένου να προσαρμόζεται η εφαρμογή των κανόνων του παρόντος κανονισμού λόγω συμμόρφωσης προς νομική υποχρέωση ή λόγω εκπλήρωσης καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας. Εκτός από τις ειδικές απαιτήσεις στις οποίες υπάγεται η εν λόγω επεξεργασία, θα πρέπει να εφαρμόζονται οι γενικές αρχές και οι λοιποί κανόνες του παρόντος κανονισμού, ιδίως σε ό,τι αφορά τους όρους νόμιμης επεξεργασίας. Παρεκκλίσεις από τη γενική απαγόρευση επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υπάγονται στις εν λόγω ειδικές κατηγορίες θα πρέπει να προβλέπονται ρητώς, μεταξύ άλλων, σε περίπτωση ρητής συγκατάθεσης του υποκειμένου

των δεδομένων ή όταν πρόκειται για ειδικές ανάγκες, ιδίως όταν η επεξεργασία διενεργείται στο πλαίσιο θεμιτών δραστηριοτήτων ορισμένων ενώσεων ή ιδρυμάτων, σκοπός των οποίων είναι να επιτρέπουν την άσκηση των θεμελιωδών ελευθεριών.»

- 11 Το άρθρο 1 του ΓΚΠΔ, το οποίο επιγράφεται «Αντικείμενο και στόχοι», ορίζει στην παράγραφο 2 τα εξής:

«Ο παρών κανονισμός προστατεύει θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες των φυσικών προσώπων και ειδικότερα το δικαίωμά τους στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.»

- 12 Το άρθρο 2 του ΓΚΠΔ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής», ορίζει τα εξής:

«1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στην, εν όλω ή εν μέρει, αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία τέτοιων δεδομένων τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε σύστημα αρχειοθέτησης.

2. Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα:

α) στο πλαίσιο δραστηριότητας η οποία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης,

β) από τα κράτη μέλη κατά την άσκηση δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κεφαλαίου 2 του τίτλου V της ΣΕΕ,

[...].»

- 13 Το άρθρο 4 του ΓΚΠΔ, το οποίο επιγράφεται «Ορισμοί», προβλέπει τα εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού νοούνται ως:

1) “δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα”: κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο (“υποκείμενο των δεδομένων”): το ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης, σε επιγραμμικό αναγνωριστικό ταυτότητας ή σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη σωματική, φυσιολογική, γενετική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική ταυτότητα του εν λόγω φυσικού προσώπου,

2) “επεξεργασία”: κάθε πράξη ή σειρά πράξεων που πραγματοποιείται με ή χωρίς τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή σε σύνολα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διάρθρωση, η αποθήκευση, η προσαρμογή ή η μεταβολή, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η κοινολόγηση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, ο περιορισμός, η διαγραφή ή η καταστροφή,

[...]

7) “υπεύθυνος επεξεργασίας”: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που, μόνα ή από κοινού με άλλα, καθορίζουν τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα· όταν οι σκοποί και ο τρόπος της επεξεργασίας αυτής καθορίζονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τα ειδικά κριτήρια για τον διορισμό του μπορούν να προβλέπονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους,

[...]».

14 Το άρθρο 6 του ΓΚΠΔ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Νομιμότητα της επεξεργασίας», προβλέπει στις παραγράφους 1 και 3 τα εξής:

«1. Η επεξεργασία είναι σύννομη μόνο εάν και εφόσον ισχύει τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

[...]

γ) η επεξεργασία είναι απαραίτητη για τη συμμόρφωση με έννομη υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας,

[...]

ε) η επεξεργασία είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας,

[...]

3. Η βάση για την επεξεργασία που αναφέρεται στην παράγραφο 1 στοιχεία γ) και ε) ορίζεται σύμφωνα με:

α) το δίκαιο της Ένωσης, ή

β) το δίκαιο του κράτους μέλος στο οποίο υπόκειται ο υπεύθυνος επεξεργασίας.

Ο σκοπός της επεξεργασίας καθορίζεται στην εν λόγω νομική βάση ή, όσον αφορά την επεξεργασία που αναφέρεται στην παράγραφο 1 στοιχείο ε), είναι η αναγκαιότητα της επεξεργασίας για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας. [...] Το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο του κράτους μέλους ανταποκρίνεται σε σκοπό δημόσιου συμφέροντος και είναι ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο νόμιμο σκοπό.»

15 Το άρθρο 9 του ΓΚΠΔ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», προβλέπει στις παραγράφους 1 και 2 τα εξής:

«1. Απαγορεύεται η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αποκαλύπτουν τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις ή τη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, καθώς και η επεξεργασία γενετικών δεδομένων, βιομετρικών δεδομένων με σκοπό την αδιαμφισβήτητη ταυτοποίηση προσώπου,

δεδομένων που αφορούν την υγεία ή δεδομένων που αφορούν τη σεξουαλική ζωή φυσικού προσώπου ή τον γενετήσιο προσανατολισμό.

2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

[...]

ζ) η επεξεργασία είναι απαραίτητη για λόγους ουσιαστικού δημόσιου συμφέροντος, βάσει του δικαίου της Ένωσης ή κράτους μέλους, το οποίο είναι ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο στόχο, σέβεται την ουσία του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων και προβλέπει κατάλληλα και συγκεκριμένα μέτρα για τη διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των συμφερόντων του υποκειμένου των δεδομένων,

[...]».

Το πολωνικό δίκαιο

Το Σύνταγμα

16 Το άρθρο 45, παράγραφος 1, του Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Συντάγματος της Δημοκρατίας της Πολωνίας) (στο εξής: Σύνταγμα) προβλέπει τα εξής:

«Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα να δικασθεί η υπόθεσή του δίκαια, δημόσια και χωρίς υπέρμετρη καθυστέρηση, από αρμόδιο, ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο.»

17 Δυνάμει του άρθρου 179 του Συντάγματος, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας διορίζει τους δικαστές, κατόπιν πρότασης του Krajowa Rada Sądownictwa (Εθνικού Δικαστικού Συμβουλίου, Πολωνία) (στο εξής: KRS), για θητεία αορίστου χρόνου.

18 Κατά το άρθρο 186, παράγραφος 1, του Συντάγματος:

«Το [KRS] αποτελεί τον θεματοφύλακα της ανεξαρτησίας των δικαστηρίων και των δικαστών.»

19 Το άρθρο 187 του Συντάγματος ορίζει τα εξής:

«1. Το [KRS] αποτελείται:

1) από τον πρώτο πρόεδρο του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)], τον Υπουργό Δικαιοσύνης, τον πρόεδρο του [Naczelny Sąd Administracyjny (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου, Πολωνία)] και ένα μέλος που ορίζει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας,

2) από δεκαπέντε μέλη τα οποία επιλέγονται μεταξύ των δικαστών του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)], των τακτικών δικαστηρίων, των διοικητικών δικαστηρίων και των στρατοδικείων,

3) από τέσσερα μέλη τα οποία εκλέγει [η Sejm (Δίαιτα, Πολωνία)] μεταξύ των βουλευτών και από δύο μέλη τα οποία εκλέγει η Γερουσία μεταξύ των γερουσιαστών.

[...]

3. Η θητεία των εκλεγμένων μελών [του KRS] είναι τετραετής.
4. Το καθεστώς, ο τομέας δραστηριότητας και ο τρόπος λειτουργίας [του KRS], καθώς και ο τρόπος εκλογής των μελών του ορίζονται από τον νόμο.»

Ο τροποποιηθείς νόμος περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου

- 20 Βάσει του νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου συστάθηκαν, εντός του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), δύο νέα τμήματα, συγκεκριμένα δε, αφενός, το πειθαρχικό τμήμα και, αφετέρου, το τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων.
- 21 Ο τροποποιητικός νόμος, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 14 Φεβρουαρίου 2020, τροποποίησε τον νόμο περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, μεταξύ άλλων, με την προσθήκη των παραγράφων 2 έως 6 στο άρθρο 26, του σημείου 1α στο άρθρο 27, παράγραφος 1, της παραγράφου 3 στο άρθρο 45 και των παραγράφων 2 έως 5 στο άρθρο 82 του εν λόγω νόμου και με την τροποποίηση του άρθρου 29 και του άρθρου 72, παράγραφος 1, του ίδιου νόμου.
- 22 Το άρθρο 26, παράγραφοι 2 έως 6, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου ορίζει τα εξής:

«2. Το τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί αιτήσεων ή δηλώσεων σχετικά με την εξαίρεση δικαστή ή τον ορισμό του δικαστηρίου ενώπιον του οποίου πρέπει να διεξαχθεί διαδικασία, οι οποίες περιλαμβάνουν αιτιάσεις περί ελλείψεως ανεξαρτησίας του δικαστηρίου ή του δικαστή. Το δικαστήριο που επιλαμβάνεται της υποθέσεως υποβάλλει αμέσως αίτηση στον πρόεδρο του τμήματος εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων προκειμένου αυτή να εξετασθεί σύμφωνα με τους κανόνες που καθορίζονται από χωριστές διατάξεις. Η υποβολή αιτήσεως στον πρόεδρο του τμήματος εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων δεν αναστέλλει την εκκρεμή διαδικασία.

3. Η διαλαμβανόμενη στην παράγραφο 2 αίτηση δεν εξετάζεται εάν αφορά τη διαπίστωση και την εκτίμηση της νομιμότητας του διορισμού δικαστή ή της νομιμοποιήσεώς του για την άσκηση δικαιοδοτικών καθηκόντων.

4. Το τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί ενδίκων βοηθημάτων και μέσων με τα οποία ζητείται να διαπιστωθεί η έλλειψη νομιμότητας οριστικών αποφάσεων του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)], των τακτικών δικαστηρίων, των στρατοδικείων και των διοικητικών δικαστηρίων, περιλαμβανομένου του [Naczelny Sąd Administracyjny (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου)], εφόσον η έλλειψη νομιμότητας συνίσταται στην αμφισβήτηση του καθεστώτος του προσώπου το οποίο διορίστηκε σε θέση δικαστή που αποφάνθηκε επί της υποθέσεως.

5. Οι διατάξεις σχετικά με τη διαπίστωση της έλλειψης νομιμότητας οριστικής δικαστικής απόφασης έχουν εφαρμογή τηρουμένων των αναλογιών στη διαδικασία επί των υποθέσεων που διαλαμβάνονται στην παράγραφο 4, οι δε διατάξεις σχετικά με την εκ νέου κίνηση ένδικης διαδικασίας περατωθείσας με αμετάκλητη απόφαση έχουν εφαρμογή επί των ποινικών υποθέσεων. Δεν απαιτείται εκ των προτέρων να πιθανολογηθεί ή να αποδειχθεί η επέλευση ζημίας οφειλομένης στην έκδοση της αποφάσεως κατά της οποίας ασκείται το ένδικο βοήθημα ή μέσο.

6. Ένδικο βοήθημα ή μέσο με αίτημα να διαπιστωθεί η έλλειψη νομιμότητας οριστικής αποφάσεως, κατά την έννοια της παραγράφου 4, δύναται να ασκηθεί ενώπιον του τμήματος εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων χωρίς να επιληφθεί της υποθέσεως το δικαστήριο που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση, ακόμη και όταν ένας διάδικος δεν έχει εξαντλήσει τα ένδικα μέσα που έχει στη διάθεσή του, συμπεριλαμβανομένης της έκτακτης προσφυγής ενώπιον του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)].»

23 Το άρθρο 27, παράγραφος 1, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου προβλέπει τα εξής:

«Στη δικαιοδοσία του πειθαρχικού τμήματος υπάγονται:

1) οι πειθαρχικές υποθέσεις:

- α) οι οποίες αφορούν τους δικαστές του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)],
- β) οι οποίες εκδικάζονται από το [Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο)] σε σχέση με πειθαρχικές διαδικασίες που κινούνται δυνάμει των ακόλουθων νόμων:

[...]

– του νόμου [περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων] [...],

[...]

1a) οι υποθέσεις οι οποίες αφορούν τη χορήγηση άδειας για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστών, βοηθών δικαστών, εισαγγελέων και αντεισαγγελέων ή την προσωρινή κράτηση των εν λόγω προσώπων.

2) οι υποθέσεις εργατικού δικαίου και δικαίου κοινωνικών ασφαλίσεων οι οποίες αφορούν τους δικαστές του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)].

3) οι υποθέσεις συνταξιοδοτήσεως δικαστή του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)].»

24 Το άρθρο 29, παράγραφοι 2 και 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου ορίζει τα εξής:

«2. Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] ή των οργάνων του, δεν επιτρέπεται να τεθούν υπό αμφισβήτηση οι εξουσίες των [δικαστηρίων], των συνταγματικών οργάνων του κράτους και των οργάνων ελέγχου και διασφάλισης του δικαίου.

3. Το [Sąd Najwyższy (Ανώτατο δικαστήριο)] ή άλλο όργανο της εξουσίας δεν δύναται να διαπιστώσει ή να εκτιμήσει τη νομιμότητα του διορισμού δικαστή ή της απορρέουσας από τον διορισμό του εξουσίας ασκήσεως των δικαιοδοτικών καθηκόντων.»

25 Το άρθρο 45, παράγραφος 3, του ως άνω νόμου προβλέπει τα εξής:

«Οι δικαστές του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] υποβάλλουν τη δήλωση του άρθρου 88a του [τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων] στον πρώτο πρόεδρο του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)], ο δε πρώτος πρόεδρος του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] [στο KRS].»

26 Το άρθρο 72, παράγραφος 1, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου ορίζει τα εξής:

«Ο δικαστής του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)] υπέχει πειθαρχική ευθύνη για τα επαγγελματικά παραπτώματα (πειθαρχικά παραπτώματα) που διαπράττει, μεταξύ άλλων σε περίπτωση:

- 1) πρόδηλης και κατάφωρης παράβασης των κανόνων δικαίου·
- 2) πράξεων ή παραλείψεων δυνάμενων να παρακωλύσουν ή να θέσουν σε σοβαρό κίνδυνο τη λειτουργία δικαστικής αρχής·
- 3) πράξεων που θέτουν υπό αμφισβήτηση την ύπαρξη σχέσης εργασίας δικαστή, το κύρος του διορισμού δικαστή ή τη νομιμότητα συνταγματικού οργάνου της Δημοκρατίας της Πολωνίας.»

27 Κατά το άρθρο 73, παράγραφος 1, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, το πειθαρχικό τμήμα συνιστά το πειθαρχικό δικαστήριο το οποίο αποφαινεται σε πρώτο και δεύτερο βαθμό επί υποθέσεων που αφορούν τους δικαστές του Sądu Najwyższego (Ανωτάτου Δικαστηρίου).

28 Το άρθρο 82 του ίδιου νόμου προβλέπει τα εξής:

«1. Εάν, κατά την εξέταση αιτήσεως αναιρέσεως ή άλλου ενδίκου μέσου, το [Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο)] διατηρεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς την ερμηνεία των νομικών διατάξεων στις οποίες στηρίζεται η υπό κρίση απόφαση, δύναται να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει νομικό ερώτημα σε σχηματισμό αποτελούμενο από επτά εκ των δικαστών του.

2. Οσάκις εξετάζει υπόθεση η οποία εγείρει νομικό ζήτημα σχετικό με την ανεξαρτησία δικαστή ή δικαστηρίου, το [Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο)] αναστέλλει την ενώπιόν του διαδικασία και υποβάλλει το ζήτημα αυτό σε σχηματισμό αποτελούμενο από το σύνολο των μελών του τμήματος εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων.

3. Εάν, κατά την εξέταση αιτήσεως του άρθρου 26, παράγραφος 2, το [Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο)] διατηρεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς την ερμηνεία των νομικών διατάξεων στις οποίες πρέπει να στηριχθεί η απόφαση, δύναται να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει νομικό ερώτημα σε σχηματισμό αποτελούμενο από το σύνολο των μελών του τμήματος εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων.

4. Οσάκις εκδίδει απόφαση κατά την παράγραφο 2 ή 3, το τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων δεν δεσμεύεται από την απόφαση άλλου δικαστικού σχηματισμού του [Sądu Najwyższego (Ανωτάτου Δικαστηρίου)], ακόμη και αν αυτή έχει περιβληθεί την ισχύ αρχής του δικαίου.

5. Απόφαση που εκδίδεται από το σύνολο των μελών του τμήματος εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων βάσει της παραγράφου 2 ή 3 είναι δεσμευτική για το σύνολο των δικαστικών σχηματισμών του [Sądu Najwyższego (Ανωτάτου Δικαστηρίου)]. Οποιαδήποτε απόκλιση από απόφαση που έχει περιβληθεί την ισχύ αρχής του δικαίου προϋποθέτει την έκδοση αποφάσεως της ολομέλειας του [Sądu Najwyższego (Ανωτάτου Δικαστηρίου)], για την οποία απαιτείται η παρουσία τουλάχιστον των δύο τρίτων των δικαστών κάθε τμήματος. Το άρθρο 88 δεν εφαρμόζεται.»

Ο τροποποιηθείς νόμος περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων

29 Ο τροποποιητικός νόμος τροποποίησε τον νόμο περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων, μεταξύ άλλων, με την προσθήκη στον εν λόγω νόμο των άρθρων 42a και 88a, της παραγράφου 4 στο άρθρο 55, των σημείων 2 και 3 στο άρθρο 107 και της παραγράφου 2a στο άρθρο 110.

30 Το κείμενο του άρθρου 42a του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων προβλέπει τα εξής:

«1. Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων των δικαστηρίων ή των οργάνων τους, δεν επιτρέπεται να τεθεί υπό αμφισβήτηση η νομιμότητα των [δικαστηρίων], των συνταγματικών οργάνων του κράτους και των οργάνων ελέγχου και διασφαλίσεως του δικαίου.

2. Τακτικό δικαστήριο ή άλλο όργανο της εξουσίας δεν δύναται να διαπιστώσει ή να εκτιμήσει τη νομιμότητα του διορισμού δικαστή ή της απορρέουσας από τον διορισμό του εξουσίας ασκήσεως των δικαιοδοτικών καθηκόντων.»

31 Το άρθρο 55 του νόμου αυτού προβλέπει τα εξής:

«1. Ο δικαστής τακτικού δικαστηρίου διορίζεται στη θέση αυτή από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και ορκίζεται ενώπιόν του.

2. Οι δικαστές των τακτικών δικαστηρίων διορίζονται σε θέσεις:

1) δικαστή [sąd rejonowy (τοπικού δικαστηρίου)]·

2) δικαστή [sąd okręgowy (πρωτοδικείου)]·

3) δικαστή [sąd apelacyjny (εφετείου)].

3. Όταν διορίζει ένα πρόσωπο σε θέση δικαστή, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ορίζει τον τόπο υπηρεσίας του (έδρα). Αλλαγή έδρας μπορεί να πραγματοποιείται χωρίς μεταβολή του τόπου υπηρεσίας στις περιπτώσεις και κατά τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 75.

4. Οι δικαστές μπορούν να αποφαίνονται επί όλων των υποθέσεων στον τόπο υπηρεσίας τους, καθώς και σε άλλα δικαστήρια στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος (αρμοδιότητα του δικαστή). Οι διατάξεις σχετικά με την ανάθεση των υποθέσεων, καθώς και τον ορισμό και την τροποποίηση του δικαστικού σχηματισμού δεν περιορίζουν την αρμοδιότητα δικαστή και δεν μπορούν να εφαρμοστούν για να διαπιστωθεί ότι ο δικαστικός σχηματισμός αντίκειται στον νόμο, ότι το δικαστήριο δεν έχει την προσήκουσα σύνθεση ή ότι στον σχηματισμό μετέχει πρόσωπο το οποίο δεν είναι εξουσιοδοτημένο ή αρμόδιο να δικάσει.»

32 Το άρθρο 80 του εν λόγω νόμου ορίζει τα εξής:

«1. Ο δικαστής δεν κρατείται ούτε διώκεται ποινικά χωρίς την άδεια του αρμόδιου πειθαρχικού δικαστηρίου. Η διάταξη αυτή δεν αφορά την κράτηση σε περίπτωση αυτοφώρου εγκλήματος, εφόσον η κράτηση είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της ομαλής διεξαγωγής της διαδικασίας. Έως την έκδοση διάταξης με την οποία επιτρέπεται η άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστή, μπορούν να ληφθούν μόνον επείγοντα μέτρα.

[...]

2c. Το πειθαρχικό δικαστήριο εκδίδει διάταξη με την οποία επιτρέπει την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστή εάν υφίστανται εύλογες υπόνοιες για τη διάπραξη ποινικού αδικήματος. Στη διάταξη εκτίθενται η απόφαση με την οποία παρέχεται η άδεια για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά του δικαστή καθώς και η αιτιολογία της.

2d. Το πειθαρχικό δικαστήριο εξετάζει την αίτηση άδειας για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστή εντός δεκατεσσάρων ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της.

[...]»

33 Το άρθρο 88a του τροποποιηθέντος νόμου περί οργάνωσης των τακτικών δικαστηρίων έχει ως ακολούθως:

«1. Ο δικαστής υποβάλει γραπτή δήλωση στην οποία αναφέρει:

1) την ιδιότητά του ως μέλους ένωσης, περιλαμβανομένων της επωνυμίας και της έδρας της ένωσης, των θέσεων που κατέχει και του χρονικού διαστήματος διατήρησης της ιδιότητας του μέλους·

2) τη θέση που κατείχε σε μη κερδοσκοπικό ίδρυμα, περιλαμβανομένων της επωνυμίας και της έδρας του ιδρύματος και του χρονικού διαστήματος διατήρησης της θέσης·

3) την ιδιότητά του ως μέλους πολιτικού κόμματος πριν από τον διορισμό του σε θέση δικαστή και την ιδιότητά του ως μέλους πολιτικού κόμματος κατά τη διάρκεια της θητείας του πριν από τις 29 Δεκεμβρίου 1989, περιλαμβανομένων της επωνυμίας του εν λόγω κόμματος, των θέσεων που κατείχε και του χρονικού διαστήματος διατήρησης της ιδιότητας του μέλους.

2. Οι δικαστές υποβάλλουν τις δηλώσεις της παραγράφου 1 στον πρόεδρο του αρμόδιου [sąd apelacyjny (εφετείου)], οι δε πρόεδροι των [sąd apelacyjny (εφετείων)] στον Υπουργό Δικαιοσύνης.

3. Οι δηλώσεις της παραγράφου 1 πρέπει να υποβάλλονται εντός 30 ημερών από την ημερομηνία κατά την οποία ο δικαστής αναλαμβάνει καθήκοντα και εντός 30 ημερών από την ημερομηνία κατά την οποία συντρέχουν ή παύουν να συντρέχουν οι περιστάσεις που διαλαμβάνονται στην παράγραφο 1.

4. Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις δηλώσεις της παραγράφου 1 είναι δημόσια προσβάσιμες και δημοσιεύονται στο [Biuletyn Informacji Publicznej (Δημόσιο Ενημερωτικό Δελτίο) που διαλαμβάνεται στον ustawa o dostępie do informacji publicznej (νόμο για την πρόσβαση στις δημόσιες πληροφορίες), της 6ης Σεπτεμβρίου 2001 (Dz. U. αριθ. 112, θέση 1198)], εντός 30 ημερών από την ημερομηνία υποβολής της δήλωσης στο εξουσιοδοτημένο όργανο.»

34 Το άρθρο 107, παράγραφος 1, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων προβλέπει τα εξής:

«Ο δικαστής υπέχει πειθαρχική ευθύνη για τα επαγγελματικά παραπτώματα (πειθαρχικά παραπτώματα) που διαπράττει, μεταξύ άλλων σε περίπτωση:

- 1) πρόδηλης και κατάφωρης παράβασης των κανόνων δικαίου·
- 2) πράξεων ή παραλείψεων δυνάμενων να παρακωλύσουν ή να θέσουν σε σοβαρό κίνδυνο τη λειτουργία δικαστικής αρχής·
- 3) πράξεων που θέτουν υπό αμφισβήτηση την ύπαρξη σχέσης εργασίας δικαστή, το κύρος του διορισμού δικαστή ή τη νομιμότητα συνταγματικού οργάνου της Δημοκρατίας της Πολωνίας·

[...]».

35 Το άρθρο 110, παράγραφος 2α, του νόμου αυτού ορίζει τα ακόλουθα:

«[...] Οι υποθέσεις που διαλαμβάνονται στο άρθρο 80 [...] εκδικάζονται, σε πρώτο βαθμό, από το [Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο)] σε μονομελή σχηματισμό απαρτιζόμενο από δικαστή του πειθαρχικού τμήματος και, σε δεύτερο βαθμό, από το [Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο)], σε σχηματισμό απαρτιζόμενο από τρεις δικαστές του πειθαρχικού τμήματος.»

36 Το άρθρο 129, παράγραφοι 1 έως 3, του εν λόγω νόμου ορίζει τα εξής:

«1. Το πειθαρχικό δικαστήριο δύναται να θέσει σε αργία δικαστή κατά του οποίου κινήθηκε πειθαρχική διαδικασία ή διαδικασία απαλλαγής από τα καθήκοντά του, τούτο δε και οσάκις εκδίδει απόφαση επιτρέπουσα την άσκηση ποινικής δίωξης κατά του οικείου δικαστή.

2. Εάν εκδώσει απόφαση με την οποία επιτρέπει την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστή για εκ προθέσεως αδίκημα το οποίο διώκεται από την εισαγγελική αρχή, το πειθαρχικό δικαστήριο θέτει αυτεπαγγέλτως τον οικείο δικαστή σε αργία.

3. Όταν θέτει τον δικαστή σε αργία, το πειθαρχικό δικαστήριο μειώνει κατά ποσοστό από 25 έως 50 % την αμοιβή του κατά το διάστημα της θέσεως σε αργία· η διάταξη αυτή δεν αφορά τα πρόσωπα κατά των οποίων κινείται διαδικασία απαγορεύσεως.»

Ο τροποποιηθείς νόμος περί οργανώσεως των διοικητικών δικαστηρίων

37 Με τον τροποποιητικό νόμο ο νόμος περί οργανώσεως των διοικητικών δικαστηρίων τροποποιήθηκε, μεταξύ άλλων, διά της προσθήκης των παραγράφων 1α και 1b στο άρθρο 5 και της παραγράφου 2 στο άρθρο 8 του εν λόγω νόμου, καθώς και διά της τροποποίησεως του άρθρου 29, παράγραφος 1, και του άρθρου 49, παράγραφος 1, του ίδιου νόμου.

38 Το άρθρο 5, παράγραφοι 1α και 1b, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των διοικητικών δικαστηρίων ορίζει τα εξής:

«1α. Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων των διοικητικών δικαστηρίων ή των οργάνων τους, δεν επιτρέπεται να τεθεί υπό αμφισβήτηση η νομιμότητα των [δικαστηρίων], των συνταγματικών οργάνων του κράτους ή των οργάνων ελέγχου και διασφαλίσεως του δικαίου.

1b. Διοικητικό δικαστήριο ή άλλο όργανο της εξουσίας δεν δύναται να διαπιστώσει ή να εκτιμήσει τη νομιμότητα του διορισμού δικαστή ή της απορρέουσας από τον διορισμό του εξουσίας ασκήσεως των δικαιοδοτικών καθηκόντων.»

- 39 Το άρθρο 8, παράγραφος 2, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των διοικητικών δικαστηρίων προβλέπει τα εξής:

«Η δήλωση του άρθρου 88a του [τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων] υποβάλλεται από τους δικαστές [wojewódzki sąd administracyjny (περιφερειακού διοικητικού δικαστηρίου)] στον αρμόδιο πρόεδρο περιφερειακού διοικητικού δικαστηρίου, από τον πρόεδρο περιφερειακού διοικητικού δικαστηρίου και τους δικαστές του [Naczelny Sąd Administracyjny (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου)] στον πρόεδρο του [Naczelny Sąd Administracyjny (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου)] και από τον πρόεδρο του [Naczelny Sąd Administracyjny (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου)] [στο KRS].»

- 40 Δυνάμει του άρθρου 29, παράγραφος 1, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των διοικητικών δικαστηρίων, τα πειθαρχικά παραπτώματα που προβλέπονται στο άρθρο 107, παράγραφος 1, σημεία 2 και 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων έχουν εφαρμογή και στην περίπτωση των δικαστών των διοικητικών δικαστηρίων.

- 41 Κατά το άρθρο 49, παράγραφος 1, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των διοικητικών δικαστηρίων, τα πειθαρχικά παραπτώματα που προβλέπονται στο άρθρο 72, παράγραφος 1, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου έχουν εφαρμογή και στους δικαστές του Naczelny Sąd Administracyjny (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου).

Οι μεταβατικές διατάξεις του τροποποιητικού νόμου

- 42 Κατά το άρθρο 8 του τροποποιητικού νόμου, το άρθρο 55, παράγραφος 4, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων τυγχάνει επίσης εφαρμογής και επί υποθέσεων οι οποίες κινήθηκαν ή περατώθηκαν πριν από τη θέση σε ισχύ του τροποποιητικού νόμου.

- 43 Κατά το άρθρο 10 του τροποποιητικού νόμου:

«1. Οι διατάξεις του [νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου], όπως τροποποιήθηκε με τον παρόντα νόμο, έχουν εφαρμογή και στις υπαγόμενες στην αρμοδιότητα του τμήματος εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων υποθέσεις οι οποίες κινήθηκαν και δεν περατώθηκαν με αμετάκλητη δικαστική ή άλλη απόφαση πριν από την ημερομηνία θέσεως σε ισχύ του παρόντος νόμου.

2. Το δικαστήριο που επιλαμβάνεται υποθέσεως διαλαμβανομένης στην παράγραφο 1 την παραπέμπει αμελλητί, το αργότερο δε επτά ημέρες κατόπιν της θέσεως σε ισχύ του παρόντος νόμου, στο τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων, το οποίο δύναται να ανακαλέσει τις προγενέστερες πράξεις, καθόσον αυτές παρακωλύουν τη συνέχιση της εξετάσεως της υποθέσεως σύμφωνα με τον νόμο.

3. Οι πράξεις των δικαστηρίων και των διαδίκων ή των μετεχόντων στη διαδικασία στις υποθέσεις της παραγράφου 1 οι οποίες διενεργήθηκαν κατόπιν της θέσης σε ισχύ του παρόντος νόμου κατά παράβαση της παραγράφου 2 δεν παράγουν δικονομικά αποτελέσματα.»

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

- 44 Εκτιμώντας ότι, λόγω της θέσπισης του τροποποιητικού νόμου, η Δημοκρατία της Πολωνίας παρέβη, από πλείονες απόψεις, τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη, την αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης, το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, καθώς και το άρθρο 7 και το άρθρο 8, παράγραφος 1, του Χάρτη, το άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχεία γ' και ε', και παράγραφος 3, και το άρθρο 9 του ΓΚΠΔ, η Επιτροπή απηύθυνε στις 29 Απριλίου 2020 στο εν λόγω κράτος μέλος προειδοποιητική επιστολή. Το κράτος μέλος απάντησε στην προειδοποιητική επιστολή με έγγραφο της 29ης Ιουνίου 2020, με το οποίο αντέκρουσε όλες τις αιτιάσεις περί παραβιάσεως του δικαίου της Ένωσης.
- 45 Στις 30 Οκτωβρίου 2020 η Επιτροπή εξέδωσε αιτιολογημένη γνώμη στην οποία ενέμεινε στην άποψη ότι το καθεστώς που θεσπίστηκε με τον τροποποιητικό νόμο αντέβαινε στις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης οι οποίες μνημονεύθηκαν στην προηγούμενη σκέψη. Κάλεσε δε τη Δημοκρατία της Πολωνίας να λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθεί προς την αιτιολογημένη γνώμη εντός προθεσμίας δύο μηνών από την παραλαβή της.
- 46 Λόγω της αύξησης του αριθμού των εκκρεμών υποθέσεων ενώπιον του πειθαρχικού τμήματος σχετικά με αιτήσεις παροχής άδειας για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστών, η Επιτροπή έθεσε στις πολωνικές αρχές, με έγγραφο της 1ης Νοεμβρίου 2020, πλείονες ερωτήσεις, στις οποίες οι πολωνικές αρχές απάντησαν στις 13 Νοεμβρίου 2020.
- 47 Στις 3 Δεκεμβρίου 2020 η Επιτροπή απηύθυνε στη Δημοκρατία της Πολωνίας συμπληρωματική προειδοποιητική επιστολή, υποστηρίζοντας ότι το εν λόγω κράτος μέλος είχε παραβεί τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, καθώς και ανέθεσε, δυνάμει του άρθρου 27, παράγραφος 1, σημεία 1α, 2 και 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, στο πειθαρχικό τμήμα, του οποίου δεν διασφαλίζονται η ανεξαρτησία και η αμεροληψία, την αρμοδιότητα να αποφαινεται επί υποθέσεων που έχουν άμεση επίπτωση στο καθεστώς και στην άσκηση των καθηκόντων δικαστή και βοηθού δικαστή.
- 48 Με έγγραφο της 30ής Δεκεμβρίου 2020, η Δημοκρατία της Πολωνίας απάντησε στην από 30 Οκτωβρίου 2020 αιτιολογημένη γνώμη της Επιτροπής, αμφισβητώντας την ύπαρξη των προσαπτόμενων παραβάσεων.
- 49 Με έγγραφο της 4ης Ιανουαρίου 2021, η Δημοκρατία της Πολωνίας απάντησε στην από 3 Δεκεμβρίου 2020 συμπληρωματική προειδοποιητική επιστολή, υποστηρίζοντας ότι οι αιτιάσεις που προέβαλε η Επιτροπή με την εν λόγω επιστολή ήταν επίσης αβάσιμες.
- 50 Στις 27 Ιανουαρίου 2021 η Επιτροπή απηύθυνε στη Δημοκρατία της Πολωνίας συμπληρωματική αιτιολογημένη γνώμη, εμμένοντας στις αιτιάσεις τις οποίες είχε διατυπώσει με τη συμπληρωματική προειδοποιητική επιστολή. Κάλεσε δε τη Δημοκρατία της Πολωνίας να λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθεί προς τη συμπληρωματική αιτιολογημένη γνώμη εντός προθεσμίας ενός μηνός από την παραλαβή της.
- 51 Με έγγραφο της 26ης Φεβρουαρίου 2021, η Δημοκρατία της Πολωνίας απάντησε στην εν λόγω συμπληρωματική αιτιολογημένη γνώμη, αντικρούοντας τις αιτιάσεις που η Επιτροπή είχε διατυπώσει με αυτήν.
- 52 Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή αποφάσισε να ασκήσει την υπό κρίση προσφυγή.

Η ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία

- 53 Με χωριστό δικόγραφο, το οποίο κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου την 1η Απριλίου 2021, η Επιτροπή υπέβαλε αίτηση λήψης προσωρινών μέτρων βάσει του άρθρου 279 ΣΛΕΕ.
- 54 Με διάταξη της 14ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (C-204/21 R, EU:C:2021:593), η Αντιπρόεδρος του Δικαστηρίου δέχθηκε την εν λόγω αίτηση έως την έκδοση της παρούσας αποφάσεως, διατάσσοντας, κατ' ουσίαν, τη Δημοκρατία της Πολωνίας να αναστείλει την εφαρμογή τόσο των εθνικών διατάξεων που μνημονεύονται στο πρώτο, το δεύτερο, το τρίτο και το τέταρτο αίτημα της προσφυγής της Επιτροπής, όπως αυτά παρατίθενται στη σκέψη 1 της παρούσας απόφασης, όσο και τα αποτελέσματα των αποφάσεων του πειθαρχικού τμήματος βάσει των οποίων επιτρέπεται η άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστή ή η σύλληψή του.
- 55 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 16 Αυγούστου 2021, η Δημοκρατία της Πολωνίας ζήτησε την ανάκληση της διατάξεως αυτής. Η εν λόγω αίτηση απορρίφθηκε με τη διάταξη της Αντιπροέδρου του Δικαστηρίου της 6ης Οκτωβρίου 2021, Πολωνία κατά Επιτροπής (C-204/21 R, EU:C:2021:834).
- 56 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 7 Σεπτεμβρίου 2021, η Επιτροπή υπέβαλε νέα αίτηση λήψης προσωρινών μέτρων ζητώντας να υποχρεωθεί η Δημοκρατία της Πολωνίας να καταβάλλει ημερήσια χρηματική ποινή. Δεχόμενος την εν λόγω αίτηση με τη διάταξη της 27ης Οκτωβρίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (C-204/21 R, EU:C:2021:878), ο Αντιπρόεδρος του Δικαστηρίου διέταξε τη Δημοκρατία της Πολωνίας να καταβάλλει στην Επιτροπή χρηματική ποινή ύψους 1 000 000 ευρώ ημερησίως, από την κοινοποίηση της διατάξεως αυτής έως ότου το εν λόγω κράτος μέλος συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη διάταξη της Αντιπροέδρου του Δικαστηρίου που μνημονεύθηκε στη σκέψη 54 της παρούσας απόφασης ή, άλλως, έως την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας απόφασης. Με διάταξη του Αντιπροέδρου του Δικαστηρίου της 21ης Απριλίου 2023, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία και ιδιωτική ζωή των δικαστών) (C-204/21 R-RAP, EU:C:2023:334), το ύψος της χρηματικής ποινής μειώθηκε σε 500 000 ευρώ ημερησίως από την ημερομηνία έκδοσης της εν λόγω διατάξεως.
- 57 Με διατάξεις της 30ής Σεπτεμβρίου 2021, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου επέτρεψε στο Βασίλειο του Βελγίου, στο Βασίλειο της Δανίας, στο Βασίλειο των Κάτω Χωρών, στη Δημοκρατία της Φινλανδίας και στο Βασίλειο της Σουηδίας να παρέμβουν στη διαδικασία υπέρ της Επιτροπής.

Επί της προσφυγής

- 58 Η προσφυγή της Επιτροπής περιλαμβάνει πέντε αιτιάσεις. Η πρώτη, η δεύτερη και η τρίτη αιτίαση αντλούνται από παράβαση των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη, καθώς και του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, με τη δε πρώτη και δεύτερη αιτίαση η Επιτροπή ζητεί επίσης από το Δικαστήριο να διαπιστώσει παραβίαση της αρχής της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης. Με την τέταρτη αιτίαση προβάλλεται παράβαση του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ. Η πέμπτη αιτίαση αντλείται από παράβαση των διατάξεων του άρθρου 7 και του άρθρου 8, παράγραφος 1, του Χάρτη, καθώς και των διατάξεων του άρθρου 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχεία γ' και ε', και παράγραφος 3, και του άρθρου 9, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ.

- 59 Η Δημοκρατία της Πολωνίας αντικρούει το σύνολο των προβαλλόμενων παραβάσεων και ζητεί την απόρριψη της προσφυγής της Επιτροπής.

Επί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου, επί του κράτους δικαίου και της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης και επί της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης

- 60 Με το υπόμνημα ανταπαντήσεως, η Δημοκρατία της Πολωνίας επικαλείται την απόφαση της 14ης Ιουλίου 2021 (υπόθεση P 7/20) του Trybunał Konstytucyjny (Συνταγματικού Δικαστηρίου, Πολωνία), με την οποία το εν λόγω δικαστήριο, αφενός, έκρινε, βασιζόμενο στις διατάξεις του άρθρου 4, παράγραφοι 1 και 2, και του άρθρου 5, παράγραφος 1, ΣΕΕ, και ειδικότερα, στην αρχή της δοτής αρμοδιότητας της Ένωσης και στην υποχρέωση της Ένωσης να σέβεται την εθνική ταυτότητα των κρατών μελών, ότι το άρθρο 4, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 279 ΣΛΕΕ, όπως ερμηνεύθηκε από το Δικαστήριο με τη διάταξη της 8ης Απριλίου 2020, Επιτροπή κατά Πολωνίας (C-791/19 R, EU:C:2020:277), δεν συνάδει προς πλείονες διατάξεις του Συντάγματος. Αφετέρου, το Trybunał Konstytucyjny (Συνταγματικό Δικαστήριο) αποφάνθηκε ότι, λαμβάνοντας, με την εν λόγω διάταξη, προσωρινά μέτρα σχετικά με την οργάνωση και την αρμοδιότητα των πολωνικών δικαστηρίων, καθώς και σχετικά με τη διαδικασία ενώπιον αυτών, και επιβάλλοντας, τοιουτοτρόπως, υποχρεώσεις στη Δημοκρατία της Πολωνίας, το Δικαστήριο αποφάνθηκε *ultra vires*. Ως εκ τούτου, τα εν λόγω μέτρα δεν καλύπτονται από τις αρχές της υπεροχής και της άμεσης εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης που προβλέπονται στο άρθρο 91, παράγραφοι 1 έως 3, του Συντάγματος. Με την ίδια αυτή απόφαση, της 14ης Ιουλίου 2021, το Trybunał Konstytucyjny (Συνταγματικό Δικαστήριο) αποφάνθηκε επίσης ότι, σε περίπτωση σύγκρουσης μεταξύ των αποφάσεών του και εκείνων του Δικαστηρίου, το Trybunał Konstytucyjny (Συνταγματικό Δικαστήριο) πρέπει να έχει τον «τελευταίο λόγο» στις υποθέσεις αρχής που άπτονται της πολωνικής συνταγματικής τάξης.
- 61 Όπως προκύπτει από το υπόμνημα ανταπαντήσεως, με τον τρόπο αυτόν, η Δημοκρατία της Πολωνίας επιδιώκει, κατ' ουσίαν, να αντικρούσει τόσο την ύπαρξη των παραβάσεων που προβάλλει η Επιτροπή με την προσφυγή της, ειδικότερα εκείνων που αφορούν παραβάσεις των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 19, παράγραφος 1, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη, και παραβίαση της αρχής της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης όσο και την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να αποφανθεί επί της προσφυγής. Συγκεκριμένα, κατά το εν λόγω κράτος μέλος, από τη νομολογία που διαμορφώθηκε από την απόφαση του Trybunał Konstytucyjny (Συνταγματικού Δικαστηρίου), της 14ης Ιουλίου 2021, προκύπτει ότι η αποδοχή από το Δικαστήριο των αιτιάσεων της Επιτροπής θα ισοδυναμεί με εκ μέρους του υπέρβαση τόσο των αρμοδιοτήτων του όσο και των αρμοδιοτήτων της Ένωσης. Η αποδοχή των αιτιάσεων θα θίξει, αφενός, την αποκλειστική αρμοδιότητα της Δημοκρατίας της Πολωνίας στον τομέα της οργάνωσης της δικαιοσύνης, παραβιάζοντας την αρχή της δοτής αρμοδιότητας της Ένωσης, και, αφετέρου, την εθνική ταυτότητα που είναι συμφυής με τη θεμελιώδη πολιτική και συνταγματική δομή του εν λόγω κράτους μέλους, κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 4, παράγραφος 2, ΣΕΕ.
- 62 Ωστόσο, πρέπει εκ προοιμίου να υπομνησθεί συναφώς ότι ο έλεγχος του σεβασμού, από τα κράτη μέλη, των απαιτήσεων που απορρέουν από το άρθρο 2 και το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ εμπίπτει πλήρως στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου, ιδίως όταν, όπως εν προκειμένω, το Δικαστήριο επιλαμβάνεται προσφυγής λόγω παραβάσεως ασκηθείσας από την Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ (πρβλ. απόφαση της 16ης Φεβρουαρίου 2022, Ουγγαρία κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-156/21, EU:C:2022:97, σκέψη 161 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 63 Όσον αφορά το περιεχόμενο των ως άνω διατάξεων, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, μολονότι η οργάνωση της δικαιοσύνης εντός των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων της ίδρυσης, της σύνθεσης, των αρμοδιοτήτων και της λειτουργίας των εθνικών δικαστηρίων, καθώς και οι κανόνες που ρυθμίζουν τη διαδικασία διορισμού των δικαστών ή εκείνοι που διέπουν το καθεστώς τους και την άσκηση του λειτουργήματός τους εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, εντούτοις, κατά την άσκηση της εν λόγω αρμοδιότητας, τα κράτη μέλη οφείλουν να τηρούν τις υποχρεώσεις που υπέχουν από το δίκαιο της Ένωσης και ιδίως από τα άρθρα 2 και 19 ΣΕΕ [πρβλ. αποφάσεις της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών), C-791/19, EU:C:2021:596, σκέψεις 56, 60 έως 62 και 95 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 22ας Φεβρουαρίου 2022, RS (Αποτέλεσμα των αποφάσεων συνταγματικού δικαστηρίου), C-430/21, EU:C:2022:99, σκέψη 38 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 64 Κατά το άρθρο 2 ΣΕΕ, η Ένωση βασίζεται σε αξίες οι οποίες είναι κοινές στα κράτη μέλη και, κατά το άρθρο 49 ΣΕΕ, ο σεβασμός των αξιών αυτών αποτελεί προϋπόθεση για την προσχώρηση στην Ένωση κάθε ευρωπαϊκού κράτους που ζητεί να γίνει μέλος της (απόφαση της 16ης Φεβρουαρίου 2022, Ουγγαρία κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-156/21, EU:C:2022:97, σκέψη 124 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 65 Υπενθυμίζεται εξάλλου ότι, για να προσχωρήσει στην Ένωση, η Δημοκρατία της Πολωνίας έπρεπε να πληροί τα κριτήρια που απαιτούνταν από τα υποψήφια προς προσχώρηση κράτη, όπως αυτά καθορίστηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης στις 21 και 22 Ιουνίου 1993. Τα κριτήρια αυτά απαιτούν από το υποψήφιο κράτος, μεταξύ άλλων, «να διαθέτει σταθερότητα των θεσμών που εγγυώνται τη δημοκρατία, την υπεροχή του δικαίου, τα δικαιώματα του ανθρώπου, τον σεβασμό των μειονοτήτων και την προστασία τους» (απόφαση της 29ης Μαρτίου 2022, Getin Noble Bank, C-132/20, EU:C:2022:235, σκέψη 104).
- 66 Όπως έχει υπογραμμίσει επανειλημμένως το Δικαστήριο, η Ένωση απαρτίζεται από κράτη που έχουν αποδεχθεί ελεύθερα και οικειοθελώς τις διαλαμβανόμενες στο άρθρο 2 ΣΕΕ αξίες, τις σέβονται και δεσμεύονται να τις προάγουν. Εξάλλου, η αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών και, ιδίως, μεταξύ των δικαστηρίων τους εδράζεται στη θεμελιώδη παραδοχή ότι τα κράτη μέλη συμμερίζονται τις εν λόγω κοινές αξίες [πρβλ. απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών), C-791/19, EU:C:2021:596, σκέψη 50 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 67 Ως εκ τούτου, το άρθρο 2 ΣΕΕ δεν συνιστά απλή διατύπωση κατευθύνσεων ή προθέσεων πολιτικής φύσεως, αλλά περιέχει αξίες οι οποίες αποτελούν μέρος της ίδιας της ταυτότητας της Ένωσης ως κοινής έννομης τάξης, αξίες οι οποίες συγκεκριμενοποιούνται μέσω αρχών που συνεπάγονται νομικά δεσμευτικές υποχρεώσεις για τα κράτη μέλη (απόφαση της 16ης Φεβρουαρίου 2022, Ουγγαρία κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-156/21, EU:C:2022:97, σκέψη 232).
- 68 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει, μεταξύ άλλων, ότι ο σεβασμός από κράτος μέλος των αξιών που περιέχει το άρθρο 2 ΣΕΕ αποτελεί προϋπόθεση για την άσκηση όλων των δικαιωμάτων που απορρέουν από την εφαρμογή των Συνθηκών στο εν λόγω κράτος μέλος. Ειδικότερα, ο σεβασμός των αξιών αυτών δεν μπορεί να συνίσταται απλώς σε μια υποχρέωση την οποία οφείλει να τηρεί ένα υποψήφιο κράτος προκειμένου να προσχωρήσει στην Ένωση και από την οποία θα μπορούσε να απαλλαγεί μετά την προσχώρησή του (απόφαση της 16ης Φεβρουαρίου 2022, Ουγγαρία κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-156/21, EU:C:2022:97, σκέψη 126 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 69 Επιπλέον, το άρθρο 19 ΣΕΕ συγκεκριμενοποιεί την αξία του κράτους δικαίου που μνημονεύεται στο άρθρο 2 ΣΕΕ (απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2018, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, σκέψη 32). Όσον αφορά ειδικότερα το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, υπενθυμίζεται ότι, όπως προβλέπεται στην εν λόγω διάταξη, απόκειται στα κράτη μέλη να καθιερώνουν σύστημα ενδίκων βοηθημάτων και μέσω του οποίου διασφαλίζεται ο σεβασμός του δικαιώματος των ιδιωτών σε αποτελεσματική δικαστική προστασία στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης. Η μνημονευόμενη στην εν λόγω διάταξη αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας των δικαιωμάτων που αντλούν οι πολίτες από το δίκαιο της Ένωσης συνιστά γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης, η οποία απορρέει από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών και έχει κατοχυρωθεί με τα άρθρα 6 και 13 της ΕΣΔΑ, καθώς και, σήμερα πλέον, με το άρθρο 47 του Χάρτη [απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών), C-791/19, EU:C:2021:596, σκέψη 52 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 70 Προκειμένου, όμως, να διασφαλισθεί ότι όργανα τα οποία ενδέχεται να κληθούν να αποφανθούν επί ζητημάτων απομένων της εφαρμογής και της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης δύνανται να παρέχουν αποτελεσματική δικαστική προστασία, η διαφύλαξη της ανεξαρτησίας τους έχει πρωταρχική σημασία, όπως επιβεβαιώνεται και από το άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη, το οποίο μνημονεύει την πρόσβαση σε «ανεξάρτητο» δικαστήριο ως μία από τις απαιτήσεις που συνδέονται με το θεμελιώδες δικαίωμα πραγματικής προσφυγής [απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών), C-791/19, EU:C:2021:596, σκέψη 57 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 71 Ομοίως, το Δικαστήριο έχει υπογραμμίσει, με τη νομολογία του, ότι οι εγγυήσεις περί προσβάσεως σε ανεξάρτητο, αμερόληπτο και προηγουμένως νομίμως συσταθέν δικαστήριο, ιδίως δε εκείνες που καθορίζουν την έννοια του δικαστηρίου όπως και τη σύνθεσή του, αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη [απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2021, *W.Ż.* (Τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου – Διορισμός), C-487/19, EU:C:2021:798, σκέψη 126 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 72 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να υποστηριχθεί βασίμως ότι είναι δυνατόν η εθνική ταυτότητα κράτους μέλους, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, ΣΕΕ, να θιγεί από τις απαιτήσεις που απορρέουν από τον σεβασμό αξιών και αρχών όπως το κράτος δικαίου, η αποτελεσματική δικαστική προστασία και η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης, όπως αυτές κατοχυρώνονται στο άρθρο 2 και στο άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, και οι οποίες αποτελούν προϋποθέσεις τόσο για την προσχώρηση όσο και για τη συμμετοχή στην Ένωση. Επομένως, η τελευταία αυτή διάταξη, η οποία πρέπει να ερμηνεύεται λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων ίδιας τυπικής ισχύος του άρθρου 2 και του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, δεν μπορεί να απαλλάσσει τα κράτη μέλη από την υποχρέωση σεβασμού των απαιτήσεων που απορρέουν από αυτές.
- 73 Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, μολονότι, όπως προκύπτει από το άρθρο 4, παράγραφος 2, ΣΕΕ, η Ένωση σέβεται την εθνική ταυτότητα των κρατών μελών, η οποία είναι συμφυής με τη θεμελιώδη πολιτική και συνταγματική δομή τους, με αποτέλεσμα τα κράτη μέλη να διαθέτουν ορισμένο περιθώριο εκτιμήσεως όσον αφορά τη διασφάλιση της εφαρμογής των αρχών του κράτους δικαίου, εντούτοις ουδόλως συνάγεται εξ αυτού ότι η εν λόγω υποχρέωση αποτελέσματος είναι δυνατό να διαφέρει από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Ειδικότερα, παρά το γεγονός ότι διαθέτουν διακριτές εθνικές ταυτότητες, συμφυείς με τη θεμελιώδη πολιτική και συνταγματική δομή τους, τις οποίες η Ένωση σέβεται, τα κράτη μέλη αποδέχονται μια έννοια του

«κράτους δικαίου» την οποία συμμερίζονται, ως κοινή αξία που απαντά στις συνταγματικές παραδόσεις τους, και την οποία δεσμεύονται να σέβονται σε μόνιμη βάση (απόφαση της 16ης Φεβρουαρίου 2022, Ουγγαρία κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-156/21, EU:C:2022:97, σκέψεις 233 και 234).

- 74 Εντεύθεν συνάγεται ότι, κατά την επιλογή του αντίστοιχου συνταγματικού προτύπου τους, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να συμμορφώνονται, μεταξύ άλλων, με την απαίτηση ανεξαρτησίας των δικαστηρίων που απορρέει από το άρθρο 2 και το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ [πρβλ. απόφαση της 22ας Φεβρουαρίου 2022, RS (Αποτέλεσμα των αποφάσεων συνταγματικού δικαστηρίου), C-430/21, EU:C:2022:99, σκέψη 43 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία]. Συνεπώς, τα κράτη μέλη οφείλουν, μεταξύ άλλων, να μεριμνούν ώστε να αποτρέπεται οποιασδήποτε μορφής υποβάθμιση, υπό το πρίσμα των αξιών του κράτους δικαίου, της νομοθεσίας τους στον τομέα της οργάνωσης της δικαιοσύνης, απέχοντας από τη θέσπιση κανόνων δυνάμενων να θίξουν την ανεξαρτησία των δικαστών (πρβλ. απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2021, Euro Box Promotion κ.λπ., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 και C-840/19, EU:C:2021:1034, σκέψη 162).
- 75 Εξάλλου, με την απόφαση της 15ης Ιουλίου 1964, Costa (6/64, EU:C:1964:66, σ. 1196 έως 1199), το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι η θέσπιση με τη Συνθήκη ΕΟΚ μιας ιδιαίτερης έννομης τάξης, την οποία τα κράτη μέλη αποδέχθηκαν με βάση την αρχή της αμοιβαιότητας, συνεπάγεται ότι δεν μπορούν να θεωρούν ότι μεταγενέστερο μονομερές μέτρο υπερισχύει της εν λόγω έννομης τάξης ούτε να αντιτάσσουν στο δίκαιο που γεννήθηκε από τη Συνθήκη ΕΟΚ οποιονδήποτε κανόνα του εθνικού δικαίου, χωρίς το εν λόγω δίκαιο να χάνει τον κοινοτικό χαρακτήρα του και χωρίς να διακυβεύεται η νομική βάση της ίδιας της Κοινότητας. Επιπλέον, το Δικαστήριο έχει υπογραμμίσει ότι η εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου δεν είναι δυνατόν να ποικίλλει από κράτος μέλος σε κράτος μέλος υπέρ των μεταγενεστέρων εσωτερικών νομοθετικών κειμένων, χωρίς να υπονομεύεται η πραγμάτωση των σκοπών της Συνθήκης ΕΟΚ και χωρίς να προκαλούνται διακρίσεις λόγω ιθαγένειας απαγορευόμενες από τη Συνθήκη αυτή [απόφαση της 22ας Φεβρουαρίου 2022, RS (Αποτέλεσμα των αποφάσεων συνταγματικού δικαστηρίου), C-430/21, EU:C:2022:99, σκέψη 48 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 76 Τα ουσιώδη αυτά χαρακτηριστικά της έννομης τάξης της Ένωσης και η σημασία του σεβασμού που της οφείλεται επιβεβαιώθηκαν, εξάλλου, με την ανεπιφύλακτη επικύρωση των Συνθηκών που τροποποιούν τη Συνθήκη ΕΟΚ και, ιδίως, της Συνθήκης της Λισσαβώνας, όπως καταδεικνύεται, ειδικότερα, από τη δήλωση αριθ. 17 σχετικά με την υπεροχή, η οποία προσαρτάται στην Τελική Πράξη της διακυβερνητικής διάσκεψης η οποία υιοθέτησε τη Συνθήκη της Λισσαβώνας που υπογράφηκε στις 13 Δεκεμβρίου 2007 (ΕΕ 2012, C 326, σ. 346). Το ίδιο ισχύει όσον αφορά τη νομολογία του Δικαστηρίου μετά την έναρξη ισχύος της τελευταίας αυτής Συνθήκης [πρβλ. απόφαση της 22ας Φεβρουαρίου 2022, RS (Αποτέλεσμα των αποφάσεων συνταγματικού δικαστηρίου), C-430/21, EU:C:2022:99, σκέψεις 49 και 50 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 77 Από την πάγια ως άνω νομολογία προκύπτει ότι, δυνάμει της αρχής της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης, η επίκληση από κράτος μέλος των διατάξεων του εθνικού δικαίου του, ακόμη και του συνταγματικού, δεν είναι δυνατόν να υπονομεύσει την ενότητα και την αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης. Πράγματι, κατά πάγια νομολογία, τα αποτελέσματα της αρχής της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης δεσμεύουν όλα τα όργανα ενός κράτους μέλους, οι δε εσωτερικές διατάξεις, περιλαμβανομένων των διατάξεων συνταγματικής ισχύος, δεν μπορούν να αποτελέσουν εμπόδιο προς τούτο [αποφάσεις της 17ης Δεκεμβρίου 1970, Internationale Handelsgesellschaft, 11/70, EU:C:1970:114, σκέψη 3, και της 22ας Φεβρουαρίου 2022, RS

(Αποτέλεσμα των αποφάσεων συνταγματικού δικαστηρίου), C-430/21, EU:C:2022:99, σκέψη 51 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία]. Η τήρηση της υποχρέωσης αυτής είναι επίσης αναγκαία για τη διασφάλιση του σεβασμού της ισότητας των κρατών μελών ενώπιον των Συνθηκών και αποτελεί έκφανση της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας του άρθρου 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ [πρβλ. απόφαση της 22ας Φεβρουαρίου 2022, RS (Αποτέλεσμα των αποφάσεων συνταγματικού δικαστηρίου), C-430/21, EU:C:2022:99, σκέψη 55 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

- 78 Πάντως, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 47 του Χάρτη, το οποίο επιβάλλει στα κράτη μέλη σαφή και συγκεκριμένη υποχρέωση αποτελέσματος που δεν υπόκειται σε καμία προϋπόθεση, ιδίως όσον αφορά την ανεξαρτησία και την αμεροληψία των δικαστηρίων τα οποία καλούνται να ερμηνεύουν και να εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης και την απαίτηση τα εν λόγω δικαστήρια να έχουν προηγουμένως συσταθεί νομίμως, έχει άμεσο αποτέλεσμα το οποίο συνεπάγεται τη μη εφαρμογή οιασδήποτε εθνικής διάταξης, νομολογίας ή πρακτικής αντίθετης προς τις εν λόγω διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, όπως έχουν ερμηνευθεί από το Δικαστήριο [πρβλ. αποφάσεις της 6ης Οκτωβρίου 2021, W.Ż. (Τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου – Διορισμός), C-487/19, EU:C:2021:798, σκέψεις 158 και 159 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, της 16ης Φεβρουαρίου 2022, Ουγγαρία κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-156/21, EU:C:2022:97, σκέψη 162 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 22ας Φεβρουαρίου 2022, RS (Αποτέλεσμα των αποφάσεων συνταγματικού δικαστηρίου), C-430/21, EU:C:2022:99, σκέψεις 58 και 59 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 79 Τέλος, υπενθυμίζεται συναφώς ότι, δεδομένου ότι το Δικαστήριο διατηρεί αποκλειστική αρμοδιότητα ως προς την οριστική ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, σ' αυτό απόκειται, κατά την άσκηση της αρμοδιότητας αυτής, να διευκρινίζει το περιεχόμενο της αρχής της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης υπό το πρίσμα των σχετικών διατάξεων του ενωσιακού δικαίου και, κατά συνέπεια, το εν λόγω περιεχόμενο δεν μπορεί να εξαρτάται ούτε από την ερμηνεία διατάξεων του εθνικού δικαίου ούτε από την ερμηνεία διατάξεων του δικαίου της Ένωσης εκ μέρους εθνικού δικαστηρίου, η οποία δεν αντιστοιχεί προς εκείνη του Δικαστηρίου [απόφαση της 22ας Φεβρουαρίου 2022, RS (Αποτέλεσμα των αποφάσεων συνταγματικού δικαστηρίου), C-430/21, EU:C:2022:99, σκέψη 52 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία]. Επομένως, απόκειται στο οικείο εθνικό δικαστήριο να τροποποιεί, αν παρίσταται ανάγκη, τη νομολογία του η οποία δεν συνάδει με το δίκαιο της Ένωσης, όπως έχει ερμηνευθεί από το Δικαστήριο (πρβλ. αποφάσεις της 19ης Απριλίου 2016, DI, C-441/14, EU:C:2016:278, σκέψεις 33 και 34, και της 6ης Νοεμβρίου 2018, Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften, C-684/16, EU:C:2018:874, σκέψη 60).
- 80 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, διαπιστώνεται ότι, αντίθετα προς όσα υποστηρίζει η Δημοκρατία της Πολωνίας, ούτε οι αρχές που διαλαμβάνονται στο άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 2, και στο άρθρο 5, παράγραφος 1, ΣΕΕ ούτε η νομολογία εθνικού συνταγματικού δικαστηρίου, όπως αυτή που μνημονεύεται στη σκέψη 60 της παρούσας απόφασης, μπορούν να εμποδίσουν τον έλεγχο από το Δικαστήριο των εθνικών διατάξεων κατά των οποίων βάλλει η Επιτροπή στο πλαίσιο της προσφυγής της, υπό το πρίσμα, μεταξύ άλλων, των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη, καθώς και της αρχής της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης.

Επί του αν εξακολουθεί να υφίσταται το αντικείμενο της διαφοράς

- 81 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Δημοκρατία της Πολωνίας γνωστοποίησε την πρόσφατη θέσπιση του *ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw* (νόμου περί τροποποίησης του νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και ορισμένων άλλων νόμων), της 9ης Ιουνίου 2022 (Dz. U., θέση 1259), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 15 Ιουλίου 2022 και είχε, μεταξύ άλλων, ως αντικείμενο τη λύση του πειθαρχικού τμήματος που αφορά η τέταρτη αιτίαση της Επιτροπής. Κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, με τον εν λόγω νόμο τροποποιήθηκε επίσης, μέσω διευκρινίσεων, η διατύπωση των εθνικών διατάξεων που διαλαμβάνονται στην πρώτη και στην τρίτη αιτίαση. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Δημοκρατία της Πολωνίας υποστηρίζει ότι η συνέχιση της διαδικασίας δεν δικαιολογείται όσον αφορά την πρώτη, την τρίτη και την τέταρτη αιτίαση.
- 82 Συναφώς, αρκεί η υπόμνηση ότι, κατά πάγια νομολογία, η ύπαρξη παραβάσεως πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτηση με την κατάσταση του καθού κράτους μέλους όπως αυτή είχε κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας και ότι οι επελθούσες στη συνέχεια μεταβολές δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη από το Δικαστήριο [απόφαση της 24ης Ιουνίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-619/18, EU:C:2019:531, σκέψη 30 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 83 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι, κατά τις ημερομηνίες λήξης των προθεσμιών που η Επιτροπή έταξε με την αιτιολογημένη γνώμη και τη συμπληρωματική αιτιολογημένη γνώμη, όλες οι εθνικές διατάξεις κατά των οποίων το εν λόγω θεσμικό όργανο βάλλει με την προσφυγή του ήταν ακόμη σε ισχύ. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο πρέπει να αποφανθεί επί του συνόλου των αιτιάσεων που προβλήθηκαν στο πλαίσιο της υπό κρίση προσφυγής.

Επί της τέταρτης αιτίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 84 Με την τέταρτη αιτίαση, η οποία πρέπει να εξεταστεί πρώτη κατά σειρά, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι συντρέχει παράβαση του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, καθόσον η Δημοκρατία της Πολωνίας παρέβη την υποχρέωση που υπέχει να διασφαλίζει την ανεξαρτησία και την αμεροληψία του πειθαρχικού τμήματος, μολονότι τούτο υπάγεται, ως «δικαστήριο», στο πολωνικό δικαστικό σύστημα στους «τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης», κατά την έννοια της ως άνω διάταξης, και του ανατέθηκε αποκλειστική αρμοδιότητα να αποφαινεται επί ορισμένων υποθέσεων σχετικών με το καθεστώς και την άσκηση καθηκόντων των δικαστών, στοιχείο το οποίο μπορεί να θίγει την ανεξαρτησία των δικαστών.
- 85 Με το δικόγραφο της προσφυγής, η Επιτροπή επικαλείται, συναφώς, την απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2019, Α. Κ. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου) (C-585/18, C-624/18 και C-625/18, στο εξής: απόφαση Α. Κ. κ.λπ., EU:C:2019:982), καθώς και την απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 2019 (III ΡΟ 7/18) και τις διατάξεις της 15ης Ιανουαρίου 2020 (III ΡΟ 8/18 και III ΡΟ 9/18) του *Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Bezpieczeństwo Społecznych)* [Ανωτάτου Δικαστηρίου (τμήμα εργατικών διαφορών και διαφορών κοινωνικών ασφαλίσεων), Πολωνία], αιτούντος δικαστηρίου στις υποθέσεις των κύριων δικών επί των οποίων εκδόθηκε η απόφαση Α. Κ. κ.λπ. Από τις ως άνω δικαστικές αποφάσεις συνάγεται ότι μια σφαιρική αξιολόγηση η οποία θα αφορά, μεταξύ άλλων, το πλαίσιο και τις συνθήκες εντός των οποίων ιδρύθηκε το πειθαρχικό τμήμα, τη σύνθεσή του, τον τρόπο διορισμού των μελών του και

την παρέμβαση, στο συγκεκριμένο πλαίσιο, του KRS στη νέα σύνθεσή του, καθώς και ορισμένα από τα χαρακτηριστικά του εν λόγω τμήματος και τις συγκεκριμένες αρμοδιότητες που του έχουν ανατεθεί, είναι ικανή να δημιουργήσει εύλογες αμφιβολίες στους πολίτες όσον αφορά την ανεξαρτησία και την αμεροληψία του εν λόγω τμήματος.

- 86 Αναθέτοντας στο πειθαρχικό τμήμα, αφενός, αρμοδιότητες παροχής άδειας για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά των δικαστών και των βοηθών δικαστών, καθώς και για την ενδεχόμενη σύλληψη και κράτησή τους, και αρμοδιότητες έκδοσης απόφασης, σε τέτοιες περιπτώσεις, σχετικά με τη θέση τους σε αργία και τη μείωση των αποδοχών τους, καθώς και, αφετέρου, αρμοδιότητες εκδίκασης υποθέσεων εργατικού δικαίου και δικαίου κοινωνικών ασφαλίσεων ή υποθέσεων περί συνταξιοδότησης των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), το άρθρο 27, παράγραφος 1, σημεία 1α, 2 και 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου δεν καθιστά δυνατή τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας των εν λόγω δικαστών, μεταξύ άλλων έναντι αδικαιολόγητων εξωτερικών πιέσεων, ούτε, επομένως, του δικαιώματος των πολιτών σε πραγματική προσφυγή στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης.
- 87 Με το υπόμνημα απαντήσεως, η Επιτροπή επισημαίνει επίσης ότι το βάσιμο της τέταρτης αιτίασης επιβεβαιώθηκε, εν τω μεταξύ, από τα διδάγματα της απόφασης της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών) (C-791/19, EU:C:2021:596). Επιπλέον, κατά την Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου έκρινε επίσης, με την απόφαση της 22ας Ιουλίου 2021, Reczkowicz κατά Πολωνίας (CE:ECHR:2021:0722JUD004344719), ότι το πειθαρχικό τμήμα δεν συνιστά δικαστήριο που έχει συσταθεί νομίμως, κατά την έννοια του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ.
- 88 Η Δημοκρατία της Πολωνίας αντιτάσσει ότι τόσο η διαδικασία διορισμού των μελών του πειθαρχικού τμήματος όσο και οι λοιπές εγγυήσεις των οποίων απολαμβάνουν τα μέλη αυτά μετά τον διορισμό τους μπορούν να διασφαλίσουν την ανεξαρτησία του εν λόγω τμήματος.
- 89 Συγκεκριμένα, αφενός, κατά την καθής, οι προϋποθέσεις τις οποίες πρέπει να πληρούν οι υποψήφιοι για θέσεις δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) καθορίζονται κατά τρόπο εξαντλητικό στο εθνικό δίκαιο, η δε διαδικασία διορισμού τους περιλαμβάνει, μετά τη δημοσίευση δημόσιας πρόσκλησης για υποβολή υποψηφιοτήτων, επιλογή στην οποία προβαίνει το KRS και βάσει της οποίας το όργανο αυτό διατυπώνει πρόταση διορισμού των επιλεγέντων υποψηφίων. Η ως άνω διαδικασία καταλήγει στην πράξη διορισμού, από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ο οποίος δεν υποχρεούται να δεχθεί την πρόταση του KRS. Όσον αφορά τη νέα σύνθεση του KRS, η συνταγματικότητα της οποίας επικυρώθηκε από το Trybunał Konstytucyjny (Συνταγματικό Δικαστήριο), ουδόλως διαφέρει, κατά την καθής, από τη σύνθεση των εθνικών δικαστικών συμβουλίων που έχουν συσταθεί σε άλλα κράτη μέλη. Επιπλέον, η παρέμβαση της νομοθετικής εξουσίας στον ορισμό των μελών του KRS συμβάλλει, κατά την καθής, στην ενίσχυση της δημοκρατικής νομιμότητάς του, η δε νέα σύνθεσή του κατέστησε δυνατή τη διασφάλιση βελτιωμένης αντιπροσωπευτικότητας του πολωνικού δικαστικού σώματος.
- 90 Αφετέρου, μετά τον διορισμό τους, τα μέλη του πειθαρχικού τμήματος απολαμβάνουν εγγυήσεων που συναρτώνται, μεταξύ άλλων, με την επ' αόριστον διάρκεια της θητείας τους, την ισοβιότητά τους, την ασυλία τους, την υποχρέωση πολιτικής ουδετερότητας την οποία υπέχουν, καθώς και με διάφορα είδη επαγγελματικού ασυμβίβαστου και με ιδιαίτερος υψηλές αποδοχές.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 91 Όπως υπομνήσθηκε στις σκέψεις 69 έως 71 της παρούσας απόφασης, το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ επιβάλλει στα κράτη μέλη να καθιερώνουν σύστημα ενδίκων βοηθημάτων και μέσων με το οποίο διασφαλίζεται ο σεβασμός του δικαιώματος των ιδιωτών σε αποτελεσματική δικαστική προστασία στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης, και, ειδικότερα, διασφαλίζεται ότι τα δικαστικά όργανα τα οποία καλούνται να αποφανθούν επί ζητημάτων που άπτονται της εφαρμογής ή της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης πληρούν τις απαιτήσεις που καθιστούν δυνατό τον σεβασμό του δικαιώματος σε αποτελεσματική δικαστική προστασία, περιλαμβανομένης της απαιτήσεως περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας των εν λόγω οργάνων.
- 92 Δεν αμφισβητείται, όμως, ότι τόσο το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο), και ιδίως το πειθαρχικό τμήμα το οποίο αποτελεί μέρος του συγκεκριμένου δικαστηρίου, όσο και τα τακτικά ή διοικητικά πολωνικά δικαστήρια ενδέχεται να κληθούν να αποφανθούν επί ζητημάτων που άπτονται της εφαρμογής και της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης ως «δικαστήρια» που εμπίπτουν στο άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, και, συνεπώς, τα δικαστήρια αυτά πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις περί αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας [πρβλ. απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών), C-791/19, EU:C:2021:596, σκέψη 55 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 93 Εξάλλου, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, οι εγγυήσεις περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας τις οποίες επιτάσσει τοιουτοτρόπως το δίκαιο της Ένωσης απαιτούν την ύπαρξη κανόνων, ιδίως όσον αφορά τη σύνθεση του οικείου οργάνου, τον διορισμό των μελών του, τη διάρκεια της θητείας τους και τους λόγους εξαίρεσης ή παύσης τους, ώστε οι πολίτες να μην έχουν καμία εύλογη αμφιβολία ως προς τη στεγανότητα του εν λόγω οργάνου έναντι εξωτερικών στοιχείων και ως προς την ουδετερότητά του έναντι των αντιπαρατιθέμενων συμφερόντων [απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών), C-791/19, EU:C:2021:59, σκέψη 59 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 94 Συναφώς, επιβάλλεται οι δικαστές να προφυλάσσονται από εξωτερικές παρεμβάσεις ή πιέσεις δυνάμενες να θέσουν σε κίνδυνο την ανεξαρτησία τους. Οι κανόνες οι οποίοι διέπουν το καθεστώς των δικαστών και την άσκηση του λειτουργήματός τους πρέπει, ειδικότερα, να καθιστούν δυνατό να αποκλεισθεί όχι μόνον οποιαδήποτε άμεση άσκηση επιρροής, υπό τη μορφή εντολών, αλλά και πιο έμμεσες μορφές ασκήσεως επιρροής δυνάμενες να κατευθύνουν τις αποφάσεις των οικείων δικαστών, και, ως εκ τούτου, να αποκλείουν το ενδεχόμενο να μη δίδουν οι εν λόγω δικαστές εντύπωση ανεξαρτησίας ή αμεροληψίας, στοιχείο που μπορεί να θίξει την εμπιστοσύνη την οποία πρέπει να εμπνέει η δικαιοσύνη στους πολίτες στο πλαίσιο μιας δημοκρατικής κοινωνίας και ενός κράτους δικαίου [απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών), C-791/19, EU:C:2021:59, σκέψη 60 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 95 Επομένως, όσον αφορά ειδικότερα τους κανόνες που διέπουν το ισχύον για τους δικαστές πειθαρχικό καθεστώς, από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η απαίτηση περί ανεξαρτησίας που απορρέει από το δίκαιο της Ένωσης και, ιδίως, από το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ επιτάσσει να παρέχει το καθεστώς αυτό τις αναγκαίες εγγυήσεις ώστε να αποτρέπεται κάθε κίνδυνος χρήσης του ως συστήματος πολιτικού ελέγχου του περιεχομένου των δικαστικών αποφάσεων. Συναφώς, η θέσπιση κανόνων οι οποίοι καθορίζουν, ιδίως, τόσο τις συμπεριφορές που συνιστούν πειθαρχικά παραπτώματα όσο και τις εφαρμοστέες επ' αυτών κυρώσεις, προβλέπουν την παρέμβαση ανεξάρτητου οργάνου βάσει

διαδικασίας που εγγυάται πλήρως τα δικαιώματα τα οποία κατοχυρώνονται στα άρθρα 47 και 48 του Χάρτη, ιδίως τα δικαιώματα άμυνας, και παρέχουν τη δυνατότητα προσβολής των αποφάσεων των πειθαρχικών οργάνων ενώπιον των δικαστηρίων αποτελεί σύνολο ουσιωδών εγγυήσεων για τη διαφύλαξη της ανεξαρτησίας της δικαστικής εξουσίας [απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών), C-791/19, EU:C:2021:59, σκέψη 61 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

- 96 Πάντως, πρέπει κατ' αρχήν να ισχύει το ίδιο, τηρουμένων των αναλογιών, όσον αφορά άλλους κανόνες σχετικούς με το καθεστώς των δικαστών και την άσκηση των καθηκόντων τους, όπως αυτούς που διέπουν την άρση της ποινικής ασυλίας τους όταν τέτοια ασυλία προβλέπεται, όπως εν προκειμένω, στο οικείο εθνικό δίκαιο (πρβλ. απόφαση της 18ης Μαΐου 2021, Asociația «Forumul Judecătorilor din România» κ.λπ., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 και C-397/19, EU:C:2021:393, σκέψη 213).
- 97 Συγκεκριμένα, όπως επισήμανε κατ' ουσίαν ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 206 των προτάσεών του, η εφαρμογή των εν λόγω κανόνων μπορεί να έχει σημαντικές συνέπειες τόσο στην εξέλιξη της σταδιοδρομίας των δικαστών όσο και στις συνθήκες της ζωής τους. Τούτο ισχύει ασφαλώς όσον αφορά κανόνες όπως αυτοί των οποίων η εφαρμογή ή ο έλεγχος ανατίθενται, κατά το άρθρο 27, παράγραφος 1, σημεία 1a, 2 και 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, στο πειθαρχικό τμήμα, στο μέτρο που η εφαρμογή των κανόνων αυτών μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την παροχή άδειας για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά των οικείων δικαστών, τη σύλληψη ή την προσωρινή κράτησή τους, καθώς και τη θέση τους σε αργία και τη μείωση των αποδοχών τους.
- 98 Το ίδιο ισχύει επίσης για τις αποφάσεις που αφορούν σημαντικές πτυχές των καθεστώτων του εργατικού δικαίου ή του δικαίου κοινωνικών ασφαλίσεων που εφαρμόζονται στους εν λόγω δικαστές, όπως τα δικαιώματά τους όσον αφορά τις αποδοχές, την άδεια ή την κοινωνική προστασία ή την ενδεχόμενη πρόωρη συνταξιοδότησή τους, μεταξύ άλλων, για λόγους υγείας.
- 99 Υπό τις συνθήκες αυτές, η έννομη τάξη του οικείου κράτους μέλους πρέπει να περιέχει εγγυήσεις για την αποφυγή κάθε κινδύνου χρήσης τέτοιων κανόνων ή αποφάσεων ως συστήματος πολιτικού ελέγχου του περιεχομένου των δικαστικών αποφάσεων ή ως μέσου πίεσης και εκφοβισμού των δικαστών που θα μπορούσε, μεταξύ άλλων, να δημιουργήσει την εντύπωση ότι οι δικαστές δεν είναι ανεξάρτητοι ή αμερόληπτοι, εντύπωση ικανή να υπονομεύσει την εμπιστοσύνη την οποία πρέπει να εμπνέει η δικαιοσύνη στους πολίτες μιας δημοκρατικής κοινωνίας και ενός κράτους δικαίου (πρβλ. απόφαση της 18ης Μαΐου 2021, Asociația «Forumul Judecătorilor din România» κ.λπ., C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 και C-397/19, EU:C:2021:393, σκέψη 216).
- 100 Επομένως, για τον σκοπό αυτό, πρέπει, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 95 της παρούσας απόφασης σχετικά με τους κανόνες που εφαρμόζονται στο πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών, οι αποφάσεις με τις οποίες παρέχεται άδεια για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά των οικείων δικαστών, τη σύλληψη ή την κράτησή τους, καθώς και τη θέση σε αργία ή τη μείωση των αποδοχών τους ή οι αποφάσεις που αφορούν σημαντικές πτυχές των καθεστώτων του εργατικού δικαίου ή του δικαίου κοινωνικών ασφαλίσεων ή της συνταξιοδότησης που εφαρμόζονται στους εν λόγω δικαστές να λαμβάνονται ή να ελέγχονται από όργανο το οποίο παρέχει το ίδιο τα συμφυή με την αποτελεσματική δικαστική προστασία εχέγγυα, μεταξύ των οποίων και αυτό της ανεξαρτησίας [βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών), C-791/19, EU:C:2021:59, σκέψη 80 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

- 101 Συναφώς, υπογραμμίζεται, μεταξύ άλλων, ότι η προοπτική και μόνον να διατρέξουν οι δικαστές τον κίνδυνο να ζητηθεί και να χορηγηθεί άδεια για την άσκηση ποινικής δίωξης εναντίον τους από όργανο του οποίου η ανεξαρτησία δεν διασφαλίζεται μπορεί να επηρεάσει την ανεξαρτησία τους [βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών), C-791/19, EU:C:2021:59, σκέψη 82 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία]. Το ίδιο ισχύει για τους κινδύνους ένα τέτοιο όργανο να αποφασίσει την ενδεχόμενη θέση τους σε αργία και τη μείωση των αποδοχών τους ή την πρόωρη συνταξιοδότησή τους ή ακόμη να αποφανθεί επί άλλων σημαντικών πτυχών του καθεστώτος εργατικού δικαίου και κοινωνικών ασφαλίσεων που τους διέπει.
- 102 Εν προκειμένω, όμως, υπενθυμίζεται ότι, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των στοιχείων που επισημάνθηκαν και των παρατηρήσεων που εκτέθηκαν στις σκέψεις 89 έως 110 της απόφασης της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών) (C-791/19, EU:C:2021:596), στις οποίες γίνεται παραπομπή, το Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 112 της εν λόγω απόφασης, ότι, εξεταζόμενα από κοινού, το ιδιαίτερο πλαίσιο και οι αντικειμενικές συνθήκες υπό τις οποίες συστάθηκε το πειθαρχικό τμήμα, τα χαρακτηριστικά γνωρίσματά του και ο τρόπος διορισμού των μελών του δύνανται να προκαλέσουν στους πολίτες εύλογες αμφιβολίες ως προς τη στεγανότητα του οργάνου αυτού έναντι εξωτερικών στοιχείων, ειδικότερα δε έναντι της άμεσης ή έμμεσης ασκήσεως επιρροής εκ μέρους της πολωνικής νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας, και ως προς την ουδετερότητά του έναντι των αντιπαρατιθέμενων συμφερόντων και, ως εκ τούτου, δύνανται να έχουν ως αποτέλεσμα να μη δίδει το εν λόγω όργανο εντύπωση ανεξαρτησίας ή αμεροληψίας, στοιχείο που μπορεί να θίξει την εμπιστοσύνη την οποία πρέπει να εμπνέει η δικαιοσύνη στους πολίτες στο πλαίσιο μιας δημοκρατικής κοινωνίας και ενός κράτους δικαίου.
- 103 Υπό τις συνθήκες αυτές, η τέταρτη αιτίαση πρέπει να γίνει δεκτή.

Επί της τρίτης αιτίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 104 Η τρίτη αιτίαση, η οποία ενδείκνυται να εξεταστεί δεύτερη κατά σειρά, περιλαμβάνει δύο σκέλη.
- 105 Με το πρώτο σκέλος της τρίτης αιτίας, η Επιτροπή αμφισβητεί τη συμβατότητα με το δίκαιο της Ένωσης των διατάξεων του άρθρου 72, παράγραφος 1, σημεία 2 και 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και των διατάξεων του άρθρου 107, παράγραφος 1, σημεία 2 και 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων, οι οποίες χαρακτηρίζουν πειθαρχικά παραπτώματα, των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) και των δικαστών των τακτικών δικαστηρίων, αφενός, πράξεις ή παραλείψεις δυνάμενες να παρακωλύσουν ή να θέσουν σε σοβαρό κίνδυνο τη λειτουργία δικαστικής αρχής και, αφετέρου, πράξεις που θέτουν υπό αμφισβήτηση την ύπαρξη σχέσης εργασίας δικαστή, το κύρος του διορισμού δικαστή ή τη νομιμότητα συνταγματικού οργάνου της Δημοκρατίας της Πολωνίας. Συναφώς, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, όπως προκύπτει από το άρθρο 29, παράγραφος 1, και το άρθρο 49, παράγραφος 1, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των διοικητικών δικαστηρίων, οι διατάξεις του άρθρου 107, παράγραφος 1, σημεία 2 και 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων εφαρμόζονται επίσης στους δικαστές των διοικητικών δικαστηρίων.

- 106 Κατά την Επιτροπή, οι προμνησθείσες εθνικές διατάξεις ενέχουν, κατά πρώτον, παράβαση των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη, καθόσον σκοπούν να εμποδίσουν το σύνολο των οικείων δικαστών, επ' απειλή επιβολής πειθαρχικών κυρώσεων οι οποίες φθάνουν έως την παύση, να προβαίνουν σε εκτιμήσεις όσον αφορά το αν, στις υποθέσεις που αφορούν ατομικά δικαιώματα αντλούμενα από το δίκαιο της Ένωσης, μπορεί να διασφαλιστεί ή έχει ενδεχομένως θιγεί το δικαίωμα των ιδιωτών να εκδικαστεί η υπόθεσή τους από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως, τούτο δε παρά το γεγονός ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, οι δικαστές υπέχουν την υποχρέωση να προβαίνουν σε τέτοιες εκτιμήσεις.
- 107 Τα πειθαρχικά παραπτώματα πρέπει να διατυπώνονται πάντοτε με σαφήνεια και ακρίβεια, πλην όμως οι φράσεις «δυνάμενες να παρακωλύσουν» ή «να θέσουν σε σοβαρό κίνδυνο» τη λειτουργία δικαστικής αρχής, οι οποίες περιέχονται στο άρθρο 72, παράγραφος 1, σημείο 2, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και στο άρθρο 107, παράγραφος 1, σημείο 2, του τροποποιηθέντος νόμου περί της οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων, δεν πληρούν τη συγκεκριμένη απαίτηση.
- 108 Συγκεκριμένα, κατά την Επιτροπή, η ως άνω διατύπωση καθιστά, για παράδειγμα, δυνατή τη διαπίστωση της ύπαρξης παράβασης προβλεπόμενης στις προμνησθείσες εθνικές διατάξεις όταν ένα δικαιοδοτικό όργανο, αντί να παραπέμψει την εξέταση αίτησης εξαίρεσης ενώπιον του τμήματος εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων, όπως επιτάσσει το άρθρο 26, παράγραφος 2, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, εξετάσει το ίδιο το ζήτημα της ανεξαρτησίας του οικείου δικαστή και καταλήξει, στηριζόμενο στη νομολογία του Δικαστηρίου, στο συμπέρασμα ότι δεν είναι ανεξάρτητος.
- 109 Το ίδιο συμβαίνει, κατά την Επιτροπή, όταν, συμμορφούμενο προς τις υποχρεώσεις που υπέχει από την απόφαση Α. Κ. κ.λπ., ένα εθνικό δικαστήριο εφαρμόσει, σε σχέση με άλλο δικαστήριο το οποίο καλείται να αποφανθεί επί ορισμένης υποθέσεως, τα κριτήρια που το Δικαστήριο διατύπωσε στις σκέψεις 132 έως 154 της εν λόγω απόφασης και αποφασίσει, βάσει των κριτηρίων αυτών, αφενός, να αφήσει ανεφάρμοστη την εθνική διάταξη που αναθέτει αρμοδιότητα στο τελευταίο αυτό δικαστήριο, λόγω της έλλειψης ανεξαρτησίας του, και, αφετέρου, να παραπέμψει την οικεία υπόθεση σε τρίτο δικαστήριο που παρέχει τέτοια εχέγγυα ανεξαρτησίας. Συγκεκριμένα, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι η εν λόγω δικαστική ενέργεια συνιστά πράξη ή παράλειψη δυνάμενη να παρακωλύσει ή να θέσει σε σοβαρό κίνδυνο τη λειτουργία δικαστικής αρχής, κατά την έννοια των επίμαχων εθνικών διατάξεων.
- 110 Οι δε πράξεις που μνημονεύονται στο άρθρο 72, παράγραφος 1, σημείο 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και στο άρθρο 107, παράγραφος 1, σημείο 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί της οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, όχι μόνον την αμφισβήτηση του ίδιου του κύρους της πράξης διορισμού δικαστή, αλλά, γενικότερα, κάθε αρνητική εκτίμηση όσον αφορά την κανονικότητα της διαδικασίας διορισμού του δικαστή προκειμένου να εξακριβωθεί η πλήρωση της απαίτησης του δικαίου της Ένωσης περί δικαστηρίου που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως. Επομένως, θα μπορούσε, για παράδειγμα, να θεωρηθεί ότι το οικείο παράπτωμα στοιχειοθετείται όταν ένα δικαστήριο, το οποίο αποφαινεται κατ' έφεση, διαπιστώσει ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο δεν ήταν δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως, λόγω του τρόπου διορισμού των δικαστών που μετέχουν σε αυτό, και, για τον λόγο αυτόν, εξαφανίσει την απόφαση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου.

- 111 Συναφώς, από τις σκέψεις 133 και 134 της απόφασης Α. Κ. κ.λπ. προκύπτει, ιδίως, ότι, στο πλαίσιο της εξέτασης που απόκειται σε κάθε εθνικό δικαστήριο να διενεργήσει κατά τα προεκτεθέντα στη σκέψη 109 της παρούσας απόφασης, είναι, μεταξύ άλλων, αναγκαίο το εν λόγω δικαστήριο να μπορεί να διασφαλίσει ότι οι ουσιαστικές προϋποθέσεις και οι όροι της διαδικασίας για την έκδοση των αποφάσεων περί διορισμού των δικαστών που απαρτίζουν το δικαστήριο του οποίου η ανεξαρτησία αμφισβητείται δεν θα μπορούν να προκαλέσουν στους πολίτες, μετά τον διορισμό των ενδιαφερομένων, εύλογες αμφιβολίες ως προς το ανεπηρέαστο των οικείων δικαστών από εξωτερικά στοιχεία και ως προς την ουδετερότητά τους έναντι των αντιπαρατιθέμενων συμφερόντων. Βάσει, όμως, των επίμαχων εθνικών διατάξεων, η ίδια η διενέργεια τέτοιου ελέγχου ενδέχεται επίσης να καταλήξει στην επιβολή πειθαρχικής κύρωσης.
- 112 Εξάλλου, από την αιτιολογική έκθεση του νομοσχεδίου του τροποποιητικού νόμου συνάγεται ότι οι νέες πειθαρχικές παραβάσεις που θεσπίστηκαν τοιουτοτρόπως είχαν ως πρωταρχικό σκοπό την προστασία της δικαστικής εξουσίας και των συνταγματικών οργάνων του κράτους από αμφισβητήσεις προερχόμενες από τα ίδια τα όργανά τους.
- 113 Επιπλέον, τα νέα αυτά παραπτώματα αφορούν, κατά την Επιτροπή, το περιεχόμενο των δικαστικών αποφάσεων, μολοντί η απαίτηση ανεξαρτησίας των δικαστών αντιτίθεται στο ενδεχόμενο χρήσης του πειθαρχικού καθεστώτος που εφαρμόζεται στους δικαστές για σκοπούς πολιτικού ελέγχου του περιεχομένου των αποφάσεων αυτών.
- 114 Κατά δεύτερον, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι εθνικές διατάξεις που μνημονεύονται στη σκέψη 105 της παρούσας απόφασης ενέχουν επίσης παράβαση του άρθρου 267 ΣΛΕΕ. Συγκεκριμένα, λαμβανομένης υπόψη της διατύπωσης των επίμαχων εθνικών διατάξεων, θα μπορούσε να χαρακτηριστεί πειθαρχικό παράπτωμα η αναστολή απλώς και μόνον από εθνικό δικαστήριο αναστέλλει της ενώπιόν του διαδικασίας και η υποβολή στο Δικαστήριο προδικαστικών ερωτημάτων σχετικών με την ερμηνεία των απαιτήσεων όσον αφορά το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας που απορρέει από το δίκαιο της Ένωσης, λόγω, για παράδειγμα, των αμφιβολιών που το εν λόγω δικαστήριο διατηρεί όσον αφορά τη συμμόρφωση, προς τις εν λόγω απαιτήσεις, της αρμοδιότητας που έχει ανατεθεί σε εθνικό δικαστήριο ή σε συνταγματικό όργανο, όπως το KRS, ή των συνθηκών υπό τις οποίες πραγματοποιήθηκε ο διορισμός δικαστή.
- 115 Με το δεύτερο σκέλος της τρίτης αιτίας, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η προσθήκη, στο άρθρο 72, παράγραφος 1, σημείο 1, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, πειθαρχικού παραπτώματος που συνίσταται σε «πρόδηλη και κατάφωρη» παράβαση των κανόνων δικαίου επισύρει τις ίδιες επικρίσεις με εκείνες που διατύπωσε στο πλαίσιο της προσφυγής λόγω παραβάσεως που άσκησε στην υπόθεση Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών) (C-791/19, EU:C:2021:596), σχετικά με τη διάταξη του άρθρου 107, παράγραφος 1, σημείο 1, του νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων, η οποία έχει πανομοιότυπο διατύπωση. Συγκεκριμένα, παράπτωμα διατυπωμένο τόσο αόριστα, κατά μείζονα λόγο στο πλαίσιο το οποίο εξέθεσε η Επιτροπή στην εν λόγω προσφυγή λόγω παραβάσεως και το οποίο χαρακτηρίζεται από εντατικοποίηση των πειθαρχικών διώξεων δικαστών και πολλαπλασιασμό των πιέσεων της εκτελεστικής εξουσίας στη δραστηριότητα των πειθαρχικών οργάνων, ενέχει κίνδυνο να χρησιμοποιηθεί το εν λόγω άρθρο 72, παράγραφος 1, σημείο 1, για σκοπούς πολιτικού ελέγχου και καθήλωσης της δικαιοδοτικής δραστηριότητας των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου).

- 116 Με το υπόμνημα απαντήσεως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι τα διδάγματα της απόφασης της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών) (C-791/19, EU:C:2021:596), επιβεβαίωσαν πλήρως, εν τω μεταξύ, το βάσιμο της τρίτης αιτίας.
- 117 Τέλος, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή υπογράμμισε ότι οι συνθήκες υπό τις οποίες θεσπίστηκε ο τροποποιητικός νόμος, και συγκεκριμένα η εν τάχει θέσπισή του μόλις έναν μήνα μετά την έκδοση της απόφασης Α. Κ. κ.λπ., αντικείμενο της οποίας ήταν η εκτίμηση περί της ανεξαρτησίας του πειθαρχικού τμήματος και του KRS, επιβεβαιώνουν ότι οι επίμαχες στο πλαίσιο της τρίτης αιτίας εθνικές διατάξεις, όπως και οι εθνικές διατάξεις κατά των οποίων βάλλει το εν λόγω θεσμικό όργανο στο πλαίσιο της πρώτης αιτίας, στην πραγματικότητα αποσκοπούσαν στην παρεμπόδιση της εφαρμογής από τους Πολωνούς δικαστές των διδαγμάτων της απόφασης Α. Κ. κ.λπ., καθώς και εκείνων της απόφασης της 6ης Οκτωβρίου 2021, W.Ż. (Τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου – Διορισμός) (C-487/19, EU:C:2021:798), η οποία εκδόθηκε εν τω μεταξύ.
- 118 Συγκεκριμένα, από τις προμνησθείσες αποφάσεις προκύπτει, μεταξύ άλλων, ότι ο έλεγχος της διαδικασίας διορισμού των δικαστών καθώς και ο έλεγχος που αποσκοπεί στο να διασφαλίζεται, στο πλαίσιο αυτό, ότι το KRS είναι ανεξάρτητο όργανο μπορεί να είναι αναγκαίοι προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι δικαστές ή το δικαστήριο του οποίου είναι μέλη είναι ανεξάρτητα και έχουν προηγουμένως συσταθεί νομίμως. Οι έλεγχοι αυτοί, όμως, εμποδίζονται από τις επίμαχες εθνικές διατάξεις καθόσον αυτές επιτρέπουν την επιβολή πειθαρχικών κυρώσεων για κάθε αμφισβήτηση του κύρους του διορισμού δικαστή ή της νομιμότητας συνταγματικού οργάνου.
- 119 Με το υπόμνημα αντικρούσεως, η Δημοκρατία της Πολωνίας υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν ανταποκρίθηκε στο βάρος απόδειξης και ότι εκθέτει απλώς και μόνον εικασίες σε σχέση με τις επίμαχες εθνικές διατάξεις, τις οποίες ερμηνεύει κατά τρόπο που δεν συνάδει προς το γράμμα και προς τον σκοπό τους, παραλείποντας συγχρόνως να παραθέσει οποιαδήποτε πρακτική της Διοίκησης ή των πολωνικών δικαστηρίων ικανή να τεκμηριώσει τις ερμηνείες αυτές.
- 120 Συγκεκριμένα, πρώτον, η ορθή εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης από εθνικό δικαστήριο, ιδίως όσον αφορά την ανεξαρτησία των δικαστών ή την ιδιότητα δικαστηρίου που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως, ή η υποβολή αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο δεν μπορεί να συνιστούν πράξη ή παράλειψη δυνάμενη να παρακλύσει ή να θέσει σε σοβαρό κίνδυνο τη λειτουργία της δικαιοσύνης, καθόσον σκοπός του επίμαχου πειθαρχικού παραπτώματος είναι αντιθέτως ακριβώς να διασφαλίσει ότι οι δικαστές δεν παραβαίνουν τα καθήκοντά τους ούτε συμπεριφέρονται κατά τρόπο που δεν συνάδει προς την αξιοπρέπεια του λειτουργήματός τους.
- 121 Δεύτερον, τα πειθαρχικά παραπτώματα που σχετίζονται με την αμφισβήτηση της εντολής για την άσκηση δικαιοδοτικών καθηκόντων ή των σχέσεων εργασίας των δικαστών δεν μπορούν να απορρέουν ούτε από το γεγονός ότι ένας δικαστής εξετάζει αν ένας πολίτης απολαύει του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας ούτε, σε περίπτωση ενδεχόμενης προσβολής του εν λόγω δικαιώματος, από το γεγονός ότι ο εν λόγω δικαστής αντλεί εντεύθεν τις συνέπειες που προβλέπονται από τον νόμο, όπως την εξαίρεση δικαστή, την παραπομπή της υπόθεσης σε άλλο δικαστήριο που παρέχει όλα τα εχέγγυα ανεξαρτησίας ή την ακύρωση δικαστικής απόφασης. Τέτοια παραπτώματα δεν μπορούν επίσης να προκύψουν από την υποβολή στο Δικαστήριο αιτήσεων προδικαστικής αποφάσεως σχετικών με την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης όπως, άλλωστε, μαρτυρούν πλείονες αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως με τέτοιο αντικείμενο τις οποίες υπέβαλαν προσφάτως πολωνικά δικαστήρια, χωρίς να ασκηθούν πειθαρχικές διώξεις εκ του λόγου τούτου.

- 122 Κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, τα πειθαρχικά παραπτώματα που προβλέπονται στις επίμαχες εθνικές διατάξεις συνίστανται, στην πραγματικότητα, αποκλειστικά και μόνον στην αμφισβήτηση της πράξης διορισμού δικαστή ή των αποτελεσμάτων του εν λόγω διορισμού στο πλαίσιο διαδικασιών που δεν προβλέπονται από το Σύνταγμα, κάτι το οποίο συνάδει, άλλωστε, προς τις απαιτήσεις ισοβιότητας των δικαστών και σταθερότητας της σχέσης εργασίας τους.
- 123 Τρίτον, το πειθαρχικό παράπτωμα που αφορά «πρόδηλη και κατάφωρη» παράβαση των κανόνων δικαίου προστέθηκε στο άρθρο 72, παράγραφος 1, σημείο 1, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου αποκλειστικά και μόνον με σκοπό την ευθυγράμμιση των περιπτώσεων στοιχειοθέτησης της πειθαρχικής ευθύνης των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) με εκείνες που ισχύουν για τους δικαστές των τακτικών δικαστηρίων οι οποίες προβλέπονται στο άρθρο 107, παράγραφος 1, σημείο 1, του νόμου περί οργάνωσης των τακτικών δικαστηρίων και, επομένως, θα πρέπει να θεωρηθεί ότι οι δύο διατάξεις έχουν το ίδιο περιεχόμενο. Πάντως, το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο) δίδει παγίως ιδιαιτέρως συστατική ερμηνεία στο άρθρο 107, παράγραφος 1, σημείο 1, του νόμου περί οργάνωσης των τακτικών δικαστηρίων, αποκλείοντας το να μπορεί να προκύψει τέτοιο παράπτωμα από το περιεχόμενο των δικαστικών αποφάσεων που ερμηνεύουν τον νόμο. Ειδικότερα, το γεγονός ότι εθνικό δικαστήριο εκπληρώνει τις υποχρεώσεις που υπέχει από το δίκαιο της Ένωσης, περιλαμβανομένης αυτής της διασφάλισης του δικαιώματος των πολιτών σε αποτελεσματική δικαστική προστασία, κατά την έννοια των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη, ή το γεγονός ότι τέτοιο δικαστήριο υποβάλλει στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως με αντικείμενο την ερμηνεία διατάξεων του δικαίου της Ένωσης δεν μπορεί, εξ ορισμού, να συνιστά πρόδηλη και κατάφωρη παράβαση των κανόνων δικαίου, κατά την έννοια του προμνησθέντος άρθρου 72, παράγραφος 1, σημείο 1.
- 124 Τέλος, η Δημοκρατία της Πολωνίας φρονεί ότι η τρίτη αιτίαση και η δεύτερη αιτίαση είναι αντιφατικές, στο μέτρο που δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι το εθνικό δίκαιο απαγορεύει στους δικαστές των εθνικών δικαστηρίων να ελέγχουν την ενδεχόμενη ύπαρξη προσβολών του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας επ' απειλή επιβολής πειθαρχικής κύρωσης και, συγχρόνως, ότι το τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων διαθέτει αποκλειστική αρμοδιότητα να αποφαινεται επί των ισχυρισμών που αντλούνται από προσβολές του δικαιώματος αυτού.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

– Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

- 125 Προκαταρκτικώς, υπενθυμίζεται, αφενός, ότι, μολονότι η θέσπιση του πειθαρχικού καθεστώτος που εφαρμόζεται στους δικαστές υπάγεται στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, εντούτοις, κατά την άσκηση της εν λόγω αρμοδιότητας, κάθε κράτος μέλος οφείλει να τηρεί το δίκαιο της Ένωσης. Επομένως, η Δημοκρατία της Πολωνίας οφείλει να διασφαλίζει ότι το πειθαρχικό καθεστώς που έχει θεσπίσει για τους εθνικούς δικαστές είναι ικανό να διαφυλάξει την ανεξαρτησία δικαστηρίων τα οποία, όπως τα τακτικά δικαστήρια, τα διοικητικά δικαστήρια και το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο), καλούνται να αποφαινούνται επί ζητημάτων που άπτονται της εφαρμογής ή της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης, προκειμένου να διασφαλίζεται η αποτελεσματική δικαστική προστασία των πολιτών που επιτάσσει το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ [πρβλ. απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών), C-791/19, EU:C:2021:596, σκέψη 136 και εκεί

μνημονευόμενη νομολογία]. Σύμφωνα με την αρχή της διακρίσεως των εξουσιών που χαρακτηρίζει τη λειτουργία ενός κράτους δικαίου, η εν λόγω ανεξαρτησία πρέπει ιδίως να διασφαλίζεται έναντι της νομοθετικής και της εκτελεστικής εξουσίας [απόφαση της 22ας Φεβρουαρίου 2022, RS (Αποτέλεσμα των αποφάσεων συνταγματικού δικαστηρίου), C-430/21, EU:C:2022:99, σκέψη 42 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

- 126 Όσον αφορά τις συμπεριφορές που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως πειθαρχικά παραπτώματα των δικαστών, είναι αληθές ότι το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι η προάσπιση της ανεξαρτησίας των ως άνω δικαστηρίων δεν μπορεί να έχει ως συνέπεια να αποκλείεται εντελώς το ενδεχόμενο να στοιχειοθετείται, σε ορισμένες όλως εξαιρετικές περιπτώσεις, η πειθαρχική ευθύνη δικαστή λόγω των δικαστικών αποφάσεων που αυτός εξέδωσε. Πράγματι, η συγκεκριμένη απαίτηση περί ανεξαρτησίας δεν έχει, προφανώς, ως σκοπό να επιτρέψει ενδεχόμενες σοβαρές και όλως ασύγγνωστες συμπεριφορές εκ μέρους των δικαστών, οι οποίες θα συνίσταντο, επί παραδείγματι, στο να παραβλέπουν οι δικαστές αυτοί σκοπίμως και κακόπιστα ή λόγω σοβαρής αμέλειας και άγνοιας τους κανόνες του εθνικού δικαίου και του δικαίου της Ένωσης των οποίων την τήρηση οφείλουν να διασφαλίζουν ή στο να καταλήγουν στη χρήση αυθαιρεσίας ή στην αρνησιδικία, μολοντί οφείλουν, ως θεματοφύλακες του δικαστικού λειτουργήματος, να αποφαίνονται επί των διαφορών που πολίτες υποβάλλουν στην κρίση τους [απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών), C-791/19, EU:C:2021:596, σκέψη 137].
- 127 Εντούτοις, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, προκειμένου να διαφυλαχθεί η ανεξαρτησία των προαναφερθέντων δικαστηρίων και να αποτραπεί με τον τρόπο αυτό το ενδεχόμενο να καταστρατηγηθούν οι θεμιτοί σκοποί του πειθαρχικού καθεστώτος και να χρησιμοποιηθεί το συγκεκριμένο καθεστώς για σκοπούς πολιτικού ελέγχου των δικαστικών αποφάσεων, είναι ουσιώδες η στοιχειοθέτηση της πειθαρχικής ευθύνης δικαστή λόγω τέτοιων αποφάσεων να περιορίζεται σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως αυτές που μνημονεύονται στην προηγούμενη σκέψη, και να οριοθετείται, συναφώς, από αντικειμενικά και επαληθεύσιμα κριτήρια, απτόμενα των επιταγών της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, καθώς και από εγγυήσεις που αποσκοπούν στην αποτροπή κάθε κινδύνου άσκησης εξωτερικών πιέσεων επί του περιεχομένου των δικαστικών αποφάσεων. Προς τούτο, πρέπει, μεταξύ άλλων, να προβλέπονται κανόνες που να ορίζουν με σαφήνεια και ακρίβεια ποιες συμπεριφορές μπορούν να στοιχειοθετήσουν την πειθαρχική ευθύνη των οικείων δικαστών [πρβλ. απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών), C-791/19, EU:C:2021:596, σκέψεις 138 έως 140 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 128 Αφετέρου, υπενθυμίζεται επίσης ότι, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, προκειμένου να εξασφαλισθεί η διαφύλαξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και της αυτονομίας της έννομης τάξης της Ένωσης, οι Συνθήκες έχουν καθιερώσει ένα δικαιοδοτικό σύστημα με σκοπό τη διασφάλιση της συνοχής και της ενότητας κατά την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης. Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 19 ΣΕΕ, το οποίο, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 69 της παρούσας απόφασης, συγκεκριμενοποιεί την αξία του κράτους δικαίου που μνημονεύεται στο άρθρο 2 ΣΕΕ, αναθέτει στα εθνικά δικαστήρια και στο Δικαστήριο τη διασφάλιση της πλήρους εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης στο σύνολο των κρατών μελών και της ένδικης προστασίας των δικαιωμάτων που οι πολίτες αντλούν από το δίκαιο αυτό [πρβλ. αποφάσεις της 24ης Οκτωβρίου 2018, ΧC κ.λπ., C-234/17, EU:C:2018:853, σκέψεις 39 και 40 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 2ας Μαρτίου 2021, Α.Β. κ.λπ. (Διορισμός δικαστών στο Ανώτατο Δικαστήριο – Προσφυγές), C-824/18, EU:C:2021:153, σκέψη 108 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

- 129 Συγκεκριμένα, όπως υπενθυμίζει η Επιτροπή, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι το θεμελιώδες δικαίωμα σε δίκαιη δίκη και, ειδικότερα, οι εγγυήσεις περί προσβάσεως σε ανεξάρτητο, αμερόληπτο και προηγουμένως νομίμως συσταθέν δικαστήριο που χαρακτηρίζουν το εν λόγω θεμελιώδες δικαίωμα συνεπάγονται ότι κάθε δικαστήριο οφείλει να εξετάζει αν, υπό την εκάστοτε σύνθεσή του, συνιστά τέτοιο δικαστήριο όταν ανακλύπει επί του θέματος αυτού σοβαρή αμφιβολία, η δε εξέταση αυτή είναι αναγκαία για την εμπιστοσύνη την οποία οφείλουν να εμπνέουν στους πολίτες τα δικαστήρια μιας δημοκρατικής κοινωνίας (πρβλ. απόφαση της 26ης Μαρτίου 2020, Επανεξέταση Simpson κατά Συμβουλίου και ΗG κατά Επιτροπής, C-542/18 RX-II και C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, σκέψη 57).
- 130 Γενικότερα, συναφώς, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η υποχρέωση εξακρίβωσης της πλήρωσης των απαιτήσεων που απορρέουν από το θεμελιώδες δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 19, παράγραφος 1, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη, και ειδικότερα εκείνων που άπτονται της πρόσβασης σε ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως, μπορεί να επιβληθεί στα εθνικά δικαστήρια σε ορισμένες περιπτώσεις [βλ., επί παραδείγματι, αποφάσεις Α. Κ. κ.λπ., σκέψεις 153, 154, 164 και 166, της 2ας Μαρτίου 2021, Α.Β. κ.λπ. (Διορισμός δικαστών στο Ανώτατο Δικαστήριο – Προσφυγές), C-824/18, EU:C:2021:153, σκέψεις 139, 149, 165 και 166, και της 16ης Νοεμβρίου 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim κ.λπ., C-748/19 έως C-754/19, EU:C:2021:931, σκέψεις 74 και 87].
- 131 Επομένως, γίνεται, μεταξύ άλλων, δεκτό ότι ένα εθνικό δικαστήριο πρέπει, σε ορισμένες περιπτώσεις, να μπορεί να εξακριβώσει αν είναι δυνατόν να έχει προσβληθεί το εν λόγω θεμελιώδες δικαίωμα λόγω πλημμέλειας την οποία ενείχε η διαδικασία διορισμού [πρβλ. απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2021, W.Ż. (Τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου – Διορισμός), C-487/19, EU:C:2021:798, σκέψεις 130 και 131, 152 έως 154 και 159].
- 132 Υπό τις συνθήκες αυτές, το γεγονός ότι ένα εθνικό δικαστήριο ασκεί τα καθήκοντα που του έχουν ανατεθεί από τις Συνθήκες και συμμορφώνεται, με τον τρόπο αυτόν, προς τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις Συνθήκες, εφαρμόζοντας διατάξεις όπως το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και το άρθρο 47 του Χάρτη, δεν μπορεί, εξ ορισμού, να χαρακτηριστεί ως πειθαρχικό παράπτωμα των δικαστών μελών τέτοιου δικαστηρίου χωρίς να συντρέχει ipso facto παράβαση των εν λόγω διατάξεων του δικαίου της Ένωσης.

– *Επί του πρώτου σκέλους της τρίτης αιτίας*

- 133 Με το πρώτο σκέλος της τρίτης αιτίας, η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι, θεσπίζοντας και διατηρώντας σε ισχύ τις διατάξεις του άρθρου 72, παράγραφος 1, σημεία 2 και 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και του άρθρου 107, παράγραφος 1, σημεία 2 και 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων, η Δημοκρατία της Πολωνίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει, αφενός, από τις συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη και, αφετέρου, από το άρθρο 267 ΣΛΕΕ.
- 134 Όπως προκύπτει από το γράμμα τους, οι προμνησθείσες εθνικές διατάξεις χαρακτηρίζουν πειθαρχικά παραπτώματα, των δικαστών των τακτικών δικαστηρίων και του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), «πράξεις ή παραλείψεις δυνάμενες να παρακωλύσουν ή να θέσουν σε σοβαρό κίνδυνο τη λειτουργία δικαστικής αρχής» καθώς και «πράξεις που θέτουν υπό αμφισβήτηση την ύπαρξη σχέσης εργασίας δικαστή, το κύρος του διορισμού δικαστή ή τη

νομιμότητα συνταγματικού οργάνου της Δημοκρατίας της Πολωνίας». Εξάλλου, από το άρθρο 29, παράγραφος 1, και το άρθρο 49, παράγραφος 1, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των διοικητικών δικαστηρίων προκύπτει ότι τα ως άνω πειθαρχικά παραπτώματα ισχύουν επίσης έναντι των δικαστών των διοικητικών δικαστηρίων.

- 135 Όσον αφορά, αφενός, την προβαλλόμενη παράβαση των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη, διαπιστώνεται, κατά πρώτον, ότι, αντίθετα προς όσα υποστηρίζει η Δημοκρατία της Πολωνίας, η διατύπωση των επίμαχων εθνικών διατάξεων δεν καθιστά δυνατό να θεωρηθεί ότι τα εν λόγω πειθαρχικά παραπτώματα αφορούν αποκλειστικά και μόνον δικαιοδοτικές πράξεις με τις οποίες οι δικαστές αποφαινόμενοι επί του ίδιου του κύρους της πράξης διορισμού δικαστή.
- 136 Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι οι επίμαχες εθνικές διατάξεις κάνουν λόγο για «πράξεις ή παραλείψεις δυνάμενες να παρακωλύσουν ή να θέσουν σε σοβαρό κίνδυνο τη λειτουργία δικαστικής αρχής», ή ακόμη για «πράξεις που θέτουν υπό αμφισβήτηση την ύπαρξη σχέσης εργασίας δικαστή, το κύρος του διορισμού δικαστή ή τη νομιμότητα συνταγματικού οργάνου», ένα λίαν ευρύ φάσμα πράξεων ή παραλείψεων, ιδίως δικαιοδοτικών, ενδέχεται να μπορεί, λόγω του περιεχομένου ή των αποτελεσμάτων των πράξεων ή παραλείψεων, να χαρακτηριστεί «πειθαρχικά παραπτώματα» των οικείων δικαστών και, επομένως, η προμνησθείσα από τη Δημοκρατία της Πολωνίας συσταλτική ερμηνεία των εν λόγω εθνικών διατάξεων δεν βρίσκει έρεισμα στη διατύπωση την οποία χρησιμοποίησε ο Πολωνός νομοθέτης.
- 137 Συγκεκριμένα, όπως επισήμανε κατ' ουσίαν ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 181 και 183 των προτάσεών του, η διατύπωση διατάξεων κατά τρόπο τόσο ευρύ και ασαφή μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την εφαρμογή των επίμαχων εθνικών διατάξεων και την άσκηση πειθαρχικών διώξεων κατά των οικείων δικαστών σε περιπτώσεις στις οποίες οι δικαστές εξετάζουν και αποφαινόμενοι επί του αν οι ίδιοι ή το δικαστήριο του οποίου είναι μέλη ή άλλοι δικαστές ή δικαστήρια στα οποία αυτοί είναι μέλη πληρούν τις απαιτήσεις που απορρέουν από τις διατάξεις του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη.
- 138 Εξάλλου, λαμβανομένου υπόψη ότι η διατύπωσή τους δεν είναι αρκούντως σαφής και συγκεκριμένη, οι προμνησθείσες εθνικές διατάξεις δεν καθιστούν επίσης δυνατό να διασφαλιστεί ότι η ευθύνη των οικείων δικαστών από τις δικαιοδοτικές αποφάσεις που καλούνται να λάβουν περιορίζεται αυστηρώς σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως οι διαλαμβανόμενες στη σκέψη 126 της παρούσας απόφασης.
- 139 Κατά δεύτερον, πρέπει επίσης, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, να ληφθούν υπόψη οι ιδιαίτερες συνθήκες και το ιδιαίτερο πλαίσιο εντός των οποίων θεσπίστηκαν οι ως άνω εθνικές διατάξεις, καθότι μπορούν, όντως, να συμβάλουν στην αποσαφήνιση του περιεχομένου τους.
- 140 Συναφώς, δεν μπορεί να παραβλεφθεί, μεταξύ άλλων, ότι, κατά τη θέσπιση, εν τάχει και βάσει σχεδίου νόμου υποβληθέντος στη Δίαίτα στις 12 Δεκεμβρίου 2019, του τροποποιητικού νόμου της 20ής Δεκεμβρίου 2019, με τον οποίο οι επίμαχες εθνικές διατάξεις προστέθηκαν στον νόμο περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, στον νόμο περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων και στον νόμο περί οργανώσεως των διοικητικών δικαστηρίων, ο Πολωνός νομοθέτης επέλεξε τη συγκεκριμένη διατύπωση έχοντας προδήλως και ειδικώς υπόψη ορισμένα ερωτήματα των πολωνικών δικαστηρίων σχετικά με τη συμβατότητα με το δίκαιο της Ένωσης, και, ειδικότερα, με τις απαιτήσεις που απορρέουν από το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και το άρθρο 47 του Χάρτη, πλειόνων πρόσφατων νομοθετικών τροποποιήσεων οι οποίες επηρέασαν την οργάνωση της δικαιοσύνης στην Πολωνία.

- 141 Συγκεκριμένα, πρώτον, από την απόφαση Α. Κ. κ.λπ., η οποία εκδόθηκε λίγο πριν από τη θέσπιση του τροποποιητικού νόμου, και ειδικότερα από τις σκέψεις 134, 139 και 149, καθώς και από το διατακτικό της, προέκυπτε σαφώς ότι τόσο το αιτούν δικαστήριο στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκε η εν λόγω απόφαση όσο και, λαμβανομένου υπόψη του αποτελέσματος *erga omnes* που παράγουν οι αποφάσεις ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης που το Δικαστήριο εκδίδει δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ [πρβλ. αποφάσεις της 11ης Ιουνίου 1987, Χ, 14/86, EU:C:1987:275, σκέψη 12 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, της 24ης Νοεμβρίου 2020, *Openbaar Ministerie* (Πλαστογραφία), C-510/19, EU:C:2020:953, σκέψη 73 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 6ης Οκτωβρίου 2021, *Consorzio Italian Management* και *Catania Multiservizi*, C-561/19, EU:C:2021:799, σκέψη 36 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία], κάθε άλλο εθνικό δικαστήριο το οποίο θα κληθεί μεταγενέστερα να αποφανθεί επί ανάλογων υποθέσεων θα πρέπει, βάσει του δικαίου της Ένωσης, αφενός, να αποφανθεί επί της ικανότητας οργάνου όπως το πειθαρχικό τμήμα να αποφαινεται επί υποθέσεων που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης, λαμβανομένων μεταξύ άλλων υπόψη των συνθηκών υπό τις οποίες διορίστηκαν τα μέλη του, και, αφετέρου, να αποφανθεί επί της ανεξαρτησίας του KRS ως οργάνου το οποίο παρεμβαίνει στη διαδικασία διορισμού των δικαστών.
- 142 Τοιουτοτρόπως, όμως, τα εθνικά δικαστήρια τα οποία είναι επιφορτισμένα με την εφαρμογή, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς τους, των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης ενδέχεται να εκδώσουν πράξεις «δυνάμενες να παρακωλύσουν ή να θέσουν σε σοβαρό κίνδυνο τη λειτουργία δικαστικής αρχής», όπως του πειθαρχικού τμήματος, και να «θέσουν υπό αμφισβήτηση» «το κύρος του διορισμού» δικαστών μελών του πειθαρχικού τμήματος, καθώς και πράξεις δυνάμενες να «θέσουν υπό αμφισβήτηση [...] τη νομιμότητα συνταγματικού οργάνου», όπως του KRS, οι οποίες μπορεί, επομένως, να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των εθνικών διατάξεων κατά των οποίων βάλλει η Επιτροπή με το πρώτο σκέλος της τρίτης αιτίας.
- 143 Κατά τα λοιπά, πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη, συναφώς, ότι, με την απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 2019 (III ΡΟ 7/18), το ίδιο το Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych) [Ανώτατο Δικαστήριο (τμήμα εργατικών διαφορών και διαφορών κοινωνικών ασφαλίσεων)] είχε κρίνει, βάσει των όσων συνάγονται από την απόφαση Α. Κ. κ.λπ., ότι το KRS δεν αποτελούσε, υπό τη νέα σύνθεσή του, όργανο ανεξάρτητο από την πολωνική νομοθετική και εκτελεστική εξουσία και ότι το πειθαρχικό τμήμα δεν συνιστούσε δικαστήριο, κατά την έννοια του άρθρου 47 του Χάρτη, του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ και του άρθρου 45, παράγραφος 1, του Συντάγματος.
- 144 Δεύτερον, επισημαίνεται ότι, κατά την ημερομηνία θέσπισης των επίμαχων εθνικών διατάξεων, το Δικαστήριο είχε, εξάλλου, επιληφθεί πλειόνων αιτήσεων προδικαστικής αποφάσεως με τις οποίες πολωνικά δικαστήρια του υπέβαλαν προδικαστικά ερωτήματα ερμηνείας των διατάξεων του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ σχετικά, μεταξύ άλλων, με το αν η εν λόγω διάταξη έχει την έννοια ότι:
- δεν αποτελεί ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως δικαστικός σχηματισμός ο οποίος απαρτίζεται από πρόσωπο διορισθέν στη θέση του δικαστή κατά κατάφωρη παράβαση των εθνικών κανόνων δικαίου σχετικά με τον διορισμό των δικαστών [υπόθεση C-487/19, *W.Ż.* (Τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων του Ανώτατου Δικαστηρίου – Διορισμός)]·
 - εθνικό δικαστήριο μπορεί να διαπιστώσει, στο πλαίσιο αναγνωριστικής δίκης σχετικά με την ύπαρξη ή μη υπηρεσιακής σχέσης, ότι δεν είναι δικαστής το πρόσωπο το οποίο διορίστηκε στο

πλαίσιο διαδικασίας αντίθετης προς την αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας [υπόθεση C-508/19, Prokurator Generalny κ.λπ. (Πειθαρχικό τμήμα του Ανωτάτου Δικαστηρίου – Διορισμός)]·

- οι επιταγές της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, περιλαμβανομένης της δικαστικής ανεξαρτησίας, παραβιάζονται όταν ποινική διαδικασία έχει οργανωθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε δικαστής μέλος ιεραρχικώς κατώτερου δικαστηρίου να μπορεί να αποσπασθεί από τον Υπουργό Δικαιοσύνης ώστε να μετέχει στον δικαστικό σχηματισμό που θα εκδικάσει συγκεκριμένη υπόθεση, χωρίς τα κριτήρια τα οποία εφαρμόστηκαν για μια τέτοια απόσπαση να είναι γνωστά και χωρίς η εν λόγω απόφαση περί αποσπάσεως να μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο δικαστικού ελέγχου και ενώ ο Υπουργός Δικαιοσύνης δύναται να ανακαλέσει ανά πάσα στιγμή την εν λόγω απόσπαση (συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-748/19 έως C-754/19, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim κ.λπ.).

- 145 Επιβάλλεται, όμως, η διαπίστωση ότι, αναλόγως του περιεχομένου των απαντήσεων που αναμένονταν τότε να εκδοθούν επί των ως άνω προδικαστικών ερωτημάτων, είναι πρόδηλο ότι τα αιτούντα δικαστήρια –που είχαν υποβάλει στο Δικαστήριο αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως στις σχετικές υποθέσεις και, κατά τα λοιπά, κάθε άλλο εθνικό δικαστήριο το οποίο θα κληθεί, στο μέλλον, να αποφανθεί επί ανάλογων υποθέσεων– θα ήταν κατά περίπτωση υποχρεωμένα να εκδώσουν πράξεις οι οποίες θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι «θέτουν υπό αμφισβήτηση» «το κύρος του διορισμού δικαστή» ή «την ύπαρξη σχέσης εργασίας δικαστή» ή ότι «θέτουν σε σοβαρό κίνδυνο τη λειτουργία δικαστικής αρχής», κατά την έννοια των επίμαχων εθνικών διατάξεων, και οι οποίες θα ενέπιπταν, επομένως, στο πεδίο εφαρμογής των εν λόγω εθνικών διατάξεων.
- 146 Τρίτον, υπογραμμίζεται ότι, με μία από τις αποφάσεις οι οποίες κατά τα προεκτεθέντα αναμένονταν να εκδοθούν κατά την ημερομηνία έκδοσης των εν λόγω εθνικών διατάξεων, ήτοι με την απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2021, W.Ż. (Τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων του Ανώτατου Δικαστηρίου – Διορισμός) (C-487/19, EU:C:2021:798), το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης έχουν την έννοια ότι εθνικό δικαστήριο που έχει επιληφθεί αιτήσεως εξαιρέσεως αφορώσας την εκδίκαση προσφυγής δικαστή υπηρετούντος σε δικαστήριο το οποίο μπορεί να κληθεί να ερμηνεύσει και να εφαρμόσει το εν δίκαιο της Ένωσης κατά αποφάσεως με την οποία μετατέθηκε χωρίς τη συγκατάθεσή του οφείλει, εφόσον τούτο είναι, δεδομένης της οικείας δικονομικής κατάστασης, αναγκαίο για τη διασφάλιση της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης, να θεωρήσει ανυπόστατη τη διάταξη με την οποία δικαστήριο, αποφαινόμενο σε τελευταίο βαθμό και στο πλαίσιο μονομελούς δικαστικού σχηματισμού, απέρριψε την εν λόγω προσφυγή, εάν από το σύνολο των συνθηκών και των περιστάσεων υπό τις οποίες διεξήχθη η διαδικασία διορισμού του δικαστή που αποφάινεται στο πλαίσιο του μονομελούς δικαστικού σχηματισμού προκύπτει ότι ο διορισμός του πραγματοποιήθηκε κατά πρόδηλη παράβαση θεμελιωδών κανόνων που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της θεσπίσεως και της λειτουργίας του οικείου δικαιοδοτικού συστήματος και ότι η ακεραιότητα του αποτελέσματος στο οποίο κατέληξε η εν λόγω διαδικασία διακυβεύεται, δημιουργώντας εύλογες αμφιβολίες στους πολίτες ως προς την ανεξαρτησία και την αμεροληψία του οικείου δικαστή, ούτως ώστε η εν λόγω διάταξη να μην μπορεί να θεωρηθεί ότι εκδόθηκε από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο, που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως, κατά την έννοια του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ.

- 147 Φαίνεται, όμως, ότι, προβαίνοντας στον ούτως απαιτούμενο έλεγχο και μη λαμβάνοντας ενδεχομένως υπόψη, για τους προμνησθέντες λόγους, διάταξη όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη στην υπόθεση C-487/19, οι δικαστές του αιτούντος δικαστηρίου στην εν λόγω υπόθεση, όπως και κάθε δικαστής που θα κληθεί, στο μέλλον, να προβεί σε τέτοιο έλεγχο και να εκδώσει τέτοια απόφαση, κινδυνεύουν να τους προσαφθεί ότι, με τον τρόπο αυτόν, «θέτουν υπό αμφισβήτηση» «το κύρος του διορισμού του δικαστή» που εξέδωσε τέτοια διάταξη ή ότι εκδίδουν πράξη «δυνάμενη να παρακωλύσει ή να θέσει σε σοβαρό κίνδυνο τη λειτουργία δικαστικής αρχής», κατά την έννοια των επίμαχων εθνικών διατάξεων.
- 148 Εξάλλου, από το διατακτικό άλλης αποφάσεως η οποία αναμενόταν να εκδοθεί κατά την ημερομηνία έκδοσης των εν λόγω εθνικών διατάξεων, ήτοι την απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim κ.λπ. (C-748/19 έως C-754/19, EU:C:2021:931), προκύπτει ότι, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, εξεταζόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 2 ΣΕΕ, καθώς και το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας (ΕΕ) 2016/343 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, για την ενίσχυση ορισμένων πτυχών του τεκμηρίου αθωότητας και του δικαιώματος παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας (ΕΕ 2016, L 65, σ. 1), έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση κατά την οποία ο Υπουργός Δικαιοσύνης κράτους μέλους μπορεί, βάσει κριτηρίων που δεν έχουν δημοσιοποιηθεί, αφενός, να αποσπάσει δικαστή σε ανώτερο ποινικό δικαστήριο για ορισμένο χρονικό διάστημα ή επ' αορίστω και, αφετέρου, να ανακαλέσει την απόσπαση αυτή ανά πάσα στιγμή και δη με μη αιτιολογημένη απόφαση, ανεξαρτήτως αν πρόκειται για απόσπαση ορισμένου ή αορίστου χρόνου.
- 149 Φαίνεται, όμως, εκ νέου, ότι, καθόσον θα χρειαστεί να αντλήσουν τις συνέπειες της απόφασης της 16ης Νοεμβρίου 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim κ.λπ. (C-748/19 έως C-754/19, EU:C:2021:931), οι δικαστές του αιτούντος δικαστηρίου στις υποθέσεις των κύριων δικών επί των οποίων εκδόθηκε η συγκεκριμένη απόφαση, ή και οι δικαστές που θα κληθούν στο μέλλον να αποφανθούν επί αναλόγων περιπτώσεων επίσης κινδυνεύουν να τους προσαφθεί ότι εκδίδουν πράξεις «δυνάμενες να παρακωλύσουν ή να θέσουν σε σοβαρό κίνδυνο τη λειτουργία δικαστικής αρχής», κατά την έννοια των επίμαχων εθνικών διατάξεων, και, ως εκ τούτου, κινδυνεύουν να υποστούν πειθαρχικές διώξεις βάσει των εν λόγω διατάξεων.
- 150 Κατά τρίτον, όσον αφορά το επιχείρημα της Δημοκρατίας της Πολωνίας ότι τα διαλαμβανόμενα στις επίμαχες εθνικές διατάξεις πειθαρχικά παραπτώματα αφορούν απλώς και μόνον συμπεριφορές που απαγορεύονται, εξάλλου, δυνάμει εθνικών συνταγματικών διατάξεων, όπως έχουν ερμηνευθεί από το Trybunał Konstytucyjny (Συνταγματικό Δικαστήριο), αρκεί η επισήμανση ότι, όπως προκύπτει από τη νομολογία που υπομνήσθηκε στις σκέψεις 75 έως 79 της παρούσας απόφασης, μια τέτοια περίπτωση, ακόμη και αν αποδεικνυόταν, είναι αλυσιτελής για τον σκοπό της εκτίμησης των απαιτήσεων που απορρέουν για τα κράτη μέλη από το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ.
- 151 Εξάλλου, υπενθυμίζεται ότι, σε περίπτωση κατά την οποία, κατόπιν αποφάσεων του Δικαστηρίου, εθνικό δικαστήριο καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η νομολογία συνταγματικού δικαστηρίου είναι αντίθετη προς το δίκαιο της Ένωσης, το γεγονός ότι το εθνικό δικαστήριο αφήνει ανεφάρμοστη την εν λόγω νομολογία, κατ' εφαρμογήν της αρχής της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης, δεν μπορεί επίσης να έχει ως συνέπεια τον καταλογισμό πειθαρχικής ευθύνης στους δικαστές του εν λόγω δικαστηρίου (πρβλ. απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2021, Euro Box Promotion κ.λπ., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 και C-840/19, EU:C:2021:1034, σκέψη 260).

- 152 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι στοιχειοθετείται εν προκειμένω ο κίνδυνος ερμηνείας των εθνικών διατάξεων που διαλαμβάνονται στη σκέψη 133 της παρούσας απόφασης κατά τρόπο που θα καθιστά δυνατή τη χρήση του πειθαρχικού καθεστώτος που εφαρμόζεται στους δικαστές και, ειδικότερα, των κυρώσεων που το καθεστώς προβλέπει με σκοπό την παρεμπόδιση των οικείων εθνικών δικαστηρίων από τη διενέργεια διαπιστώσεων ή εκτιμήσεων στις οποίες υποχρεούνται ωστόσο να προβούν βάσει των διατάξεων του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη, και τον επηρεασμό, με τον τρόπο αυτόν, των δικαιοδοτικών αποφάσεων που αναμένονται από τα εν λόγω δικαστήρια, με συνέπεια να θίγεται από την άποψη αυτή η ανεξαρτησία των δικαστών που απαρτίζουν τα συγκεκριμένα δικαστήρια, καθώς και ότι συντρέχει, ως εκ τούτου, διττή παράβαση των προμνησθεισών διατάξεων του δικαίου της Ένωσης.
- 153 Όσον αφορά, αφετέρου, την προβαλλόμενη παράβαση του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, οι παρατηρήσεις που εκτέθηκαν στις σκέψεις 135 έως 149 της παρούσας απόφασης οδηγούν επίσης στη διαπίστωση ότι, αν οι δικαστές των τακτικών δικαστηρίων, των διοικητικών δικαστηρίων ή του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) που υποβάλουν στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία των απαιτήσεων που αφορούν την ανεξαρτησία και την αμεροληψία των δικαστηρίων, καθώς και την έννοια του «δικαστηρίου που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως», η οποία απορρέει από τις διατάξεις του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη, όπως τα προδικαστικά ερωτήματα που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο στο πλαίσιο των αιτήσεων προδικαστικής απόφασης που μνημονεύθηκαν στις σκέψεις 141 και 144 της παρούσας απόφασης, κινδυνεύουν, απλώς και μόνο λόγω της υποβολής τέτοιων ερωτημάτων και της διατύπωσης αμφιβολιών βάσει των οποίων υποβάλλουν τα ερωτήματα αυτά, να τους προσαφθεί ότι διέπραξαν τα παραπτώματα που προβλέπονται από τις επίμαχες εθνικές διατάξεις.
- 154 Συγκεκριμένα, όπως επισημάνθηκε στις σκέψεις 135 έως 138 της παρούσας απόφασης, το περιεχόμενο των εν λόγω εθνικών διατάξεων είναι τόσο ευρύ και ασαφές ώστε δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να θεωρηθεί ότι τέτοιες αμφιβολίες και τέτοια ερωτήματα «θέτουν υπό αμφισβήτηση την ύπαρξη της σχέσης εργασίας δικαστή, το κύρος του διορισμού δικαστή ή τη νομιμότητα συνταγματικού οργάνου της Δημοκρατίας της Πολωνίας» ή ότι συμβάλλουν ώστε να «τεθεί σε σοβαρό κίνδυνο η λειτουργία δικαστικής αρχής», κατά την έννοια των εν λόγω διατάξεων.
- 155 Υπενθυμίζεται όμως ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, το άρθρο 267 ΣΛΕΕ παρέχει στα εθνικά δικαστήρια την ευρύτερη δυνατή ευχέρεια να απευθύνονται στο Δικαστήριο, όταν εκτιμούν ότι η υπόθεση που εκκρεμεί ενώπιόν τους θέτει ζητήματα ερμηνείας διατάξεων του δικαίου της Ένωσης των οποίων η επίλυση είναι αναγκαία για την κρίση της ενώπιόν τους διαφοράς [απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών), C-791/19, EU:C:2021:596, σκέψη 223 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 156 Εξάλλου, προκειμένου περί δικαιοδοτικών οργάνων όπως το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο) ή το Naczelny Sąd Administracyjny (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο), των οποίων οι αποφάσεις δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα του εσωτερικού δικαίου, κατά την έννοια του άρθρου 267, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, η ευχέρεια αυτή μετατρέπεται μάλιστα σε υποχρέωση προδικαστικής παραπομπής στο Δικαστήριο, υπό την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που αναγνωρίζει η νομολογία του Δικαστηρίου [απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών), C-791/19, EU:C:2021:596, σκέψη 224 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

- 157 Όπως προκύπτει από πάγια, επίσης, νομολογία, ένας κανόνας του εθνικού δικαίου δεν μπορεί να εμποδίζει εθνικό δικαστήριο να κάνει χρήση της ευχέρειας αυτής ή να συμμορφώνεται προς την εν λόγω υποχρέωση, οι οποίες είναι, πράγματι, συμφυείς με το σύστημα συνεργασίας μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου, που καθιερώνει το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, και με τα καθήκοντα του επιφορτισμένου με την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης δικαστή, τα οποία αναθέτει η εν λόγω διάταξη στα εθνικά δικαστήρια [απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών), C-791/19, EU:C:2021:596, σκέψη 225 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 158 Επιπλέον, εθνικός κανόνας ο οποίος ενδέχεται, μεταξύ άλλων, να έχει ως συνέπεια ότι ένας εθνικός δικαστής θα προτιμήσει να μην υποβάλει προδικαστικά ερωτήματα στο Δικαστήριο θίγει τα προνόμια τα οποία αναγνωρίζονται κατ' αυτόν τον τρόπο στα εθνικά δικαστήρια βάσει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ και, κατά συνέπεια, την αποτελεσματικότητα του συγκεκριμένου συστήματος συνεργασίας [απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών), C-791/19, EU:C:2021:596, σκέψη 226 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 159 Επομένως, δεν επιτρέπονται εθνικές διατάξεις οι οποίες ενδέχεται να εκθέτουν τους εθνικούς δικαστές σε κίνδυνο πειθαρχικών διαδικασιών λόγω του ότι υπέβαλαν στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως. Πράγματι, απλώς και μόνον το ενδεχόμενο ασκήσεως πειθαρχικής διώξεως λόγω της υποβολής αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως ή της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου να εμμείνει στην παραπομπή αυτή μετά την υποβολή της δύναται να θίξει την εκ μέρους των οικείων εθνικών δικαστών αποτελεσματική άσκηση της ευχέρειας και των καθηκόντων που υπομνήσθηκαν στη σκέψη 157 της παρούσας αποφάσεως [απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών), C-791/19, EU:C:2021:596, σκέψη 227 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 160 Στο πλαίσιο αυτό, υπογραμμίζεται επίσης ότι το Δικαστήριο έχει επισημάνει, με πλείονες αποφάσεις, ότι έχουν όντως δρομολογηθεί προκαταρκτικές έρευνες, κατόπιν των οποίων μπορεί να κινηθεί πειθαρχική διαδικασία, σχετικές με αποφάσεις με τις οποίες πολωνικά τακτικά δικαστήρια υπέβαλαν στο Δικαστήριο αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως με αντικείμενο, μεταξύ άλλων, την ερμηνεία του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ [βλ. αποφάσεις της 2ας Μαρτίου 2021, Α.Β. κ.λπ. (Διορισμός δικαστών στο Ανώτατο Δικαστήριο – Προσφυγές), C-824/18, EU:C:2021:153, σκέψη 101 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών), C-791/19, EU:C:2021:596, σκέψη 231].
- 161 Επομένως, από το σύνολο των προεκτεθέντων συνάγεται ότι στοιχειοθετείται ο κίνδυνος ερμηνείας των εθνικών διατάξεων κατά των οποίων βάλλει η Επιτροπή με το πρώτο σκέλος της τρίτης αιτίας κατά τρόπο που επιτρέπει τη χρήση του οικείου πειθαρχικού καθεστώτος με σκοπό την επιβολή κυρώσεων στους εθνικούς δικαστές, λόγω της υποβολής αιτήσεων προδικαστικής απόφασης στο Δικαστήριο ή της διατήρησης τέτοιων αιτήσεων καθώς και ότι, ως εκ τούτου, οι εν λόγω εθνικές διατάξεις ενέχουν παράβαση του άρθρου 267 ΣΛΕΕ.
- 162 Τέλος, η επιχειρηματολογία της Δημοκρατίας της Πολωνίας η οποία εκτέθηκε στη σκέψη 124 της παρούσας απόφασης και αντλείται από προβαλλόμενη αντίφαση μεταξύ της τρίτης αιτίας και της δεύτερης αιτίας πρέπει να απορριφθεί. Συναφώς, αρκεί να επισημανθεί, ειδικότερα, ότι, ενώ η δεύτερη αιτία βάλλει κατά του ότι η εξέταση ορισμένων νομικών ζητημάτων εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα του τμήματος εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων, η τρίτη αιτία αφορά, αντιθέτως, τη συμβατότητα με το δίκαιο της Ένωσης διατάξεων που χαρακτηρίζουν ορισμένους τύπους συμπεριφορών ως πειθαρχικά παραπτώματα των δικαστών

των τακτικών δικαστηρίων, των διοικητικών δικαστηρίων και του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), περιλαμβανομένων, εξάλλου, των δικαστών του τμήματος εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων.

163 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, διαπιστώνεται ότι οι διατάξεις του άρθρου 72, παράγραφος 1, σημεία 2 και 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και του άρθρου 107, παράγραφος 1, σημεία 2 και 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων ενέχουν παράβαση τόσο των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη όσο και των διατάξεων του άρθρου 267 ΣΛΕΕ και ότι, επομένως, το πρώτο σκέλος της τρίτης αιτίας της Επιτροπής πρέπει να γίνει δεκτό.

– *Επί του δευτέρου σκέλους της τρίτης αιτίας*

164 Επισημαίνεται, εκ προοιμίου, ότι, όπως υπογραμμίζει η Επιτροπή, η διάταξη του άρθρου 72, παράγραφος 1, σημείο 1, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, με την οποία χαρακτηρίζεται ως πειθαρχικό παράπτωμα των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) η «πρόδηλη και κατάφωρη παράβαση των κανόνων δικαίου», επαναλαμβάνει, συναφώς, την ίδια διατύπωση με εκείνη που περιείχε το άρθρο 107, παράγραφος 1, σημείο 1, του νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων πριν από την τροποποίησή του με τον τροποποιητικό νόμο, το οποίο επίσης χαρακτήριζε την εν λόγω παράβαση ως πειθαρχικό αδίκημα των δικαστών των εν λόγω δικαστηρίων.

165 Όπως, όμως, προκύπτει από τη σκέψη 157 και από το σημείο 1, δεύτερη περίπτωση, του διατακτικού της απόφασης της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών) (C-791/19, EU:C:2021:596), η οποία εκδόθηκε κατά την εκδίκαση της υπό κρίση υπόθεσης, το Δικαστήριο έκρινε, σε σχέση με τον κανόνα του άρθρου 107, παράγραφος 1, σημείο 1, του νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων, ότι, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των παρατηρήσεων που εκτέθηκαν στις σκέψεις 134 έως 156 της εν λόγω απόφασης, αποδείχθηκε ότι, στο ειδικό πλαίσιο που διαμορφώθηκε κατόπιν των πρόσφατων μεταρρυθμίσεων που επηρέασαν τη δικαστική εξουσία και το πειθαρχικό καθεστώς που ισχύει για τους δικαστές των τακτικών δικαστηρίων στην Πολωνία, ο ορισμός της έννοιας του «πειθαρχικού παραπτώματος» που περιέχεται στην εν λόγω διάταξη δεν καθιστά δυνατό να αποτραπεί το ενδεχόμενο χρήσης του εν λόγω πειθαρχικού καθεστώτος με σκοπό, όσον αφορά τους δικαστές που καλούνται να ερμηνεύουν και να εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης, την άσκηση πιέσεων και την πρόκληση αποτρεπτικού αποτελέσματος, στοιχείων δυνάμενων να επηρεάσουν το περιεχόμενο των αποφάσεων που εκδίδουν οι δικαστές αυτοί. Επομένως, στην εν λόγω σκέψη 157, το Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το προμνησθέν άρθρο 107, παράγραφος 1, σημείο 1, έθιγε, για τον λόγο αυτόν, την ανεξαρτησία των δικαστών των τακτικών δικαστηρίων κατά παράβαση του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ.

166 Υπό τις συνθήκες αυτές, για λόγους κατ' ουσίαν πανομοιότυπους με εκείνους που εκτέθηκαν στις σκέψεις 134 έως 156 της απόφασης της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών) (C-791/19, EU:C:2021:596), στους οποίους γίνεται παραπομπή, διαπιστώνεται ότι το άρθρο 72, παράγραφος 1, σημείο 1, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου ενέχει επίσης παράβαση του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ. Συγκεκριμένα, η προμνησθείσα εθνική διάταξη θίγει την ανεξαρτησία των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) οι οποίοι, όπως επισημαίνεται στη σκέψη 92 της παρούσας απόφασης, καλούνται επίσης να ερμηνεύουν και να εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης, δεδομένου ότι η εν λόγω εθνική διάταξη δεν καθιστά δυνατό να αποτραπεί το ενδεχόμενο

χρήσης του πειθαρχικού καθεστώτος που εφαρμόζεται στους εν λόγω δικαστές με σκοπό την άσκηση πιέσεων και την πρόκληση αποτρεπτικού αποτελέσματος, στοιχεία τα οποία δύνανται να επηρεάσουν το περιεχόμενο των αποφάσεων που εκδίδουν οι δικαστές αυτοί, και ειδικότερα των αποφάσεων που αφορούν απαιτήσεις απορρέουσες από το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, οι οποίες σχετίζονται με την ύπαρξη ανεξάρτητων και αμερόληπτων δικαστηρίων που έχουν προηγουμένως συσταθεί νομίμως.

- 167 Εξάλλου, υπενθυμίζεται ότι, με την απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών) (C-791/19, EU:C:2021:596), το Δικαστήριο έκρινε επίσης, όπως προκύπτει από τη σκέψη 234 και το σημείο 2 του διατακτικού της, ότι, λόγω της ύπαρξης του πειθαρχικού παραπτώματος που προβλέπεται στο άρθρο 107, παράγραφος 1, σημείο 1, του νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων και για τους λόγους που εκτέθηκαν στις σκέψεις 222 έως 233 της εν λόγω απόφασης, η Δημοκρατία της Πολωνίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 267, δεύτερο και τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, επιτρέποντας τον περιορισμό του δικαιώματος των οικείων εθνικών δικαστηρίων να υποβάλλουν αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο, λόγω της δυνατότητας κίνησης πειθαρχικής διαδικασίας.
- 168 Υπό τις συνθήκες αυτές, για λόγους κατ' ουσίαν πανομοιότυπους με εκείνους που εκτέθηκαν στις σκέψεις 222 έως 233 της απόφασης της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών) (C-791/19, EU:C:2021:596), στους οποίους γίνεται παραπομπή, διαπιστώνεται ότι, θεσπίζοντας και διατηρώντας σε ισχύ τη διάταξη του άρθρου 72, παράγραφος 1, σημείο 1, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και επιτρέποντας, με τον τρόπο αυτόν, τον περιορισμό της υποχρέωσης του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) να υποβάλλει αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο λόγω της δυνατότητας κίνησης πειθαρχικής διαδικασίας κατά των δικαστών του εν λόγω δικαστηρίου, η Δημοκρατία της Πολωνίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 267 ΣΛΕΕ.
- 169 Κατά συνέπεια, το δεύτερο σκέλος της τρίτης αιτίας είναι επίσης βάσιμο και, επομένως, η εν λόγω αιτίαση πρέπει να γίνει δεκτή στο σύνολό της.

Επί της πρώτης αιτίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 170 Με την πρώτη αιτίαση, η οποία πρέπει να εξεταστεί τρίτη κατά σειρά, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι διατάξεις του άρθρου 42a, παράγραφοι 1 και 2, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων, του άρθρου 26, παράγραφος 3, και του άρθρου 29, παράγραφοι 2 και 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και του άρθρου 5, παράγραφοι 1a και 1b, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των διοικητικών δικαστηρίων καθώς και οι διατάξεις του άρθρου 55, παράγραφος 4, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων και οι διατάξεις του άρθρου 8 του τροποποιητικού νόμου ενέχουν παράβαση των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη, παραβίαση της αρχής της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης και παράβαση του άρθρου 267 ΣΛΕΕ.

- 171 Κατά την Επιτροπή, οι προμνησθείσες διατάξεις έχουν ως αποτέλεσμα να απαγορεύεται στα εθνικά δικαστήρια επί των οποίων εφαρμόζονται να ελέγχουν, όπως παρά ταύτα οφείλουν, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήσεως των διαδίκων, αν διασφαλίζεται ή αν έχει ενδεχομένως θιγεί το δικαίωμα των πολιτών να εκδικαστεί η υπόθεσή τους από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως, στις υποθέσεις που άπτονται των ατομικών δικαιωμάτων που οι πολίτες αντλούν από το δίκαιο της Ένωσης, μπορεί να, εξετάζοντας αν η σύνθεσή των ίδιων αυτών δικαστηρίων ή άλλου δικαστηρίου, για παράδειγμα ενός ιεραρχικώς κατώτερου δικαστικού σχηματισμού, πληροί τις απαιτήσεις που παρέχουν τέτοια εχέγγυα. Συγκεκριμένα, ένας τέτοιος έλεγχος θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να αφορά τη νομιμότητα της διαδικασίας διορισμού των μελών που απαρτίζουν τα οικεία δικαστήρια ή να καθιστά δυνατή την εκτίμηση της νομιμοποίησης αυτών και των μελών τους, όπερ σκοπούν να αποτρέψουν οι επίμαχες εθνικές διατάξεις.
- 172 Επικαλούμενη την αρχή της ισοβιότητας των δικαστών και τη συνταγματική απαγόρευση ακύρωσης της πράξης διορισμού τους, η Δημοκρατία της Πολωνίας συγχέει την υποχρέωση παροχής της δυνατότητας διενέργειας τέτοιου δικαστικού ελέγχου, η οποία απορρέει από το δίκαιο της Ένωσης, με τις συνέπειες της διαπίστωσης, κατόπιν του ελέγχου αυτού, της ενδεχόμενης μη πλήρωσης των απαιτήσεων που απορρέουν από το δικαίωμα πρόσβασης σε ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως. Οι συνέπειες αυτές, όμως, τις οποίες το επιληφθέν εθνικό δικαστήριο θα πρέπει να καθορίσει βασιζόμενο στο εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο και λαμβάνοντας υπόψη την πλήρη αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης και την αναγκαιότητα στάθμισης των απαιτήσεων που αφορούν την εφαρμογή της αρχής της ασφάλειας δικαίου και εκείνων που άπτονται της τήρησης του εφαρμοστέου δικαίου, δεν πρέπει να συνίστανται κατ' ανάγκην σε ακύρωση της επίμαχης πράξης διορισμού ή σε παύση του οικείου δικαστή. Γενικά, οι εν λόγω συνέπειες καθορίζονται, άλλωστε, στο πλαίσιο δικαστικού ελέγχου σε δεύτερο βαθμό, αντικείμενο του οποίου είναι απόφαση ή πράξη διαφορετική από την πράξη διορισμού σε θέση δικαστή.
- 173 Σε περίπτωση διαπίστωσης προσβολής του θεμελιώδους δικαιώματος των πολιτών σε αποτελεσματική δικαστική προστασία, η αρχή της υπεροχής και η αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης επιβάλλουν, άλλωστε, όταν τούτο επιτάσσει το αποτέλεσμα της προμνησθείσας στάθμισης, να μείνουν ανεφάρμοστοι οι οικείοι εθνικοί κανόνες.
- 174 Με το υπόμνημα αντικρούσεως, η Δημοκρατία της Πολωνίας υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν ανταποκρίθηκε στο βάρος απόδειξης το οποίο φέρει, παραλείποντας να τεκμηριώσει τα επιχειρήματά της σχετικά με ενδεχόμενη παράβαση του άρθρου 267 ΣΛΕΕ και ενδεχόμενη παραβίαση της αρχής της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης. Εν πάση περιπτώσει, οι επίμαχες εθνικές διατάξεις δεν αφορούν, κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, την υποβολή αιτήσεων προδικαστικής αποφάσεως από τα εθνικά δικαστήρια ούτε ζητήματα σύγκρουσης κανόνων στο πλαίσιο των οποίων θα έπρεπε ενδεχομένως να εφαρμοστεί η εν λόγω αρχή. Εξάλλου, η Επιτροπή δεν εξέθεσε τον τρόπο με τον οποίο μια από τις επίμαχες εθνικές διατάξεις, ήτοι το άρθρο 26, παράγραφος 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, ενδέχεται να ενέχει παράβαση των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη.
- 175 Όσον αφορά τις λοιπές προβαλλόμενες παραβάσεις των δύο αυτών διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, η Δημοκρατία της Πολωνίας υποστηρίζει ότι η υποχρέωση εθνικού δικαστηρίου να ελέγχει την τήρηση των εγγυήσεων που απαιτούνται δυνάμει των εν λόγω διατάξεων, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι το δικαίωμα πολίτη σε δικαστήριο που έχει συσταθεί νομίμως σε συγκεκριμένη υπόθεση δεν προσβάλλεται από πλημμέλειες στη διαδικασία διορισμού

δικαστή, δεν σημαίνει ότι πρέπει να αναγνωρίζεται σε κάθε πολίτη το δικαίωμα να ζητεί την εξαίρεση οποιουδήποτε δικαστή και σε κάθε εθνικό δικαστήριο η αρμοδιότητα να θέτει υπό αμφισβήτηση, σε οποιαδήποτε διαδικασία, την πράξη διορισμού δικαστή και τη διάρκεια των αποτελεσμάτων της χωρίς νομική βάση. Κατά το εν λόγω κράτος μέλος, κάθε άλλη ερμηνεία θα κατέληγε, άλλωστε, σε παραβίαση των αρχών της ισοβιότητας και της ανεξαρτησίας των δικαστών.

- 176 Κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, όπως συνάγεται από τη γραμματική, τελολογική και συστηματική ερμηνεία των διατάξεων του άρθρου 42a, παράγραφοι 1 και 2, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων, του άρθρου 26, παράγραφος 3, και του άρθρου 29, παράγραφοι 2 και 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, καθώς και του άρθρου 5, παράγραφοι 1a και 1b, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των διοικητικών δικαστηρίων, και αντιθέτως προς την εσφαλμένη ερμηνεία των διατάξεων αυτών από την Επιτροπή, οι εν λόγω διατάξεις δεν εμποδίζουν την τήρηση των εγγυήσεων που απαιτούνται δυνάμει του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη.
- 177 Κατά πρώτον, οι επίμαχες εθνικές διατάξεις θεσπίστηκαν λόγω σοβαρών απειλών κατά της ασφάλειας των έννομων σχέσεων και της δικαιοσύνης οι οποίες συνδέονται με πρόσφατη πληθώρα αποπειρών αμφισβήτησης της ίδιας της ύπαρξης της εντολής των δικαστών. Εξάλλου, με τον τρόπο αυτόν, ο Πολωνός νομοθέτης σκοπούσε αποκλειστικά και μόνον τη διασφάλιση της τήρησης του προϊσχύσαντος εθνικού δικαίου. Συγκεκριμένα, κατά το Σύνταγμα και κατά πάγια νομολογία τόσο του Συνταγματικού Δικαστηρίου όσο και των διοικητικών δικαστηρίων, αποκλείεται παγίως η δυνατότητα δικαστικού ελέγχου του κύρους ή της αποτελεσματικότητας της πράξης διορισμού δικαστή.
- 178 Κατά δεύτερον, οι ως άνω εθνικές διατάξεις θα πρέπει, κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, να ερμηνευθούν υπό το πρίσμα και βάσει των διατάξεων ανώτερης τυπικής ισχύος στην ιεραρχία των κανόνων, ήτοι του άρθρου 45 του Συντάγματος, του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ και των αντίστοιχων διατάξεων του δικαίου της Ένωσης.
- 179 Κατά τρίτον, ο αποτελεσματικός έλεγχος των εγγυήσεων που αφορούν την πρόσβαση σε ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως, οι οποίες απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης, διασφαλίζονται πλήρως, κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, από την εφαρμογή πλειόνων άλλων εθνικών διατάξεων. Συγκεκριμένα, πρόκειται, πρώτον, περί των άρθρων 48 έως 54 του *ustawa – Kodeks postępowania cywilnego* (νόμου περί κώδικα πολιτικής δικονομίας) (στο εξής: κώδικας πολιτικής δικονομίας), των άρθρων 40 έως 44 του *ustawa – Kodeks postępowania karnego* (νόμου περί κώδικα ποινικής δικονομίας) και των άρθρων 18 έως 24 του *ustawa – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi* (νόμου περί διοικητικής διαδικασίας), διατάξεων βάσει των οποίων μπορεί να ζητηθεί η εξαίρεση δικαστών σε περίπτωση αμφιβολιών όσον αφορά την αμεροληψία και την ανεξαρτησία τους. Δεύτερον, η δυνατότητα του πολίτη που διατηρεί αμφιβολίες όσον αφορά την ικανότητα ενός δικαστηρίου να διασφαλίζει το δικαίωμά του σε ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως να ζητήσει να παραπεμφθεί η υπόθεσή του σε άλλο δικαστήριο, βάσει των διδαγμάτων της απόφασης Α. Κ. κ.λπ., διασφαλίζεται στο άρθρο 200, παράγραφος 1⁴, του κώδικα πολιτικής δικονομίας, δυνάμει του οποίου τα εθνικά δικαστήρια πρέπει να εξετάζουν αυτεπαγγέλτως αν είναι αρμόδια και, σε περίπτωση ελλείψεως αρμοδιότητας, να παραπέμπουν την υπόθεση στο αρμόδιο δικαστήριο. Τρίτον, όταν η σύνθεση του δικαστηρίου που εξέδωσε απόφαση αντιβαίνει στη νομοθεσία, το δικαστήριο ανώτερης ιεραρχικής βαθμίδας στο οποίο ασκήθηκε προσφυγή οφείλει να ακυρώσει αυτεπαγγέλτως την οικεία διαδικασία και να

εξαφανίσει την επίμαχη απόφαση, σύμφωνα με το άρθρο 379, σημείο 4, του κώδικα πολιτικής δικονομίας, το άρθρο 439, παράγραφος 1, σημείο 1, του νόμου περί κώδικα ποινικής δικονομίας και το άρθρο 183, παράγραφος 2, σημείο 4, του νόμου περί διοικητικής διαδικασίας, αντιστοίχως.

- 180 Εξάλλου, κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, η Επιτροπή σφάλει όσον αφορά το περιεχόμενο του άρθρου 55, παράγραφος 4, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων και, ως εκ τούτου, όσον αφορά το περιεχόμενο του άρθρου 8 του τροποποιητικού νόμου, το οποίο προβλέπει την εφαρμογή στις εκκρεμείς υποθέσεις. Συγκεκριμένα, το άρθρο 55, παράγραφος 4, ουδόλως απαγορεύει την εκτίμηση του αν η σύνθεση ενός δικαστηρίου είναι προσήκουσα, μεταξύ άλλων μέσω αίτησης εξαίρεσης ή με σκοπό να ελεγχθεί αν η συγκεκριμένη σύνθεση είχε αρνητική επίπτωση στην έκβαση της οικείας ένδικης διαφοράς. Στην πραγματικότητα το άρθρο 55, παράγραφος 4, αποτελεί απλώς και μόνον κωδικοποίηση πάγιας νομολογίας του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), κατά την οποία το γεγονός ότι μια υπόθεση εξετάστηκε από δικαστικό σχηματισμό κατά παράβαση των «κανονιστικών» διατάξεων περί ανάθεσης των υποθέσεων στους δικαστές και ορισμού των δικαστικών σχηματισμών δεν συνιστά, κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, λόγο δημόσιας τάξης ικανό να οδηγήσει στην αυτόματη ακύρωση της σχετικής διαδικασίας ούτε περίπτωση για την οποία μπορεί να ασκηθεί έκτακτο ένδικο μέσο.
- 181 Τέλος, η Δημοκρατία της Πολωνίας υποστηρίζει, με επιχειρήματα ανάλογα εκείνων που διαλαμβάνονται στη σκέψη 124 της παρούσας απόφασης, ότι η πρώτη αιτίαση και η δεύτερη αιτίαση είναι αντιφατικές, στο μέτρο που δεν μπορεί να υποστηρίζεται, συγχρόνως, ότι το εθνικό δίκαιο απαγορεύει στα εθνικά δικαστήρια να ελέγχουν την ενδεχόμενη ύπαρξη προσβολών του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας και ότι το τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων διαθέτει αποκλειστική αρμοδιότητα να αποφαινεται επί των ισχυρισμών που αντλούνται από τέτοιες προσβολές.
- 182 Όσον αφορά την προβαλλόμενη παράβαση του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, η Επιτροπή υποστηρίζει, με το υπόμνημα απαντήσεως, μεταξύ άλλων, ότι διευκρίνισε στην αιτιολογημένη γνώμη και ότι είναι, άλλωστε, πρόδηλο ότι, απαγορεύοντας στα εθνικά δικαστήρια να εκτιμούν αν ένα δικαστήριο ή ένας δικαστής πληροί ορισμένες απαιτήσεις σχετικές με την αποτελεσματική δικαστική προστασία οι οποίες απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης, οι επίμαχες εθνικές διατάξεις εμποδίζουν, αυτομάτως, τα εν λόγω εθνικά δικαστήρια να υποβάλουν συναφώς αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο. Επιπλέον, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η προβαλλόμενη παράβαση του άρθρου 267 ΣΛΕΕ τεκμηριώθηκε αναλυτικά με το δικόγραφο της προσφυγής όσον αφορά τη δεύτερη αιτίαση. Το δε άρθρο 26, παράγραφος 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου έχει το ίδιο κανονιστικό περιεχόμενο με εκείνο του άρθρου 29, παράγραφος 3, του ίδιου νόμου και του άρθρου 42a του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων και, επομένως, ο ίδιος νομικός συλλογισμός εφαρμόζεται όσον αφορά το σύνολο των εν λόγω διατάξεων, χωρίς να απαιτείται να διευκρινιστεί με τους ισχυρισμούς του δικογράφου της προσφυγής.
- 183 Όσον αφορά την προβαλλόμενη παράβαση των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη, καθώς και την προβαλλόμενη παραβίαση της αρχής της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης, οι εθνικές διατάξεις που διαλαμβάνονται στη σκέψη 176 της παρούσας απόφασης απαγορεύουν, κατά την Επιτροπή, όχι μόνον να «διαπιστωθεί», αλλά και να «εκτιμηθεί» η νομιμότητα του διορισμού και η «απορρέουσα από τον διορισμό του δικαστή εξουσία άσκησης των δικαιοδοτικών καθηκόντων», χωρίς μνεία στην οικεία πράξη διορισμού, και, επομένως, βάσει της διατύπωσης αυτής, απαγορεύεται η εκτίμηση της εξουσίας δικαστή να αποφανθεί επί συγκεκριμένης υπόθεσης.

Κατά την Επιτροπή, η ερμηνεία αυτή προκύπτει επίσης από το άρθρο 26, παράγραφος 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, κατά το οποίο αίτηση δυνάμει της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου δεν μπορεί να αφορά την εκτίμηση της νομιμότητας δικαστή ή της νομιμοποίησής του για την άσκηση δικαιοδοτικών καθηκόντων.

- 184 Όσον αφορά το άρθρο 55, παράγραφος 4, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η συγκεκριμένη εθνική διάταξη δεν αφορά τις περιπτώσεις παράβασης των διατάξεων περί ανάθεσης των υποθέσεων και περί ορισμού και τροποποίησης των δικαστικών σχηματισμών και ότι, επομένως, τα επιχειρήματα που η Δημοκρατία της Πολωνίας αντλεί από τέτοια παράβαση είναι αλυσιτελή.
- 185 Με το υπόμνημα ανταπαντήσεως, η Δημοκρατία της Πολωνίας υποστηρίζει ότι, όσον αφορά την προβαλλόμενη παράβαση του άρθρου 267 ΣΛΕΕ και την προβαλλόμενη παραβίαση της αρχής της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης, η Επιτροπή δεν μπορεί να αρκεστεί βασίμως ούτε σε δήθεν «προφανή» διαπίστωση, καθόσον κάθε τεκμήριο αποκλείεται συναφώς, ούτε στο γεγονός ότι επιχειρηματολογία η οποία δεν προβλήθηκε στο δικόγραφο της προσφυγής περιέχεται στην αιτιολογημένη γνώμη. Όσον αφορά το άρθρο 26, παράγραφος 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, η Επιτροπή όφειλε να τεκμηριώσει τις αιτιάσεις της και δεν μπορούσε να αναμένεται από την καθής να υποθέσει ότι επιχειρήματα τα οποία προβλήθηκαν με το δικόγραφο της προσφυγής σχετικά με άλλες εθνικές διατάξεις μπορούσαν επίσης να θεμελιώσουν τις συγκεκριμένες αιτιάσεις.
- 186 Όσον αφορά το άρθρο 55, παράγραφος 4, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων, η Δημοκρατία της Πολωνίας υποστηρίζει ότι από τη δεύτερη περίοδο της εν λόγω διάταξης και, ιδίως, από τη φράση «δεν μπορούν να εφαρμοστούν» δεν συνάγεται ότι η συμμόρφωση προς τις κανονιστικές διατάξεις περί ανάθεσης των υποθέσεων ή ορισμού ή τροποποίησης των δικαστικών σχηματισμών είναι ικανή να θεραπεύσει κάθε άλλο ελάττωμα το οποίο, ενδεχομένως, πάσχει η οικεία διαδικασία και το οποίο ενδέχεται να έχει ως αποτέλεσμα την έκδοση απόφασης η οποία θίγει το δικαίωμα του πολίτη σε ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως.
- 187 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, πέραν των παρατηρήσεων που μνημονεύθηκαν στις σκέψεις 117 και 118 της παρούσας απόφασης, η Επιτροπή υποστήριξε ότι, όσον αφορά το άρθρο 55, παράγραφος 4, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων, η εν λόγω εθνική διάταξη είναι, για παράδειγμα, ικανή να παρακωλύσει την τήρηση, από τα εθνικά δικαστήρια, των διδαγμάτων που απορρέουν, αφενός, από τη σκέψη 176 της απόφασης της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών) (C-791/19, EU:C:2021:596), και, αφετέρου, από το διατακτικό της απόφασης της 16ης Νοεμβρίου 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim κ.λπ. (C-748/19 έως C-754/19, EU:C:2021:931).

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

– Επί του παραδεκτού

- 188 Όσον αφορά, κατά πρώτον, την προβαλλόμενη παράβαση του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 120, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου και τη σχετική με την εν λόγω διάταξη νομολογία του Δικαστηρίου, το δικόγραφο της προσφυγής πρέπει να προσδιορίζει το αντικείμενο της διαφοράς, καθώς και τους ισχυρισμούς και τα επιχειρήματα που προβάλλονται, περιλαμβάνοντας συνοπτική έκθεση των εν λόγω ισχυρισμών. Η εν λόγω έκθεση

των ισχυρισμών πρέπει να είναι αρκούντως σαφής και ακριβής προκειμένου να επιτρέψει στον καθού να προετοιμάσει την άμυνά του και στο Δικαστήριο να ασκήσει τον έλεγχο του. Επομένως, τα ουσιώδη πραγματικά και νομικά στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται μια προσφυγή πρέπει να προκύπτουν κατά τρόπο εύλογο και κατανοητό από το ίδιο το κείμενο του δικογράφου της προσφυγής, τα δε αιτήματα που περιλαμβάνει το δικόγραφο αυτό πρέπει να είναι διατυπωμένα κατά τρόπο μη διφορούμενο, ούτως ώστε να μην υπάρχει κίνδυνος είτε να αποφανθεί το Δικαστήριο *ultra petita* είτε να παραλείψει να αποφανθεί επί κάποιας αιτίασης [απόφαση της 19ης Σεπτεμβρίου 2017, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας (Τέλος ταξινόμησης), C-552/15, EU:C:2017:698, σκέψη 38 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

- 189 Το Δικαστήριο έχει κρίνει επίσης ότι, στο πλαίσιο προσφυγής του άρθρου 258 ΣΛΕΕ, οι αιτιάσεις πρέπει να εκτίθενται στην προσφυγή κατά τρόπο συνεκτικό και ακριβή, ούτως ώστε να παρέχουν στο κράτος μέλος και στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να αντιληφθούν επακριβώς το περιεχόμενο της προσαπτόμενης παραβίασεως του δικαίου της Ένωσης, πράγμα το οποίο συνιστά απαραίτητη προϋπόθεση προκειμένου το εν λόγω κράτος να είναι σε θέση να προβάλει λυσιτελώς τους αμυντικούς ισχυρισμούς του και το Δικαστήριο να εξακριβώσει την ύπαρξη της προβαλλόμενης παραβίασεως [απόφαση της 8ης Μαρτίου 2022, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου (Καταπολέμηση της απάτης που συνίστατο στη δήλωση δασμολογητέας αξίας χαμηλότερης της πραγματικής), C-213/19, EU:C:2022:167, σκέψη 133 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 190 Ειδικότερα, η Επιτροπή πρέπει να εκθέτει στο δικόγραφο της προσφυγής της με τρόπο συνεπή και λεπτομερή τους λόγους για τους οποίους σχημάτισε την πεποίθηση ότι το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος παρέβη κάποια από τις υποχρεώσεις που υπέχει από το δίκαιο της Ένωσης (απόφαση της 31ης Οκτωβρίου 2019, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, C-395/17, EU:C:2019:918, σκέψη 54 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 191 Εν προκειμένω, όμως, επισημαίνεται ότι, μολονότι το άρθρο 267 ΣΛΕΕ μνημονεύεται μεταξύ άλλων στο αιτητικό του δικογράφου της προσφυγής που αφορά την πρώτη αιτίαση, εντούτοις οι παρατηρήσεις του δικογράφου της προσφυγής που αφορούν την περιγραφή της αιτίασης και τη σχετική επιχειρηματολογία της Επιτροπής δεν περιέχουν καμία μνεία στο συγκεκριμένο άρθρο και στην ενδεχόμενη παράβασή του ούτε, κατά μείζονα λόγο, οποιαδήποτε διευκρίνιση όσον αφορά τους λόγους για τους οποίους οι εθνικές διατάξεις κατά των οποίων η Επιτροπή βάλλει στο πλαίσιο της εν λόγω αιτίασης μπορεί να ενέχουν παράβαση του εν λόγω άρθρου.
- 192 Υπό τις συνθήκες αυτές, όσον αφορά την προβαλλόμενη παράβαση του άρθρου 267 ΣΛΕΕ στο πλαίσιο της πρώτης αιτίασης, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όπως επισήμανε και ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 128 των προτάσεών του, το δικόγραφο της προσφυγής δεν πληροί τις απαιτήσεις που υπομνήσθηκαν στις σκέψεις 188 έως 190 της παρούσας απόφασης. Συναφώς, ούτε το γεγονός ότι η Επιτροπή τεκμηρίωσε, με την αιτιολογημένη γνώμη, τη συγκεκριμένη παράβαση ως προς την πρώτη αιτίαση ούτε το γεγονός ότι το δικόγραφο της προσφυγής περιλαμβάνει επιχειρήματα σχετικά με ανάλογη παράβαση του άρθρου 267 ΣΛΕΕ στο πλαίσιο άλλων αιτιάσεων οι οποίες προβάλλονται όσον αφορά εθνικές διατάξεις διαφορετικές από αυτές που αφορά η πρώτη αιτίαση μπορούν να θεραπεύσουν την πλημμέλεια την οποία πάσχει το εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο. Συγκεκριμένα, όσον αφορά την πρώτη αιτίαση, το εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο δεν καθιστά δυνατό να αποσαφηνιστεί, κατά τρόπο συνεκτικό, σαφή και συγκεκριμένο, το σχετικό με το άρθρο 267 ΣΛΕΕ εριζώμενο ζήτημα που τέθηκε, εν προκειμένω, στην κρίση του Δικαστηρίου κατόπιν της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας.

- 193 Κατά δεύτερον, όσον αφορά την προβαλλόμενη παραβίαση της αρχής της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης, επισημαίνεται, αντιθέτως, ότι, με τις αφορώσες την πρώτη αιτίαση παρατηρήσεις που εκτίθενται στο δικόγραφο της προσφυγής, η Επιτροπή μνημονεύει την εν λόγω αρχή υπογραμμίζοντας, μεταξύ άλλων, στο σημείο 75 του δικογράφου της προσφυγής, ότι, εμποδίζοντας τα πολωνικά δικαστήρια να αποφανθούν επί του αν πληρούνται οι απαιτήσεις που απορρέουν από τις συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη, στις περιπτώσεις που διαλαμβάνονται στις επίμαχες εθνικές διατάξεις, οι εν λόγω εθνικές διατάξεις ενδέχεται επίσης, για τον ίδιο λόγο, να εμποδίσουν τα πολωνικά δικαστήρια να εκδώσουν, βάσει της εν λόγω αρχής, πράξεις οι οποίες ενδέχεται να είναι αναγκαίες προκειμένου να διασφαλιστεί αποτελεσματικά η πλήρωση των εν λόγω απαιτήσεων σε τέτοιες περιπτώσεις.
- 194 Όσον αφορά, κατά τρίτον, το άρθρο 26, παράγραφος 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, είναι αληθές ότι, όπως παρατηρεί η Δημοκρατία της Πολωνίας, μολονότι η εν λόγω εθνική διάταξη μνημονεύεται στο αιτητικό του δικογράφου της προσφυγής που αφορά την πρώτη αιτίαση, η επιχειρηματολογία που προβάλλεται προς στήριξη της συγκεκριμένης αιτίας στο δικόγραφο της προσφυγής δεν περιέχει παρατηρήσεις σχετιζόμενες ειδικώς με την εν λόγω διάταξη.
- 195 Εντούτοις, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, το εν λόγω άρθρο 26, παράγραφος 3, ορίζει ότι το τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων δεν μπορεί να εξετάσει αίτηση η οποία αφορά τη διαπίστωση και την εκτίμηση της νομιμότητας του διορισμού δικαστή ή της νομιμοποίησής του για την άσκηση δικαιοδοτικών καθηκόντων, επαναλαμβάνοντας, κατ' ουσίαν, απλώς και μόνον τα συναγόμενα από το άρθρο 29, παράγραφος 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, ήτοι ότι το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο), και ειδικότερα το τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων, δεν δικαιούται να διαπιστώσει ή να εκτιμήσει τη νομιμότητα του διορισμού δικαστή ή της απορρέουσας από τον διορισμό του εξουσίας άσκησης των δικαιοδοτικών καθηκόντων.
- 196 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να θεωρηθεί ότι οι αιτιάσεις που προέβαλε η Επιτροπή σχετικά με το άρθρο 29, παράγραφος 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου αφορούν επίσης, *ipso facto*, το άρθρο 26, παράγραφος 3, του ιδίου νόμου και περιλαμβάνουν, επομένως, την τελευταία αυτή διάταξη. Ως εκ τούτου, δεν είναι αναγκαίο η Επιτροπή να παράσχει ιδιαίτερη επεξήγηση όσον αφορά την τελευταία ως άνω εθνική διάταξη και, επομένως, η έλλειψη τέτοιας επεξήγησης δεν είναι ικανή να θίξει τα δικαιώματα άμυνας της Δημοκρατίας της Πολωνίας.
- 197 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι η πρώτη αιτίαση της Επιτροπής είναι απαράδεκτη καθόσον αφορά την προβαλλόμενη παράβαση του άρθρου 267 ΣΛΕΕ και είναι παραδεκτή κατά τα λοιπά.

– *Επί της ουσίας*

- 198 Όσον αφορά, κατ' αρχάς, το άρθρο 42a, παράγραφοι 1 και 2, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων, το άρθρο 29, παράγραφοι 2 και 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και το άρθρο 5, παράγραφοι 1a και 1b, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των διοικητικών δικαστηρίων, από τη διατύπωση των δύο πρώτων ως άνω εθνικών διατάξεων προκύπτει, αφενός, ότι, «στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων» των διαφόρων οικείων δικαστηρίων «ή των οργάνων [τους]», δεν «επιτρέπεται να τεθούν υπό αμφισβήτηση οι εξουσίες των [δικαστηρίων], των συνταγματικών οργάνων του

κράτους και των οργάνων ελέγχου και διασφάλισης του δικαίου» και, αφετέρου, ότι τα εν λόγω δικαστήρια «δεν [δύνανται] να διαπιστώσ[ουν] ή να εκτιμήσ[ουν] τη νομιμότητα του διορισμού δικαστή ή της απορρέουσας από τον διορισμό του εξουσίας ασκήσεως των δικαιοδοτικών καθηκόντων». Όσον αφορά το άρθρο 26, παράγραφος 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, η εν λόγω διάταξη αποκλείει τη δυνατότητα του τμήματος εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων να προβεί, κατόπιν παραπομπής σε αυτό, από άλλο δικαιοδοτικό όργανο, αίτησης περί εξαίρεσης δικαστή ή ορισμού δικαστηρίου ενώπιον του οποίου πρέπει να διεξαχθεί ένδικη διαδικασία περιλαμβάνουσα ενδεχομένως αιτιάσεις αντλούμενες από έλλειψη ανεξαρτησίας του οικείου δικαστή ή δικαστηρίου, σε εξέταση της εν λόγω αιτήσεως, όταν αυτή «αφορά τη διαπίστωση ή την εκτίμηση της νομιμότητας του διορισμού δικαστή ή της νομιμοποίησής του για την άσκηση δικαιοδοτικών καθηκόντων».

- 199 Συναφώς, παρατηρείται, κατά πρώτον, ότι, όπως επισημάνθηκε κατ' ουσίαν στις σκέψεις 135 έως 137 της παρούσας απόφασης σχετικά με τις εθνικές διατάξεις κατά των οποίων η Επιτροπή έβαλε στο πλαίσιο της τρίτης αιτίας, η διατύπωση των εθνικών διατάξεων τις οποίες αφορά η πρώτη αιτία δεν καθιστά δυνατό να θεωρηθεί, αντίθετα προς όσα υποστηρίζει η Δημοκρατία της Πολωνίας, ότι οι ούτως θεσπισθείσες απαγορεύσεις αφορούν αποκλειστικά και μόνο δικαιοδοτικές πράξεις οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την έκδοση απόφασης επί του κύρους της πράξης διορισμού δικαστή.
- 200 Συγκεκριμένα, αφενός, οι τελευταίες αυτές εθνικές διατάξεις απαγορεύουν όχι μόνον τη «διαπίστωση», αλλά και την «εκτίμηση» της «νομιμότητάς» τόσο του ίδιου του «διορισμού» δικαστή όσο και της «απορρέουσας από τον διορισμό εξουσίας ασκήσεως των δικαιοδοτικών καθηκόντων». Αφετέρου, οι ίδιες διατάξεις απαγορεύουν, με ακόμη πιο γενική διατύπωση, κάθε «αμφισβήτηση» των «εξουσιών» των «δικαστηρίων» και των «συνταγματικών οργάνων του κράτους και των οργάνων ελέγχου και διασφάλισης του δικαίου».
- 201 Λαμβανομένου υπόψη του σχετικώς ευρέος και ασαφούς χαρακτήρα τους, τέτοιες διατυπώσεις φαίνονται ικανές να οδηγήσουν στην υπαγωγή στις προβλεπόμενες απαγορεύσεις ενός ευρέος φάσματος πράξεων ή συμπεριφορών των τακτικών δικαστηρίων, των διοικητικών δικαστηρίων ή του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) ή των οργάνων τους, λόγω του περιεχομένου ή των αποτελεσμάτων τους. Ειδικότερα, τούτο μπορεί να συμβεί όταν τα εν λόγω δικαστήρια οφείλουν, βάσει των υποχρεώσεων τις οποίες υπέχουν και οι οποίες υπομνήσθηκαν στις σκέψεις 128 έως 131 της παρούσας απόφασης, να εξακριβώσουν, υπό ορισμένες περιστάσεις, αν τα ίδια ή οι δικαστές που τα απαρτίζουν ή άλλοι δικαστές ή δικαστήρια που καλούνται να αποφανθούν επί υποθέσεων απότομων του δικαίου της Ένωσης ή που έχουν αποφανθεί επί των εν λόγω υποθέσεων πληρούν τις απαιτήσεις που απορρέουν από το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και το άρθρο 47 του Χάρτη περί ανεξαρτησίας, αμεροληψίας και προηγούμενης σύστασης από τον νόμο των οικείων δικαστηρίων και δικαστών.
- 202 Κατά δεύτερον, επισημαίνεται ότι η διατύπωση που χρησιμοποίησε ο Πολωνός νομοθέτης συνδέεται στενά, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 140 της παρούσας απόφασης σχετικά με τις εθνικές διατάξεις κατά των οποίων βάλλει η Επιτροπή στο πλαίσιο της τρίτης αιτίας, με ορισμένα ερωτήματα των πολωνικών δικαστηρίων σχετικά με τη συμβατότητα με το δίκαιο της Ένωσης, και, ειδικότερα, με τις προϋποθέσεις που απορρέουν από το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και το άρθρο 47 του Χάρτη, πλειόνων πρόσφατων νομοθετικών τροποποιήσεων που επηρέασαν την οργάνωση της δικαιοσύνης στην Πολωνία.

- 203 Συγκεκριμένα, ο τροποποιητικός νόμος και οι εθνικές διατάξεις που αφορά η πρώτη αιτίαση θέσπίστηκαν εν τάχει, υπό τις συνθήκες που εκτέθηκαν στις σκέψεις 141 έως 145 της παρούσας απόφασης, οι οποίες χαρακτηρίζονταν μεταξύ άλλων από την ύπαρξη, αφενός, πρόσφατων νομολογιακών εξελίξεων σχετικά με τη διαφύλαξη του κράτους δικαίου και, ειδικότερα, της δικαστικής εξουσίας στην Πολωνία, ως απόρροια της απόφασης Α. Κ. κ.λπ., και, αφετέρου, πλειόνων αιτήσεων προδικαστικής αποφάσεως που εκκρεμούσαν τότε ενώπιον του Δικαστηρίου και αφορούσαν το ζήτημα αυτό.
- 204 Συναφώς, από τις σκέψεις 134, 139 και 149 και από το διατακτικό της απόφασης Α. Κ. κ.λπ. προκύπτει, ειδικότερα, ότι τα διδάγματα της εν λόγω απόφασης, όπως και εκείνα της εθνικής νομολογίας, η οποία μνημονεύθηκε στη σκέψη 143 της παρούσας απόφασης και η οποία διαμορφώθηκε υπό το πρίσμα της απόφασης Α. Κ. κ.λπ., αφορούν τη συμβατότητα με το δίκαιο της Ένωσης των αρμοδιοτήτων που ανατέθηκαν στο πειθαρχικό τμήμα, λαμβανομένου ιδίως υπόψη του τρόπου διορισμού των μελών του εν λόγω τμήματος και της έλλειψης ανεξαρτησίας τόσο του τμήματος όσο και του KRS που παρενέβη στην εν λόγω διαδικασία διορισμού.
- 205 Ειδικότερα, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 141 της παρούσας απόφασης, από την απόφαση Α. Κ. κ.λπ. προκύπτει σαφώς ότι τα εθνικά δικαστήρια που καλούνται να αποφανθούν επί υποθέσεων του είδους αυτού ενδέχεται, δυνάμει του δικαίου της Ένωσης, να πρέπει, αφενός, να αποφανθούν επί της ικανότητας οργάνου όπως το πειθαρχικό τμήμα να αποφαίνεται επί υποθέσεων που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης, λαμβανομένων ιδίως υπόψη των συνθηκών υπό τις οποίες διορίστηκαν τα μέλη του, και, αφετέρου, να εξετάσουν την ανεξαρτησία του KRS και, ελλείψει αυτής, να αποφανθούν επί των συνεπειών της παρέμβασης του εν λόγω οργάνου στη διαδικασία διορισμού των δικαστών του πειθαρχικού τμήματος.
- 206 Είναι, όμως, πρόδηλο ότι, σε τέτοια περίπτωση, τα εν λόγω εθνικά δικαστήρια, τα οποία είναι επιφορτισμένα με την εφαρμογή, στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, ενδέχεται να κληθούν να εκδώσουν πράξεις οι οποίες μπορεί να θεωρηθούν ως δυνάμενες να «θέσουν υπό αμφισβήτηση» τις «εξουσίες των [δικαστηρίων]», όπως του πειθαρχικού τμήματος, ή «συνταγματικών οργάνων του κράτους [...] [ή] οργάνων διασφάλισης του δικαίου», όπως του KRS, προβαίνοντας, επιπλέον, με την ευκαιρία αυτή, σε «εκτιμήσεις» σχετικά με τη «νομιμότητα» του «διορισμού» των δικαστών μελών του εν λόγω τμήματος και «της εξουσίας [τους] ασκήσεως δικαιοδοτικών καθηκόντων», κατά την έννοια των εθνικών διατάξεων κατά των οποίων βάλλει η Επιτροπή στο πλαίσιο της πρώτης αιτίασης.
- 207 Οι αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως, οι οποίες μνημονεύονται στη σκέψη 144 της παρούσας απόφασης και οι οποίες είχαν υποβληθεί στο Δικαστήριο κατά την ημερομηνία θέσπισης των επίμαχων εθνικών διατάξεων, αφορούσαν, αφενός, την ενδεχόμενη έλλειψη συμβατότητας προς το δίκαιο της Ένωσης νέων εθνικών κανόνων δυνάμει των οποίων πλείονα πρόσωπα είχαν διοριστεί πρόσφατα σε θέσεις δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) και τα αποτελέσματα που μπορούσαν να προκύπτουν από τέτοια έλλειψη συμβατότητας όσον αφορά τις δικαιοδοτικές πράξεις που εκδίδουν οι οικείοι δικαστές. Αφετέρου, οι αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως αφορούσαν την ενδεχόμενη έλλειψη συμβατότητας προς το δίκαιο της Ένωσης εθνικών κανόνων οι οποίοι επέτρεπαν την έκδοση υπουργικών αποφάσεων περί απόσπασης δικαστών σε δικαστήρια διαφορετικά από το αρχικό δικαστήριο διορισμού τους.
- 208 Αναλόγως του περιεχομένου των απαντήσεων που αναμένονταν τότε να εκδώσει το Δικαστήριο επί των ως άνω αιτήσεων προδικαστικής αποφάσεως, τα εθνικά δικαστήρια θα ήταν κατά περίπτωση υποχρεωμένα να προβούν σε «εκτιμήσεις» σχετικά με τη «νομιμότητα» του «διορισμού» δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) ή «της εξουσίας [τους]

ασκήσεως δικαιοδοτικών καθηκόντων» ή να εκδώσουν πράξεις δυνάμενες να θεωρηθούν ότι «θέτουν υπό αμφισβήτηση» τις «εξουσίες των [δικαστηρίων]», και ιδίως εκείνων στα οποία είχαν αποσπασθεί δικαστές.

- 209 Επιπλέον, όπως προκύπτει από τις αποφάσεις που μνημονεύθηκαν στις σκέψεις 146 και 148 της παρούσας απόφασης, οι απαντήσεις του Δικαστηρίου στις αιτήσεις προδικαστικής απόφασεως, το περιεχόμενο των οποίων υπομνήσθηκε στη σκέψη 207 της παρούσας απόφασης, επιβεβαίωσαν τον κίνδυνο να εμπίπτουν πράγματι πράξεις τις οποίες πρέπει να εκδώσουν ή εκτιμήσεις στις οποίες πρέπει να προβούν, υπό ορισμένες περιστάσεις, τα εθνικά δικαστήρια, δυνάμει των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 19, παράγραφος 1, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη, στο πεδίο εφαρμογής των απαγορεύσεων που τέθηκαν με τις εθνικές διατάξεις κατά των οποίων βάλλει η Επιτροπή στο πλαίσιο της πρώτης αιτίασης.
- 210 Το επιχείρημα της Δημοκρατίας της Πολωνίας που μνημονεύθηκε στη σκέψη 175 της παρούσας απόφασης δεν είναι ικανό να αναιρέσει την προεκτεθείσα ανάλυση. Συγκεκριμένα, από την εν λόγω ανάλυση δεν προκύπτει ότι σε κάθε εθνικό δικαστήριο θα πρέπει να αναγνωρίζεται η αρμοδιότητα να θέτει υπό αμφισβήτηση, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήσεως πολίτη, στο πλαίσιο οποιασδήποτε διαδικασίας, την πράξη διορισμού δικαστή, τη σχέση εργασίας του ή την άσκηση της δικαιοδοτικής εξουσίας του, κατόπιν υποβολής, ενδεχομένως, αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως στο Δικαστήριο.
- 211 Συγκεκριμένα, με την απόφαση της 22ας Μαρτίου 2022, Prokurator Generalny κ.λπ. (Πειθαρχικό τμήμα του Ανωτάτου Δικαστηρίου – Διορισμός) (C-508/19, EU:C:2022:201, σκέψεις 70, 71 και 81 έως 83), το Δικαστήριο έκρινε απαράδεκτη αίτηση προδικαστικής απόφασεως υποβληθείσα στο πλαίσιο αμφισβήτησης, ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, του κύρους του διορισμού δικαστή του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), έχοντας επισημάνει μεταξύ άλλων, αφενός, ότι τα προδικαστικά ερωτήματα που υποβλήθηκαν με την εν λόγω αίτηση αφορούσαν εγγενώς όχι τη διαφορά της κύριας δίκης, αλλά άλλη διαφορά, και, αφετέρου, ότι η αγωγή της κύριας δίκης αποσκοπούσε σε μια μορφή ακύρωσης *erga omnes* του διορισμού του οικείου δικαστή ως δικαστή του εν λόγω δικαστηρίου, μολονότι το εθνικό δίκαιο δεν επιτρέπει και ουδέποτε επέτρεψε στο σύνολο των πολιτών να αμφισβητήσουν τον διορισμό των δικαστών με ένδικο βοήθημα που να αποσκοπεί ευθέως στην ακύρωση ή στην αναγνώριση του ανισχύρου ενός τέτοιου διορισμού.
- 212 Κατά τρίτον, όσον αφορά τα επιχειρήματα της Δημοκρατίας της Πολωνίας ότι άλλοι εθνικοί κανόνες καθιστούν δυνατή την πλήρωση των απαιτήσεων που απορρέουν από τις συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη, επισημαίνεται, πρώτον, ότι, όσον αφορά τις εθνικές διατάξεις περί εξαιρέσης των δικαστών που διαλαμβάνονται στη σκέψη 179 της παρούσας απόφασης, αφενός, από το άρθρο 26, παράγραφος 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου προκύπτει ότι η εκτίμηση της νομιμότητας του διορισμού δικαστή ή της νομιμοποίησής του να ασκεί δικαιοδοτικά καθήκοντα δεν επιτρέπεται στο πλαίσιο τέτοιας διαδικασίας εξαιρέσης.
- 213 Αφετέρου, όπως προκύπτει από το ίδιο το γράμμα των εθνικών διατάξεων περί εξαιρέσης των δικαστών στις οποίες παρέπεμψε η Δημοκρατία της Πολωνίας και των οποίων το κείμενο προσκόμισε κατόπιν αιτήματος του Δικαστηρίου, ο έλεγχος που επιτρέπεται βάσει των εν λόγω εθνικών διατάξεων περιορίζεται στην πλήρωση μέρους μόνον των απαιτήσεων που απορρέουν από την αρχή της ανεξαρτησίας των δικαστών και, ειδικότερα, των απαιτήσεων που συνδέονται με την εσωτερική πτυχή της εν λόγω αρχής, η οποία περιλαμβάνει την έννοια της «αμεροληψίας» και αφορά τις ίσες αποστάσεις που οι δικαστές πρέπει να τηρούν σε σχέση με τους διαδίκους και

τα αντίστοιχα συμφέροντά τους. Αντιθέτως, λαμβανομένου υπόψη του γράμματός τους, οι εν λόγω εθνικές διατάξεις δεν φαίνεται να επιτρέπουν τον έλεγχο άλλων ζητημάτων που απορρέουν από τις προμνησθείσες απαιτήσεις, και ειδικότερα τις απαιτήσεις που συνδέονται με την εξωτερική πτυχή της εν λόγω αρχής, η οποία αφορά, μεταξύ άλλων, την προστασία του οικείου οργάνου από εξωτερικές επεμβάσεις ή πιέσεις ή ακόμη την αναγκαιότητα το εν λόγω όργανο να έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως.

- 214 Κατά τα λοιπά, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Δημοκρατία της Πολωνίας επισήμανε συναφώς ότι από πρόσφατες αποφάσεις του Trybunał Konstytucyjny (Συνταγματικό Δικαστήριο) προκύπτει ότι οι προμνησθείσες εθνικές διατάξεις δεν επιτρέπουν, μεταξύ άλλων, τις αιτήσεις ή τις δηλώσεις που βασίζονται σε αιτιάσεις που αντλούνται από την πλημμέλεια του διορισμού δικαστή ή από κάθε άλλη περίπτωση σχετική με τη διαδικασία διορισμού δικαστή.
- 215 Δεύτερον, όσον αφορά τους άλλους εθνικούς μηχανισμούς τους οποίους επικαλέστηκε η Δημοκρατία της Πολωνίας, οι οποίοι μνημονεύθηκαν επίσης στη σκέψη 179 της παρούσας απόφασης, ήτοι εκείνους που αφορούν την παραπομπή υπόθεσης στο αρμόδιο δικαστήριο και τον έλεγχο που ασκούν τα ιεραρχικώς ανώτερα δικαστήρια, παρατηρείται ότι, όπως επισημάνθηκε στις σκέψεις 200 και 201 της παρούσας απόφασης, οι επίμαχες στο πλαίσιο της πρώτης αιτίασης εθνικές διατάξεις έχουν ευρεία και ασαφή διατύπωση, λόγω της οποίας δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να είναι οι διατάξεις αυτές ικανές να παρακωλύσουν τη λειτουργία των εν λόγω μηχανισμών.
- 216 Συγκεκριμένα, οι απαγορεύσεις που τίθενται με τις ως άνω εθνικές διατάξεις μπορούν επίσης να εφαρμόζονται στα δικαστήρια ενώπιον των οποίων τίθεται το ζήτημα ενδεχόμενης παραπομπής της υπόθεσης σε άλλο δικαστήριο κατ' εφαρμογήν του άρθρου 200, παράγραφος 1⁴, του κώδικα πολιτικής δικονομίας και, επομένως, φαίνεται ότι είναι ικανές να εμποδίσουν τα εν λόγω δικαστήρια να προβούν σε τέτοια παραπομπή, για παράδειγμα, όταν η παραπομπή θα συνεπάγεται, υπό τους όρους που εκτίθενται στην απόφαση Α. Κ. κ.λπ., τη θέση υπό αμφισβήτηση της πλήρωσης των απαιτήσεων ανεξαρτησίας που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης και, επομένως, της εξουσίας του δικαστηρίου ενώπιον του οποίου θα έπρεπε να εξεταστεί κατ' αρχήν η οικεία υπόθεση ή τη θέση υπό αμφισβήτηση, στο πλαίσιο αυτό, της εξουσίας συνταγματικού οργάνου, όπως το KRS.
- 217 Εξάλλου, λαμβανομένης υπόψη της ευρείας και ασαφούς διατύπωσής τους, οι επίμαχες εθνικές διατάξεις είναι επίσης ικανές να εμποδίσουν ένα ιεραρχικώς ανώτερο δικαστήριο, το οποίο επιλαμβάνεται του ελέγχου απόφασης ιεραρχικώς κατώτερου δικαστηρίου, να εκτιμήσει τη νομιμότητα του διορισμού δικαστή ή της εξουσίας άσκησης των δικαιοδοτικών καθηκόντων που απορρέει από τέτοιο διορισμό ή ακόμη να θέσει υπό αμφισβήτηση τις εξουσίες των δικαιοδοτικών οργάνων, και τούτο ανεξαρτήτως του αν πρόκειται να αποφανθεί επί της δικής του σύνθεσης ή εξουσίας, ως δευτεροβάθμιου δικαστηρίου, ή επί της σύνθεσης ή της εξουσίας του ιεραρχικώς κατώτερου δικαστηρίου.
- 218 Κατά τέταρτον, η επιχειρηματολογία της Δημοκρατίας της Πολωνίας η οποία μνημονεύθηκε στη σκέψη 181 της παρούσας απόφασης και αντλείται από προβαλλόμενη αντίφαση μεταξύ της πρώτης και της δεύτερης αιτίασης πρέπει επίσης να απορριφθεί. Συναφώς, αρκεί πράγματι να υπογραμμιστεί ότι, ενώ η δεύτερη αιτίαση βάλλει κατά του ότι η εξέταση ορισμένων ζητημάτων εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα του τμήματος εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων, η πρώτη αιτίαση αφορά, αντιθέτως, τη συμβατότητα με το δίκαιο της Ένωσης διατάξεων που θεσπίζουν ορισμένες απαγορεύσεις οι οποίες εφαρμόζονται στους δικαστές των

τακτικών δικαστηρίων, των διοικητικών δικαστηρίων και του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), περιλαμβανομένων, εξάλλου, των δικαστών του τμήματος εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων.

- 219 Από τα προεκτεθέντα συνάγεται ότι οι διαλαμβανόμενες στη σκέψη 198 της παρούσας απόφασης εθνικές διατάξεις ενέχουν παράβαση των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη.
- 220 Εν συνεχεία, όσον αφορά το άρθρο 55, παράγραφος 4, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων και το άρθρο 8 του τροποποιητικού νόμου που προβλέπει την εφαρμογή του εν λόγω άρθρου 55, παράγραφος 4, στις υποθέσεις που κινήθηκαν ή περατώθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος του τροποποιητικού νόμου, από το γράμμα της δεύτερης περιόδου του εν λόγω άρθρου 55, παράγραφος 4, προκύπτει μεταξύ άλλων ότι «[ο]ι διατάξεις σχετικά με την ανάθεση των υποθέσεων, καθώς και τον ορισμό και την τροποποίηση του δικαστικού σχηματισμού [...] δεν μπορούν να εφαρμοστούν για να διαπιστωθεί [...] ότι δικαστήριο δεν έχει την προσήκουσα σύνθεση ή ότι στον σχηματισμό μετέχει πρόσωπο το οποίο δεν είναι εξουσιοδοτημένο ή αρμόδιο να αποφανθεί επί της υπό κρίση υποθέσεως».
- 221 Υπογραμμίζεται, όμως, ότι, όπως και οι διαλαμβανόμενες στις σκέψεις 133 και 198 της παρούσας απόφασης εθνικές διατάξεις, το άρθρο 55, παράγραφος 4, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων προστέθηκε επίσης όλως προσφάτως στην πολωνική έννομη τάξη με τον τροποποιητικό νόμο, στο ιδιαίτερο πλαίσιο που υπομνήσθηκε στις σκέψεις 140 έως 145 της εν λόγω απόφασης.
- 222 Συναφώς, υπογραμμίζεται ειδικότερα ότι, κατά την ημερομηνία θέσπισης της συγκεκριμένης εθνικής διάταξης, το Δικαστήριο είχε επιληφθεί, μεταξύ άλλων, των αιτήσεων προδικαστικής αποφάσεως που μνημονεύονται στην τρίτη περίπτωση της σκέψης 144 της παρούσας απόφασης στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκε, εν τω μεταξύ, η απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim κ.λπ. (C-748/19 έως C-754/19, EU:C:2021:931).
- 223 Με την τελευταία αυτή απόφαση, το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση κατά την οποία ο Υπουργός Δικαιοσύνης κράτους μέλους μπορεί, βάσει κριτηρίων που δεν έχουν δημοσιοποιηθεί, αφενός, να αποσπάσει δικαστή σε ανώτερο ποινικό δικαστήριο για ορισμένο χρονικό διάστημα ή επ' αορίστω και, αφετέρου, να ανακαλέσει την εν λόγω απόσπαση ανά πάσα στιγμή και δη με μη αιτιολογημένη απόφαση, ανεξαρτήτως αν πρόκειται για απόσπαση ορισμένου ή αορίστου χρόνου.
- 224 Εξάλλου, κατά τη θέσπιση του άρθρου 55, παράγραφος 4, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων, το Δικαστήριο είχε επίσης επιληφθεί, με την υπόθεση C-791/19, προσφυγής λόγω παραβάσεως, ασκηθείσας από την Επιτροπή κατά της Δημοκρατίας της Πολωνίας, με αίτημα, μεταξύ άλλων, να διαπιστωθεί ότι το εν λόγω κράτος μέλος είχε παραβεί τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, παρέχοντας στον πρόεδρο του πειθαρχικού τμήματος διακριτική ευχέρεια κατά τον ορισμό του αρμόδιου σε πρώτο βαθμό πειθαρχικού δικαστηρίου σε υποθέσεις δικαστών των τακτικών δικαστηρίων.
- 225 Συναφώς, υπογραμμίζεται, όμως, ότι, με την απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών) (C-791/19, EU:C:2021:596), η οποία εκδόθηκε εν τω μεταξύ, το Δικαστήριο έκανε δεκτή τη σχετική αίτηση, στις σκέψεις 164 έως 177 της εν λόγω

απόφασης, και διαπίστωσε, επομένως, ότι, παρέχοντας στον πρόεδρο του πειθαρχικού τμήματος τέτοια διακριτική ευχέρεια και, ως εκ τούτου, μη διασφαλίζοντας την εξέταση των πειθαρχικών υποθέσεων από δικαστήριο «που έχει συσταθεί νομίμως», η Δημοκρατία της Πολωνίας είχε παραβεί τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ.

- 226 Προκύπτει επομένως, ότι, όταν καλούνται να αντλήσουν τις συνέπειες των αποφάσεων του Δικαστηρίου που μνημονεύθηκαν στις σκέψεις 222 και 225 της παρούσας απόφασης, τα εθνικά δικαστήρια ενδέχεται να πρέπει να εξετάσουν και, επομένως, να πρέπει να «εφαρμόσουν» εθνικές διατάξεις όπως οι επίμαχες στις εν λόγω αποφάσεις, σχετικά με τον «ορισμό» ή την «τροποποίηση των δικαστικών σχηματισμών», και τούτο προκειμένου να διαπιστωθεί, σε συγκεκριμένη υπόθεση, ότι, συνεπεία της εφαρμογής των εν λόγω εθνικών διατάξεων και της αντίθεσής τους προς το δίκαιο της Ένωσης, ένα εθνικό δικαστήριο «δεν έχει την προσήκουσα σύνθεση» ή ότι «στον σχηματισμό μετέχει πρόσωπο το οποίο δεν είναι εξουσιοδοτημένο ή αρμόδιο να αποφανθεί επί της υπό κρίση υποθέσεως». Τούτο, όμως, συνεπάγεται ότι τα οικεία εθνικά δικαστήρια θα εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των απαγορεύσεων του άρθρου 55, παράγραφος 4, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων. Κατά τα λοιπά, οι εν λόγω απαγορεύσεις μπορούν να εφαρμόζονται επίσης γενικότερα, ακόμη και αν ένας διάδικος αντιτάξει ότι εθνικές διατάξεις οι οποίες αφορούν την ανάθεση των υποθέσεων ή τον ορισμό ή την τροποποίηση των δικαστικών σχηματισμών, ή η εφαρμογή τέτοιων διατάξεων, αντιβαίνουν στις απαιτήσεις του δικαίου της Ένωσης οι οποίες είναι συμφυείς με το δικαίωμα σε ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως.
- 227 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, διαπιστώνεται ότι το άρθρο 55, παράγραφος 4, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων και, κατά συνέπεια, το άρθρο 8 του τροποποιητικού νόμου ενέχουν επίσης παράβαση των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη.
- 228 Τέλος, όσον αφορά την προβαλλόμενη παραβίαση της αρχής της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης, υπενθυμίζεται ότι η εν λόγω αρχή επιβάλλει στον εθνικό δικαστή στον οποίο έχει ανατεθεί να εφαρμόζει, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του, τους κανόνες του δικαίου της Ένωσης την υποχρέωση να διασφαλίζει την πλήρη αποτελεσματικότητα των απαιτήσεων του δικαίου της Ένωσης στη διαφορά της οποίας έχει επιληφθεί. Συγκεκριμένα, ο εθνικός δικαστής πρέπει να αποφασίσει αυτεπαγγέλτως να αφήσει ανεφάρμοστη κάθε εθνική ρύθμιση ή πρακτική, έστω και μεταγενέστερη, η οποία αντιβαίνει σε διάταξη του δικαίου της Ένωσης παράγουσα άμεσο αποτέλεσμα, χωρίς να οφείλει να ζητήσει ή να αναμείνει την προηγούμενη εξαφάνιση της εθνικής ρύθμισης ή πρακτικής είτε διά της νομοθετικής οδού είτε μέσω οποιασδήποτε άλλης συνταγματικής διαδικασίας [πρβλ. αποφάσεις της 9ης Μαρτίου 1978, Simmenthal, 106/77, EU:C:1978:49, σκέψη 24, και της 22ας Φεβρουαρίου 2022, RS (Αποτέλεσμα των αποφάσεων συνταγματικού δικαστηρίου), C-430/21, EU:C:2022:99, σκέψη 53 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 229 Όπως, όμως, προκύπτει από πάγια νομολογία, το άρθρο 47 του Χάρτη παράγει τέτοιο άμεσο αποτέλεσμα (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, σκέψη 56 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), στη δε σκέψη 78 της παρούσας απόφασης υπομνήσθηκε ότι το ίδιο ισχύει για το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ.

- 230 Επομένως, στο μέτρο που οι διαλαμβανόμενες στις σκέψεις 198 και 220 της παρούσας απόφασης εθνικές διατάξεις είναι, λόγω των ίδιων των απαγορεύσεων που θέτουν, ικανές να εμποδίσουν τα οικεία πολωνικά δικαστήρια να αφήσουν ανεφάρμοστες ορισμένες διατάξεις που διαπιστώνεται ότι αντιβαίνουν σε διατάξεις του δικαίου της Ένωσης παράγουσες άμεσο αποτέλεσμα, οι εθνικές διατάξεις είναι επίσης ικανές να παραβιάσουν την αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης.
- 231 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, η πρώτη αιτίαση πρέπει να γίνει δεκτή καθόσον με αυτήν η Επιτροπή προβάλλει παραβάσεις των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη καθώς και παραβίαση της αρχής της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης.

Επί της δεύτερης αιτίασης

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 232 Με τη δεύτερη αιτίαση, η οποία πρέπει να εξεταστεί τέταρτη κατά σειρά, η Επιτροπή υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι τα ζητήματα που σχετίζονται με την ανεξαρτησία δικαστηρίου ή δικαστή συνιστούν «οριζόντια ζητήματα» τα οποία κάθε εθνικό δικαστήριο που επιλαμβάνεται υπόθεσης που διέπεται από το δίκαιο της Ένωσης υποχρεούται να εξετάζει, μεταξύ άλλων, ως πρόκριμα και όταν αποφαινεται σε πρώτο βαθμό, με γνώμονα το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και το άρθρο 47 του Χάρτη, και σε σχέση με τα οποία πρέπει να είναι σε θέση να υποβάλει στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, αφήνοντας μεταγενέστερα, εν ανάγκη, ανεφάρμοστη, βάσει της αρχής της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης, κάθε εθνική διάταξη η οποία αντιβαίνει στις εν λόγω διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, όπως έχουν ερμηνευθεί από το Δικαστήριο. Τέτοια ζητήματα δεν συνιστούν, κατά την Επιτροπή, ειδικά νομικά ζητήματα σε συγκεκριμένο τομέα του δικαίου τα οποία μπορούν, για τον λόγο αυτόν, να υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα δήθεν ειδικευμένου δικαστηρίου.
- 233 Επομένως, η Δημοκρατία της Πολωνίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις προμνησθείσες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης και από την αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης, πρώτον, παρέχοντας, δυνάμει του άρθρου 26, παράγραφος 2, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, στο τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων αποκλειστική αρμοδιότητα να αποφαινεται επί ζητημάτων σχετικών με την εξαίρεση δικαστών και τον ορισμό του αρμόδιου δικαστηρίου να εκδικάσει υπόθεση στο πλαίσιο της οποίας προβάλλεται αιτίαση αντλούμενη από την έλλειψη ανεξαρτησίας δικαστηρίου ή δικαστή και υποχρεώνοντας το δικαστήριο που επιλαμβάνεται υπόθεσης στο πλαίσιο της οποίας τίθενται τέτοια ζητήματα να τα παραπέμψει στο εν λόγω τμήμα, μολονότι το συγκεκριμένο τμήμα δεν είναι αρμόδιο να εκδικάσει επί της ουσίας την οικεία υπόθεση.
- 234 Κατά την Επιτροπή, με τον τρόπο αυτόν, ο Πολωνός νομοθέτης θέλησε επίσης να εμποδίσει τα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται ένδικης διαφοράς να ελέγχουν, υποβάλλοντας ενδεχομένως στο Δικαστήριο αίτησης προδικαστικής αποφάσεως, αν το δικαιοδοτικό όργανο που καλείται να αποφανθεί επ' αυτής πληροί τις απαιτήσεις ανεξαρτησίας και αμεροληψίας που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης και, εφόσον δεν πληρούνται οι απαιτήσεις αυτές, να συμμορφώνονται με την υποχρέωσή τους την οποία υπογράμμισε το Δικαστήριο με την απόφαση Α. Κ. κ.λπ., να αφήνουν ανεφάρμοστη την εθνική διάταξη με την οποία αναγνωρίζεται στο εν λόγω δικαιοδοτικό όργανο η αποκλειστική αρμοδιότητα να εκδικάσει τέτοια διαφορά. Ομοίως, η επίμαχη εθνική διάταξη αποσκοπεί στο να εμποδίσει τα εθνικά δικαστήρια να εξετάζουν,

αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήσεως διαδίκου, την αναγκαιότητα εξαίρεσης δικαστή που δεν πληροί τις ως άνω απαιτήσεις ή υποβολής συναφώς στο Δικαστήριο αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως.

- 235 Δεύτερον, κατά την Επιτροπή, οι διατάξεις και η αρχή του δικαίου της Ένωσης που διαλαμβάνονται στη σκέψη 232 της παρούσας απόφασης θίγονται επίσης από τις διατάξεις του άρθρου 82, παράγραφοι 2 έως 5, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Συγκεκριμένα, προβλέποντας, αφενός, ότι το τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων είναι αποκλειστικά αρμόδιο να αποφαινεται επί των νομικών ζητημάτων που σχετίζονται με την ανεξαρτησία δικαστή ή δικαστηρίου τα οποία τίθενται στο πλαίσιο υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), αφετέρου, ότι, όταν εκδίδει τέτοια απόφαση, το εν λόγω τμήμα δεν δεσμεύεται από οποιαδήποτε άλλη απόφαση του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) και, τέλος, ότι οι αποφάσεις του εν λόγω τμήματος δεσμεύουν όλους τους άλλους σχηματισμούς του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), οι ως άνω εθνικές διατάξεις στερούν από δικαστικούς σχηματισμούς των άλλων τμημάτων του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) τη δυνατότητα να αποφαινούνται επί τέτοιων νομικών ζητημάτων και να υποβάλλουν συναφώς στο Δικαστήριο αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως.
- 236 Τρίτον, οι προμνησθείσες διατάξεις και η αρχή του δικαίου της Ένωσης θίγονται από το άρθρο 26, παράγραφοι 4 έως 6, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, το οποίο παρέχει στο τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων αποκλειστική αρμοδιότητα να αποφαινεται επί ενδίκων βοηθημάτων και μέσω των οποίων ζητείται να διαπιστωθεί η έλλειψη νομιμότητας οριστικών αποφάσεων όλων των πολωνικών δικαστηρίων, τακτικών και διοικητικών, περιλαμβανομένων των αποφάσεων των λοιπών τμημάτων του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), εφόσον η έλλειψη νομιμότητας συνίσταται στην αμφισβήτηση του προσώπου το οποίο διορίστηκε σε θέση δικαστή και το οποίο αποφάνθηκε επί της υπόθεσης, δεδομένου ότι τα εν λόγω ένδικα βοηθήματα και μέσα μπορούν να ασκηθούν ανεξαρτητως του αν ο ενδιαφερόμενος διάδικος εξάντλησε όλα τα άλλα ένδικα βοηθήματα και μέσα που διαθέτει. Συγκεκριμένα, τέτοιες εθνικές διατάξεις εμποδίζουν τα λοιπά τμήματα του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) να αποφανθούν επί των εν λόγω ζητημάτων και να υποβάλουν συναφώς στο Δικαστήριο τυχόν αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως.
- 237 Τέταρτον, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι διατάξεις και η αρχή του δικαίου της Ένωσης που διαλαμβάνονται στη σκέψη 232 της παρούσας απόφασης θίγονται επίσης από τις μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 10 του τροποποιητικού νόμου που προβλέπουν, κατ' αρχάς, ότι τα πολωνικά δικαστήρια, περιλαμβανομένων των λοιπών τμημάτων του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), παραπέμπουν στο τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων, πριν από την 21η Φεβρουαρίου 2020, τις εν εξελίξει στις 14 Φεβρουαρίου του ίδιου έτους υποθέσεις, οι οποίες αφορούν ζητήματα που υπάγονται πλέον στην αποκλειστική αρμοδιότητα του εν λόγω τμήματος, εν συνεχεία, ότι το τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων μπορεί, στην περίπτωση αυτή, να ανακαλέσει τις προγενέστερες πράξεις του δικαστηρίου που έκρινε εαυτό αναρμόδιο και παρέπεμψε την υπόθεση σε αυτό, πράξεις οι οποίες μπορεί να περιλαμβάνουν ενδεχόμενη αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προς το Δικαστήριο, και, τέλος, ότι οι πράξεις που τελέστηκαν σε τέτοιες υποθέσεις μετά τις 14 Φεβρουαρίου 2020, όπως ενδεχόμενη αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, δεν παράγουν αποτελέσματα.
- 238 Με το υπόμνημα αντικρούσεως, η Δημοκρατία της Πολωνίας υποστηρίζει, κατά πρώτον, ότι η Επιτροπή ερμηνεύει εσφαλμένα την απόφαση Α. Κ. κ.λπ. Συγκεκριμένα, κατ' αυτήν, από την εν λόγω απόφαση προκύπτει μόνον ότι, εάν ένας διάδικος υποστηρίζει ότι η εξέταση της υπόθεσής του από το κατ' αρχήν αρμόδιο δικαστήριο συνεπάγεται προσβολή των δικαιωμάτων που αντλεί

από το άρθρο 47 του Χάρτη, το επιληφθέν δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί επί της σχετικής ενστάσεως και, εάν την κρίνει βάσιμη, μπορεί να παραπέμψει την υπόθεση σε άλλο δικαστήριο το οποίο παρέχει τα απαιτούμενα εχέγγυα ανεξαρτησίας και το οποίο θα ήταν κατά νόμον αρμόδιο αν δεν υπήρχαν οι διατάξεις βάσει των οποίων είναι αποκλειστικά αρμόδιο το δικαστήριο που δεν παρέχει τέτοια εχέγγυα.

- 239 Αντιθέτως, κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, από την προμνησθείσα απόφαση δεν προκύπτει ότι κάθε εθνικό δικαστήριο δύναται να εκδικάζει τέτοιου είδους υποθέσεις. Εξάλλου, η άποψη της Επιτροπής αντιβαίνει στην απαίτηση περί δικαστηρίου που έχει συσταθεί νομίμως, βάσει της οποίας ο καθορισμός του αρμόδιου δικαστηρίου δεν μπορεί να επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια των δικαστικών αρχών. Επομένως, με την απόφαση Α. Κ. κ.λπ., το Δικαστήριο καθιέρωσε, υπέρ των οικείων αιτούντων δικαστηρίων, όχι την εξουσία να εκδίδουν πράξεις χωρίς νομική βάση, αλλά την εξουσία να παραπέμπουν τις σχετικές υποθέσεις ενώπιον άλλου δικαστηρίου, η αρμοδιότητα του οποίου απορρέει από πράξη του Κοινοβουλίου, βάσει του άρθρου 200, παράγραφος 1⁴, του κώδικα πολιτικής δικονομίας. Συναφώς, η μόνη υποχρέωση που υπέχουν τα κράτη μέλη είναι να μεριμνούν, όπως επιτάσσει το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, ώστε οι εν λόγω υποθέσεις που συνδέονται κατ' ουσίαν με το δίκαιο της Ένωσης να υποβάλλονται σε δικαστήρια τα οποία παρέχουν τα απαιτούμενα από την εν λόγω διάταξη εχέγγυα.
- 240 Επιπλέον, η περίπτωση που μνημονεύεται στην απόφαση Α. Κ. κ.λπ. δεν συνδέεται με τις επίμαχες εθνικές διατάξεις καθόσον αυτές αφορούν τη θέση δικαστηρίου που έχει επιληφθεί αιτήσεως εξαιρέσεως, νομικού ζητήματος που άπτεται της ανεξαρτησίας δικαστηρίου ή αμφιβολίας σχετικά με τη νομιμότητα οριστικής απόφασης.
- 241 Κατά δεύτερον, όσον αφορά, ειδικότερα, το περιεχόμενο των επίμαχων εθνικών διατάξεων, η Δημοκρατία της Πολωνίας υπογραμμίζει, πρώτον, σε σχέση με το άρθρο 26, παράγραφος 2, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, ότι, στο πολωνικό δίκαιο, η εξέταση αιτήσεως εξαιρέσεως ουδέποτε υπαγόταν στην αρμοδιότητα του οικείου δικαστή ή δικαστηρίου, αλλά έπρεπε, στο παρελθόν, να διενεργείται είτε από άλλον σχηματισμό του ίδιου δικαστηρίου είτε από ιεραρχικώς ανώτερο δικαστήριο. Επομένως, η εν λόγω εθνική διάταξη δεν στερεί από τους δικαστές ή τα δικαστήρια ενώπιον των οποίων τίθεται τέτοιο παρεμπίπτον ζήτημα αρμοδιότητα την οποία είχαν στο παρελθόν. Η διάταξη προβλέπει απλώς και μόνον ότι, όταν οι αιτιάσεις που δικαιολογούν την εξαίρεση ορισμένων δικαστών αφορούν την ανεξαρτησία τους, το συγκεκριμένο ζήτημα πρέπει να παραπέμπεται πλέον στο τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων. Πάντως, κάθε κράτος μέλος παραμένει δύναται ελεύθερα να ορίζει το δικαστήριο το οποίο εκδικάζει τέτοιου είδους υποθέσεις, το δε δίκαιο της Ένωσης επιτάσσει μόνον το αρμόδιο για την εκδίκαση τέτοιας υπόθεσης δικαστήριο να παρέχει τα εχέγγυα που προβλέπονται στο άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ.
- 242 Όσον αφορά, δεύτερον, το άρθρο 26, παράγραφοι 4 έως 6, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, η διαπίστωση της έλλειψης νομιμότητας οριστικής απόφασης δεν συνιστά, κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, «παρεμπίπτον» ζήτημα το οποίο μπορεί να εξεταστεί ως πρόκριμα στο πλαίσιο άλλης διαδικασίας, αλλά απαιτεί την άσκηση έκτακτου ενδίκου μέσου το οποίο, εξ ορισμού, μπορεί να ασκηθεί μόνον σε περίπτωση έκδοσης τέτοιας οριστικής απόφασης και τούτο ενώπιον δικαστηρίου αρμόδιου βάσει του νόμου, το οποίο πρέπει κατ' ανάγκην να είναι διαφορετικό από το δικαστήριο που εξέδωσε την εν λόγω απόφαση. Εξάλλου, προβλέποντας ότι συγκεκριμένο είδος ενδίκων μέσων εξετάζεται από το Sąd Najwyższy

(Ανώτατο Δικαστήριο), και δη από τμήμα ειδικευμένο στην εξέταση ζητημάτων που άπτονται της ανεξαρτησίας της δικαστικής εξουσίας, οι εν λόγω διατάξεις ενισχύουν τις δικονομικές εγγυήσεις που παρέχονται στους διαδίκους.

- 243 Τρίτον, όσον αφορά το άρθρο 82, παράγραφοι 2 έως 5, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, η Δημοκρατία της Πολωνίας υπογραμμίζει ότι, κατά το άρθρο 1, σημείο 1, στοιχείο α, του εν λόγω νόμου, το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο) είναι αρμόδιο να εκδίδει αποφάσεις σχετικά με όλα τα νομικά ζητήματα στις υποθέσεις που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά του. Συναφώς, η δεύτερη αιτίαση στηρίζεται εξ ολοκλήρου στη δήθεν απαίτηση ότι, όταν τέτοια νομικά ζητήματα άπτονται της ανεξαρτησίας της δικαστικής εξουσίας, πρέπει να εκδικάζονται από τα δικαστήρια ενώπιον των οποίων τίθενται τα εν λόγω ζητήματα, απαίτηση της οποίας όμως την ύπαρξη η Επιτροπή ουδόλως τεκμηρίωσε. Κατά τα λοιπά, το ίδιο το αντικείμενο της διαδικασίας που αφορά την επίλυση νομικού ζητήματος συνίσταται ακριβώς, σε περίπτωση πολύπλοκου ζητήματος που επιδέχεται αποκλίνουσες ερμηνείες, στην παροχή στο δικαστήριο ενώπιον του οποίου τέθηκε τέτοιο ζήτημα της δυνατότητας να παραπέμψει την εξέτασή του σε ειδικευμένο σχηματισμό ανώτερης βαθμίδας με σκοπό να επωφεληθεί των αναγκαίων διευκρινίσεων και να αποφευχθούν, χάριν της ασφάλειας δικαίου, σημαντικές και διαρκείς αποκλίσεις στη νομολογία. Επιπλέον, ένας τέτοιος μηχανισμός δεν υποχρεώνει, κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, τα οικεία δικαστήρια να ζητήσουν την έκδοση απόφασης επί νομικού ζητήματος, αλλά παρέχει στα εν λόγω δικαστήρια τη συγκεκριμένη δυνατότητα, η δε απόφαση αυτή αφορά αποκλειστικά και μόνον την ερμηνεία του δικαίου και όχι την εφαρμογή του, η οποία εξακολουθεί να υπάγεται στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου που έχει επιληφθεί της ουσίας της σχετικής διαφοράς.
- 244 Τέταρτον, οι μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 10 του τροποποιητικού νόμου έχουν λήξει και, εν πάση περιπτώσει, καθιστούσαν απλώς και μόνον δυνατό να διασφαλιστεί ότι, βάσει του δικαιώματος σε δικαστήριο που έχει συσταθεί νομίμως, δικαστήρια τα οποία έπαυσαν να είναι αρμόδια θα παραπέμψουν τις σχετικές υποθέσεις στο αρμόδιο πλέον δικαστήριο.
- 245 Κατά τρίτον, η Δημοκρατία της Πολωνίας εκτιμά ότι οι επίμαχες εθνικές διατάξεις δεν περιορίζουν την εξουσία των πολωνικών δικαστηρίων να υποβάλλουν στο Δικαστήριο αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως εφόσον ενεργούν στο πλαίσιο της κατά τόπον και της καθ' ύλην αρμοδιότητάς τους. Επιπλέον, δεδομένου ότι είναι δικαστήριο τελευταίου βαθμού δικαιοδοσίας, το τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων οφείλει να υποβάλλει στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως όταν διατηρεί αμφιβολίες όσον αφορά την ερμηνεία του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, στοιχείο το οποίο αυξάνει, επομένως, στην πράξη, τον αριθμό των περιπτώσεων στις οποίες μπορεί να συντρέχει υποχρέωση υποβολής στο Δικαστήριο αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως και, ως εκ τούτου, ενισχύει την αποτελεσματικότητα της άσκησης των δικαιωμάτων που αντλούνται από το άρθρο 47 του Χάρτη.
- 246 Εξάλλου, κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, οι μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 10 του τροποποιητικού νόμου δεν επιτρέπουν στο τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων να αποσύρει αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, καθότι, το εν λόγω τμήμα οφείλει, αντιθέτως, σε περίπτωση αμφιβολίας όσον αφορά την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, να επικυρώνει τα προδικαστικά ερωτήματα που υποβλήθηκαν στο παρελθόν ή να υποβάλλει το ίδιο προδικαστικά ερωτήματα. Επιπλέον, οι εν λόγω μεταβατικές διατάξεις επιτρέπουν την ανάκληση προγενέστερων πράξεων μόνον εάν οι εν λόγω πράξεις εμποδίζουν την εξέταση της οικείας υπόθεσης «βάσει του νόμου», κάτι το οποίο δεν μπορεί, εξ ορισμού, να συμβεί σε περίπτωση αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως. Οι εν λόγω μεταβατικές διατάξεις δεν απαγορεύουν επίσης στα εθνικά δικαστήρια τα οποία υπέχουν υποχρέωση παραπομπής των υποθέσεων των οποίων

είχαν επιληφθεί έως τότε να υποβάλλουν αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως, όπως μαρτυρούν, άλλωστε, πλείονες τέτοιες αιτήσεις οι οποίες υποβλήθηκαν προσφάτως στο Δικαστήριο σχετικά με τις απαιτήσεις ανεξαρτησίας των δικαστών.

- 247 Κατά τέταρτον, η Δημοκρατία της Πολωνίας υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν τεκμηρίωσε τη δεύτερη αιτίαση σχετικά με παραβίαση της αρχής της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης, οι δε επίμαχες εθνικές διατάξεις δεν αφορούν συγκρούσεις κανόνων στις οποίες θα έπρεπε να εφαρμοστεί η εν λόγω αρχή.
- 248 Με το υπόμνημα απαντήσεως, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι η δεύτερη αιτίαση βάλλει κατ' ουσίαν κατά της αφαίρεσης από τα πλείονα έως τότε αρμόδια εθνικά δικαστήρια ή τμήματα του *Sąd Najwyższy* (Ανωτάτου Δικαστηρίου) της αρμοδιότητας εξέτασης της πλήρωσης των επίμαχων απαιτήσεων του δικαίου της Ένωσης και κατά της ανάθεσης, χωρίς συγκεκριμένο νόμιμο λόγο, της συγκεκριμένης αρμοδιότητας κατ' αποκλειστικότητα σε νέο δικαιοδοτικό τμήμα το οποίο δεν μπορεί να θεωρηθεί ειδικευμένο δικαστήριο. Συγκεκριμένα, αφενός, το νέο αυτό δικαιοδοτικό τμήμα αριθμεί μόνον 20 δικαστές, από τους 10 000 δικαστές που αριθμεί η Δημοκρατία της Πολωνίας, και, επομένως, το δικαίωμα των πολιτών σε δικαστική προστασία και η αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης αποδυναμώνονται σημαντικά, μολονότι από τη νομολογία του Δικαστηρίου συνάγεται ότι όλα τα εθνικά δικαστήρια πρέπει να εφαρμόζουν όσο το δυνατόν ευρύτερα τις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης που αφορούν την ανεξαρτησία των δικαστών. Αφετέρου, δεδομένου ότι όλα τα μέλη του τμήματος εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων που διορίστηκαν βάσει πρότασης του KRS, υπό τη νέα σύνθεσή του, ήτοι υπό συνθήκες οι οποίες, πολύ συχνά, είναι ακριβώς εκείνες που μνημονεύονται στις αιτήσεις εξαίρεσης λόγω έλλειψης ανεξαρτησίας δικαστή, τίθεται το ζήτημα της αμερόληπτης εξέτασης τέτοιων ζητημάτων από το εν λόγω τμήμα.
- 249 Όσον αφορά το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, λαμβανομένων υπόψη, μεταξύ άλλων, του πλαισίου των μεταρρυθμίσεων της δικαιοσύνης εντός του οποίου θεσπίστηκαν οι επίμαχες εθνικές διατάξεις και των μέτρων που έλαβαν επανειλημμένως οι πολωνικές αρχές με σκοπό την παρεμπόδιση της εύρυθμης λειτουργίας του μηχανισμού προδικαστικής παραπομπής που θεσπίζεται με το εν λόγω άρθρο, είναι σαφές ότι με τις εν λόγω εθνικές διατάξεις αφαιρέθηκε τεχνηέντως από την καθ' ύλην αρμοδιότητα των έως τότε αρμόδιων εθνικών δικαστηρίων η εξέταση του «οριζόντιου ζητήματος» της ανεξαρτησίας των δικαστών, το οποίο μπορεί να τεθεί στο πλαίσιο κάθε υπόθεσης, και τούτο με σκοπό να αφαιρεθεί από τα εν λόγω εθνικά δικαστήρια, κατά παράβαση του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 4, παράγραφος 3, τρίτο εδάφιο, ΣΕΕ, η δυνατότητα υποβολής στο Δικαστήριο αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως στον συγκεκριμένο τομέα.
- 250 Συναφώς, η Επιτροπή υποστηρίζει επίσης ότι εθνικοί κανόνες οι οποίοι ενδέχεται, όπως εν προκειμένω, να έχουν ως συνέπεια ότι ένας εθνικός δικαστής θα προτιμήσει να μην υποβάλει προδικαστικά ερωτήματα στο Δικαστήριο θίγουν τα προνόμια τα οποία αναγνωρίζονται στα εθνικά δικαστήρια βάσει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ. Το δε επιχείρημα ότι η μεταβίβαση του συνόλου της καθ' ύλην αρμοδιότητας σε δικαστήριο κατά των αποφάσεων του οποίου δεν χωρεί ένδικο μέσο ενισχύει την πρακτική αποτελεσματικότητα του εν λόγω άρθρου και παραβλέπει την οικονομία του άρθρου το οποίο προβλέπει, στην πραγματικότητα, ότι τα ιεραρχικώς κατώτερα δικαστήρια έχουν τη δυνατότητα υποβολής αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο.
- 251 Όσον αφορά την αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης, η Επιτροπή επισημαίνει ότι υπογράμμισε, τόσο με την αιτιολογημένη γνώμη όσο και με το δικόγραφο της προσφυγής, ότι η αποκλειστική αρμοδιότητα του τμήματος εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων στις τρεις

σχετικές κατηγορίες υποθέσεων εμποδίζει τα πολωνικά δικαστήρια να αφήνουν ανεφάρμοστες τις εθνικές διατάξεις δυνάμει των οποίων η αρμοδιότητα εκδίκασης των υποθέσεων που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης ανατίθεται σε δικαστήρια και δικαστές που δεν πληρούν τις απαιτήσεις του δικαίου της Ένωσης όσον αφορά την ανεξαρτησία των δικαστών.

- 252 Με το υπόμνημα ανταπαντήσεως, η Δημοκρατία της Πολωνίας υποστηρίζει ότι η Επιτροπή προβάλλει, με το υπόμνημα απαντήσεως, «νέες αιτιάσεις», ισχυριζόμενη ότι το τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων, το οποίο υφίσταται πάντως από το 2018 και του οποίου οι συνθήκες διορισμού των μελών του είναι γνωστές, στερείται ανεξαρτησίας και αμεροληψίας. Εφόσον, όμως, οι εν λόγω αιτιάσεις δεν αφορούν στοιχεία τα οποία ανέκυψαν μετά την κίνηση της διαδικασίας, οι δε ισχυρισμοί της Επιτροπής σε σχέση με τη δήθεν έλλειψη ανεξαρτησίας και αμεροληψίας προβλήθηκαν μόνον προς στήριξη της τέταρτης αιτίας που αφορά μόνον το πειθαρχικό τμήμα, οι συγκεκριμένες αιτιάσεις προβλήθηκαν εκπροθέσμως και δεν πρέπει να ληφθούν υπόψη, βάσει του άρθρου 127, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας.
- 253 Κατά το εν λόγω κράτος μέλος, αυτές οι «νέες αιτιάσεις» είναι, εν πάση περιπτώσει, αβάσιμες. Συγκεκριμένα, το γεγονός και μόνον ότι οι δικαστές του τμήματος εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων διορίζονται, όπως όλοι οι λοιποί Πολωνοί δικαστές, μέσω της παρέμβασης οργάνου όπως το KRS δεν είναι ικανό να δημιουργήσει εξάρτηση των εν λόγω δικαστών από την πολιτική εξουσία. Επιπλέον, η νομολογία που έχει διαμορφώσει το εν λόγω τμήμα μαρτυρεί πλήρως την ανεξαρτησία και την αμεροληψία του.
- 254 Εξάλλου, η Δημοκρατία της Πολωνίας προβάλλει ότι η Επιτροπή σφάλει όσον αφορά το περιεχόμενο του άρθρου 26, παράγραφοι 4 έως 6, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, ισχυριζόμενη ότι η εθνική αυτή διάταξη στερεί από τα λοιπά τμήματα του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) την αρμοδιότητα να εκδικάζουν προσφυγές με αντικείμενο τη διαπίστωση της έλλειψης νομιμότητας οριστικής απόφασης όταν η σχετική έλλειψη νομιμότητας συνίσταται στην αμφισβήτηση του καθεστώτος του προσώπου που διορίστηκε στη θέση δικαστή. Συγκεκριμένα, η αρμοδιότητα των τμημάτων του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) ορίζεται στα άρθρα 23 έως 25 του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου βάσει των οποίων αρμόδιο για να αποφαινεται επί αστικών υποθέσεων είναι το αστικό τμήμα, αρμόδιο για να αποφαινεται επί ποινικών υποθέσεων είναι το ποινικό τμήμα και αρμόδιο για να αποφαινεται επί υποθέσεων εργατικού δικαίου και δικαίου κοινωνικών ασφαλίσεων είναι το τμήμα εργατικού δικαίου και δικαίου κοινωνικών ασφαλίσεων. Αυτή, όμως, η κατανομή των καθ' ύλην αρμοδιοτήτων δεν έχει σχέση με τις υποθέσεις στο πλαίσιο των οποίων αμφισβητείται η ύπαρξη της εντολής δικαστή, ζήτημα του οποίου η εξέταση υπάγεται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του τμήματος εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων.
- 255 Εν πάση περιπτώσει, κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ επιβάλλει την υποχρέωση να διασφαλίζεται ότι οι προσφυγές για τη διαπίστωση της έλλειψης νομιμότητας οριστικής αποφάσεως εξετάζονται από όλα τα τμήματα του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) ούτε ότι το δίκαιο της Ένωσης εφαρμόζοταν αποτελεσματικά βάσει των προϊσχυσασών εθνικών διατάξεων και δεν εφαρμόζεται πλέον αποτελεσματικά δυνάμει των επίμαχων εθνικών διατάξεων.
- 256 Όσον αφορά το άρθρο 82, παράγραφοι 2 έως 5, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, ο ισχυρισμός της Επιτροπής ότι το τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων δεν συνιστά ειδικευμένο δικαστήριο είναι αυθαίρετος, καθότι το εν λόγω τμήμα απαρτίζεται, όντως, από έμπειρους νομικούς κατόχους διπλώματος τουλάχιστον μεταδιδακτορικού επιπέδου στην επιστήμη του δικαίου.

257 Τέλος, κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, οι επίμαχες εθνικές διατάξεις δεν εμποδίζουν ούτε τα καθ' ύλην αρμόδια δικαστήρια ούτε τα καθ' ύλην αναρμόδια δικαστήρια να υποβάλουν στο Δικαστήριο αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως, η δε Επιτροπή δεν εξέθεσε επίσης τον τρόπο με τον οποίο οι εν λόγω εθνικές διατάξεις έχουν ως συνέπεια να αποθαρρύνουν τους εθνικούς δικαστές από την υποβολή τέτοιων αιτήσεων ή να αναγκάζουν τους δικαστές αυτούς να τις αποσύρουν.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

– Επί του παραδεκτού

258 Συμπληρωματικά προς τις αρχές που μνημονεύθηκαν στις σκέψεις 188 έως 190 της παρούσας απόφασης, υπενθυμίζεται επίσης ότι, κατά πάγια νομολογία, στο πλαίσιο προσφυγής ασκηθείσας δυνάμει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ, το έγγραφο οχλήσεως που η Επιτροπή απευθύνει στο οικείο κράτος μέλος και, ακολούθως, η αιτιολογημένη γνώμη που εκδίδει οριοθετούν το αντικείμενο της διαφοράς, το οποίο, επομένως, δεν μπορεί μεταγενέστερα να διευρυνθεί. Πράγματι, η δυνατότητα του συγκεκριμένου κράτους μέλους να διατυπώσει τις παρατηρήσεις του, ακόμη και αν αποφασίσει να μην τη χρησιμοποιήσει, αποτελεί ουσιαστική εγγύηση που παρέχει η Συνθήκη ΛΕΕ, η δε τήρησή της συνιστά ουσιώδη τύπο για τη νομιμότητα της διαδικασίας με την οποία αναγνωρίζεται παράβαση κράτους μέλους. Κατά συνέπεια, η εν λόγω αιτιολογημένη γνώμη και η προσφυγή της Επιτροπής πρέπει να στηρίζονται στις ίδιες αιτιάσεις που προβάλλονται με το έγγραφο οχλήσεως, με το οποίο η Επιτροπή κινεί την προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία (απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2016, Επιτροπή κατά Τσεχικής Δημοκρατίας, C-525/14, EU:C:2016:714, σκέψη 17 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

259 Και τούτο διότι ο σκοπός της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας έγκειται στο να παρασχεθεί στο οικείο κράτος μέλος η δυνατότητα, αφενός, να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις που υπέχει από το δίκαιο της Ένωσης και, αφετέρου, να προβάλει λυσιτελώς τους αμυντικούς ισχυρισμούς του κατά των αιτιάσεων που διατυπώνει η Επιτροπή. Το νομότυπο της διαδικασίας αυτής συνιστά ουσιώδη εγγύηση παρεχόμενη από τη Συνθήκη ΛΕΕ όχι μόνο για την προστασία των δικαιωμάτων του εν λόγω κράτους μέλους, αλλά και για να διασφαλιστεί ότι η δίκη που ενδεχομένως θα κινηθεί θα έχει ως αντικείμενο μια σαφώς καθορισμένη διαφορά [απόφαση της 8ης Μαρτίου 2022, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου (Καταπολέμηση της απάτης που συνίστατο στη δήλωση δασμολογητέας αξίας χαμηλότερης της πραγματικής), C-213/19, EU:C:2022:167, σκέψη 131 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

260 Εν προκειμένω, όμως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όπως ορθώς επισημαίνει η Δημοκρατία της Πολωνίας, η Επιτροπή δεν υποστήριξε ούτε κατά το προ της ασκήσεως της προσφυγής στάδιο της διαδικασίας ούτε με το εισαγωγικό της δίκης έγγραφο ότι οι εθνικές διατάξεις κατά των οποίων βάλλει στο πλαίσιο της δεύτερης αιτίασης παραβιάζουν το δίκαιο της Ένωσης, λόγω της σύνθεσης του τμήματος εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων, στο οποίο οι εν λόγω εθνικές διατάξεις αναγνωρίζουν αποκλειστική αρμοδιότητα και, ειδικότερα, λόγω ενδεχόμενης έλλειψης αμεροληψίας δυνάμενης να επηρεάσει το εν λόγω τμήμα κατά την άσκηση της εν λόγω αρμοδιότητας λαμβανομένου υπόψη του τρόπου διορισμού των μελών του, μολονότι η Επιτροπή είχε επίγνωση της εν λόγω σύνθεσης και του εν λόγω τρόπου διορισμού.

261 Επομένως, διατυπώνοντας τις ως άνω παρατηρήσεις μόλις στο στάδιο του υπομνήματος απαντήσεως, η Επιτροπή προβάλλει νέα επιχειρήματα ικανά να τροποποιήσουν ουσιωδώς το περιεχόμενο της δεύτερης αιτίασης, όπως προβλήθηκε έως το στάδιο αυτό.

262 Καθόσον υποβλήθηκαν εκπροθέσμως και κατά παράβαση των απαιτήσεων που υπομνήσθηκαν στις σκέψεις 258 και 259 της παρούσας απόφασης, τα ως άνω επιχειρήματα είναι απαράδεκτα και πρέπει, επομένως, να απορριφθούν.

– *Επί της ουσίας*

263 Κατά πρώτον, επισημαίνεται ότι από τις αρχές που υπομνήσθηκαν στις σκέψεις 63 έως 74 της παρούσας απόφασης προκύπτει ότι, μολονότι η κατανομή ή η αναδιοργάνωση των δικαιοδοτικών αρμοδιοτήτων εντός κράτους μέλους εμπίπτει, κατ' αρχήν, στην ελευθερία των κρατών μελών που κατοχυρώνεται στο άρθρο 4, παράγραφος 2, ΣΕΕ (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2016, Remondis, C-51/15, EU:C:2016:985, σκέψη 47), τούτο ισχύει μόνον με την επιφύλαξη, μεταξύ άλλων, ότι η εν λόγω κατανομή ή αναδιοργάνωση δεν θίγει τον σεβασμό της αξίας του κράτους δικαίου, που μνημονεύεται στο άρθρο 2 ΣΕΕ, και τις απαιτήσεις που απορρέουν, συναφώς, από το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, περιλαμβανομένων εκείνων που αφορούν την ανεξαρτησία, την αμεροληψία, καθώς και την προηγούμενη σύσταση με νόμο των δικαστηρίων που καλούνται να ερμηνεύουν και να εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης.

264 Κατά δεύτερον, υπενθυμίζεται ότι είναι αληθές ότι το Δικαστήριο έχει δεχθεί επανειλημμένως ότι, κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς του που αφορά την κατανομή των δικαιοδοτικών αρμοδιοτήτων στο εσωτερικό του, ένα κράτος μέλος δύναται, υπό ορισμένες περιστάσεις, να αναθέσει σε ενιαίο όργανο ή σε πλείονα αποκεντρωμένα όργανα την αποκλειστική αρμοδιότητα να εκδικάζουν ορισμένα ουσιαστικά ζητήματα που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης.

265 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει υπογραμμίσει, μεταξύ άλλων, ότι η υπαγωγή ειδικών ουσιαστικών διαφορών στην αποκλειστική αρμοδιότητα ενός και μόνου δικαστηρίου μπορεί, ενδεχομένως, να καταστήσει δυνατή την απόκτηση, από το εν λόγω δικαστήριο, συγκεκριμένης εξειδίκευσης ικανής να περιορίσει τη μέση διάρκεια της διαδικασίας ή να διασφαλίσει μια ομοιόμορφη πρακτική στην εθνική επικράτεια, συμβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο στην ασφάλεια δικαίου (πρβλ. απόφαση της 27ης Ιουνίου 2013, Agrokonsulting-04, C-93/12, EU:C:2013:432, σκέψη 56). Ομοίως, το Δικαστήριο έχει επισημάνει ότι ο ορισμός αποκεντρωμένων δικαστηρίων, τα οποία είναι λιγότερα σε αριθμό και ανώτερης βαθμίδας σε σχέση με τα τοπικά δικαστήρια και των οποίων οι δικαστές διαθέτουν μεγαλύτερη επαγγελματική πείρα, μπορεί ευνοήσει περισσότερο ομοιογενή και εξειδικευμένη απονομή της δικαιοσύνης στον οικείο τομέα του ουσιαστικού δικαίου της Ένωσης, καθώς και αποτελεσματικότερη προστασία των δικαιωμάτων που οι πολίτες αντλούν από το εν λόγω δίκαιο (απόφαση της 12ης Φεβρουαρίου 2015, Baczó και Vizsnyiczai, C-567/13, EU:C:2015:88, σκέψεις 46 και 58).

266 Επομένως, μολονότι απόκειται σε κάθε κράτος μέλος να ορίσει τα αρμόδια δικαστήρια στην εσωτερική έννομη τάξη του και να θέσει δικονομικούς κανόνες για τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που έχουν ως σκοπό τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων τα οποία αντλούν οι ιδιώτες από το δίκαιο της Ένωσης, εντούτοις τα κράτη μέλη φέρουν, εν πάση περιπτώσει, την ευθύνη της διασφάλισης της αποτελεσματικής προστασίας των ως άνω δικαιωμάτων. Προς τούτο, όπως προκύπτει από πάγια νομολογία, οι δικονομικές ρυθμίσεις σχετικά με τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που αποσκοπούν στη διασφάλιση των δικαιωμάτων που οι πολίτες αντλούν από το δίκαιο της Ένωσης δεν πρέπει, μεταξύ άλλων, να καθιστούν πρακτικά αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την άσκηση των δικαιωμάτων που παρέχει η έννομη τάξη της Ένωσης, η δε απαίτηση αυτή ισχύει και όσον αφορά τον καθορισμό των δικαιοδοτικών οργάνων που είναι αρμόδια να επιλαμβάνονται ενδίκων προσφυγών στηριζόμενων στο δίκαιο αυτό. Συγκεκριμένα, η μη πλήρωση της εν λόγω απαίτησης στο επίπεδο αυτό καθώς και όσον αφορά τον καθορισμό των

δικονομικών κανόνων θα αντέβαινε προς την αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας (πρβλ. αποφάσεις της 15ης Απριλίου 2008, *Impact*, C-268/06, EU:C:2008:223, σκέψεις 44 έως 48, της 27ης Ιουνίου 2013, *Agrokonsulting-04*, C-93/12, EU:C:2013:432, σκέψεις 35 έως 37 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 24ης Οκτωβρίου 2018, *XC κ.λπ.*, C-234/17, EU:C:2018:853, σκέψεις 22 και 23).

- 267 Εν προκειμένω, διαπιστώνεται εντούτοις ότι η Επιτροπή δεν ισχυρίζεται με την προσφυγή της, ούτε κατά μείζονα λόγο αποδεικνύει, ότι η συγκέντρωση των αρμοδιοτήτων, βάσει των επίμαχων εθνικών διατάξεων, στο τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων είναι ικανή να δημιουργήσει δικονομικές δυσχέρειες οι οποίες είναι αυτές καθεαυτές ικανές να θίξουν την αποτελεσματικότητα των δικαιωμάτων που παρέχει η έννομη τάξη της Ένωσης καθιστώντας πρακτικά αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων από τους πολίτες.
- 268 Τούτου λεχθέντος, παρατηρείται, κατά τρίτον, ότι, αντίθετα προς τις αρμοδιότητες που αφορούν διατάξεις ουσιαστικού δικαίου της Ένωσης οι οποίες αποτέλεσαν, μεταξύ άλλων, αντικείμενο των υποθέσεων επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις που μνημονεύθηκαν στις σκέψεις 265 και 266 της παρούσας απόφασης, η αναδιοργάνωση και η συγκέντρωση δικαιοδοτικών αρμοδιοτήτων κατά των οποίων βάλλει η Επιτροπή με τη δεύτερη αιτίαση αφορούν ορισμένες απαιτήσεις που απορρέουν από τις διατάξεις του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη, ήτοι διατάξεις τόσο συνταγματικής όσο και δικονομικής φύσης, η τήρηση των οποίων πρέπει, επιπλέον, να διασφαλίζεται οριζοντίως σε όλους τους ουσιαστικούς τομείς εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης και ενώπιον όλων των εθνικών δικαστηρίων που επιλαμβάνονται υποθέσεων που εμπίπτουν στους εν λόγω τομείς.
- 269 Συγκεκριμένα, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 69 της παρούσας απόφασης, το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ συγκεκριμενοποιεί την αξία του κράτους δικαίου που προβλέπεται στο άρθρο 2 ΣΕΕ και επιβάλλει, συναφώς, στα κράτη μέλη την υποχρέωση να προβλέπουν ένα σύστημα ενδίκων βοηθημάτων και μέσων, καθώς και διαδικασιών για τη διασφάλιση του σεβασμού του δικαιώματος των πολιτών σε αποτελεσματική δικαστική προστασία σε όλους τους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης, καθόσον η αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας την οποία μνημονεύει το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ συνιστά γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης η οποία κατοχυρώνεται πλέον στο άρθρο 47 του Χάρτη.
- 270 Συναφώς, οι δύο προμνησθείσες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης και η εν λόγω γενική αρχή συνδέονται στενά με την αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης. Συγκεκριμένα, η εφαρμογή της τελευταίας αυτής αρχής από τα εθνικά δικαστήρια συμβάλλει στη διασφάλιση της αποτελεσματικής προστασίας των δικαιωμάτων που το δίκαιο της Ένωσης αναγνωρίζει στους ιδιώτες (πρβλ. απόφαση της 8ης Σεπτεμβρίου 2010, *Winner Wetten*, C-409/06, EU:C:2010:503, σκέψεις 53 έως 55 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 271 Πάντως, η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης, η οποία έχει επίσης συνταγματικό χαρακτήρα, συνεπάγεται, κατά πάγια νομολογία η οποία υπομνήσθηκε στη σκέψη 228 της παρούσας απόφασης, ότι τα εθνικά δικαστήρια τα οποία είναι επιφορτισμένα με την εφαρμογή, στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους, των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης έχουν την υποχρέωση να διασφαλίζουν την πλήρη αποτελεσματικότητα των διατάξεων αυτών στις υποθέσεις των οποίων επιλαμβάνονται, εν ανάγκη αφήνοντας αυτεπαγγέλτως ανεφάρμοστη

κάθε εθνική διάταξη αντίθετη προς διάταξη του δικαίου της Ένωσης που παράγει άμεσο αποτέλεσμα, χωρίς να υποχρεούνται να ζητούν ή να αναμένουν την προηγούμενη κατάργησή της διά της νομοθετικής οδού ή διά οιασδήποτε άλλης συνταγματικώς προβλεπόμενης διαδικασίας.

- 272 Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι δεν είναι συμβατή με τις επιταγές που είναι συμφυείς με τον ίδιο τον χαρακτήρα του δικαίου της Ένωσης οποιαδήποτε διάταξη εθνικού δικαίου και οποιαδήποτε νομοθετική, διοικητική ή δικαστική πρακτική που έχει ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της πρακτικής αποτελεσματικότητας του δικαίου της Ένωσης λόγω της μη αναγνωρίσεως στο αρμόδιο για την εφαρμογή του δικαίου αυτού δικαστήριο της εξουσίας να πράττει, ακριβώς κατά τον χρόνο της εφαρμογής αυτής, οτιδήποτε είναι αναγκαίο ώστε να αποκλείεται η εφαρμογή των εθνικών νομοθετικών διατάξεων που παρακωλύουν ενδεχομένως την πλήρη αποτελεσματικότητα των εχόντων άμεση εφαρμογή κανόνων δικαίου της Ένωσης (απόφαση της 4ης Δεκεμβρίου 2018, Minister for Justice and Equality και Commissioner of An Garda Síochána, C-378/17, EU:C:2018:979, σκέψη 36 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 273 Το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι τούτο θα συνέβαινε αν, σε περίπτωση συγκρούσεως μεταξύ διατάξεως του δικαίου της Ένωσης και εθνικού νόμου, η επίλυση της συγκρούσεως αυτής επαφίετο σε αρχή άλλη από το δικαστήριο στο οποίο έχει ανατεθεί το καθήκον της εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, και η οποία διαθέτει ίδια εξουσία εκτιμήσεως (απόφαση της 4ης Δεκεμβρίου 2018, Minister for Justice and Equality και Commissioner of An Garda Síochána, C-378/17, EU:C:2018:979, σκέψη 37 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), και τούτο έστω και αν ένα τέτοιο κώλυμα για την πλήρη αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης ήταν απλώς προσωρινό (απόφαση της 8ης Σεπτεμβρίου 2010, Winner Wetten, C-409/06, EU:C:2010:503, σκέψη 57 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 274 Όπως υπομνήσθηκε, όμως, στη σκέψη 128 της παρούσας απόφασης, προκειμένου να εξασφαλισθεί η διαφύλαξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και της αυτονομίας της έννομης τάξης της Ένωσης, οι Συνθήκες έχουν καθιερώσει ένα δικαιοδοτικό σύστημα που αποσκοπεί στη διασφάλιση της συνοχής και της ενότητας κατά την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης και, στο πλαίσιο αυτό, απόκειται στα εθνικά δικαστήρια και στο Δικαστήριο να εγγυώνται τόσο την πλήρη εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης στο σύνολο των κρατών μελών όσο και την πραγματική ένδικη προστασία των δικαιωμάτων που οι πολίτες αντλούν από το δίκαιο αυτό.
- 275 Εξάλλου, από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου συνάγεται ότι ο ακρογωνιαίος λίθος του δικαιοδοτικού συστήματος που σχεδιάστηκε κατ' αυτόν τον τρόπο είναι η διαδικασία προδικαστικής παραπομπής του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, η οποία, καθιερώνοντας τον διάλογο σε επίπεδο δικαιοδοτικών οργάνων μεταξύ του Δικαστηρίου και των δικαστηρίων των κρατών μελών, αποσκοπεί στη διασφάλιση της ενότητας της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης, καθιστώντας, επομένως, δυνατή τη διασφάλιση της συνοχής, της πλήρους αποτελεσματικότητάς του και της αυτονομίας του, καθώς και, εν τέλει, του ιδιαίτερου χαρακτήρα του δικαίου που θεσπίζουν οι Συνθήκες (απόφαση της 24ης Οκτωβρίου 2018, XC κ.λπ., C-234/17, EU:C:2018:853, σκέψη 41 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 276 Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο έχει κρίνει, μεταξύ άλλων, όπως υπομνήσθηκε στις σκέψεις 129 έως 131 της παρούσας απόφασης, ότι το θεμελιώδες δικαίωμα σε ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως συνεπάγεται ότι κάθε εθνικό δικαστήριο που καλείται να εφαρμόσει το δίκαιο της Ένωσης οφείλει να εξετάζει αν, υπό την εκάστοτε σύνθεσή του, συνιστά τέτοιο δικαστήριο όταν ανακύπτει επί του θέματος αυτού σοβαρή αμφιβολία, η δε εξέταση αυτή είναι αναγκαία για την εμπιστοσύνη την οποία οφείλουν να εμπνέουν τα δικαστήρια στους πολίτες σε μια δημοκρατική κοινωνία, ή ακόμη ότι το εν λόγω

εθνικό δικαστήριο πρέπει, σε ορισμένες περιπτώσεις, να μπορεί να εξακριβώσει αν μπορεί να προσβληθεί το εν λόγω θεμελιώδες δικαίωμα λόγω πλημμέλειας την οποία ενείχε η διαδικασία διορισμού.

- 277 Τούτου λεχθέντος, μπορεί να δικαιολογείται η μη συμμετοχή δικαστή ο οποίος δεν αυτοεξαιρέθηκε και σε σχέση με τον οποίο υποβλήθηκε αίτηση εξαίρεσης από διάδικο, λόγω δυνητικής σύγκρουσης συμφερόντων, στην έκδοση της απόφασης επί αιτήσεως εξαίρεσεως, η δε αρμοδιότητα για τη λήψη απόφασης επί της αιτήσεως αυτής να ανατίθεται, ανάλογα με την περίπτωση, είτε σε άλλον σχηματισμό του οικείου δικαστηρίου είτε στο αμέσως ιεραρχικώς ανώτερο δικαστήριο, όπως συνέβαινε στην Πολωνία πριν από την έναρξη ισχύος των επίμαχων εθνικών διατάξεων. Ομοίως, μπορεί να συνάδει με την ορθή απονομή της δικαιοσύνης να επιλύονται από τρίτο όργανο οι συγκρούσεις καθ' ύλην ή κατά τόπον αρμοδιότητας οι οποίες ενδέχεται να ανακύψουν μεταξύ πλειόνων δικαστηρίων.
- 278 Αντιθέτως, λόγω των υποχρεώσεων που διαλαμβάνονται στη σκέψη 276 της παρούσας απόφασης, δεν μπορεί, επ' ευκαιρία αναδιοργάνωσης των δικαιοδοτικών αρμοδιοτήτων όπως είναι αυτή κατά της οποίας βάλλει η Επιτροπή με τη δεύτερη αιτίαση, να υπάγονται γενικώς και αδιακρίτως στην αρμοδιότητα ενός και μόνου εθνικού οργάνου ο έλεγχος της πλήρωσης και η επακόλουθη εφαρμογή, από τα εθνικά δικαστήρια, των απαιτήσεων που απορρέουν από τις διατάξεις του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη, όπως έχουν ερμηνευθεί από το Δικαστήριο, κατά μείζονα λόγο όταν το εν λόγω όργανο δεν μπορεί, δυνάμει του εθνικού δικαίου, να εξετάζει ορισμένες πτυχές συμφυείς με τις εν λόγω απαιτήσεις.
- 279 Συναφώς, επισημαίνεται εξάλλου ότι οι παρατηρήσεις τις οποίες διατυπώνει το Δικαστήριο με τη νομολογία του που υπομνήσθηκε στη σκέψη 265 της παρούσας απόφασης και οι οποίες αφορούν τα πλεονεκτήματα που συνδέονται δυνητικώς με την ειδικότητα όσον αφορά την απονομή της δικαιοσύνης, την εξειδίκευση, τον περιορισμό της μέσης διάρκειας της διαδικασίας ή ακόμη την ομοιόμορφη εφαρμογή του δικαίου δεν μπορούν να υπερισχύσουν των απαιτήσεων που απορρέουν από την αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, την τήρηση της οποίας πρέπει, εξ ορισμού, να μπορεί να διασφαλίσει κάθε εθνικό δικαστήριο, ανεξαρτήτως βαθμίδας ή τομέα καθ' ύλην αρμοδιότητας, για τις ανάγκες της συγκεκριμένης ένδικης διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί, εν ανάγκη υποβάλλοντας αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ.
- 280 Εν προκειμένω, όμως, επιβάλλεται η διαπίστωση, αφενός, ότι οι εθνικές διατάξεις κατά των οποίων βάλλει η Επιτροπή με τη δεύτερη αιτίαση αναθέτουν σε ένα και μόνον όργανο, και συγκεκριμένα σε ειδικό τμήμα του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), τον εν γένει έλεγχο των απαιτήσεων που απορρέουν από την εν λόγω αρχή και αφορούν την ανεξαρτησία του συνόλου των δικαστηρίων και των δικαστών, τόσο τακτικών όσο και διοικητικών, αποκλείοντας τη δυνατότητα ασκήσεως τέτοιου ελέγχου από κάποιο άλλο από τα δικαστήρια αυτά, περιλαμβανομένων, επομένως, των λοιπών τμημάτων του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) και του Naczelny Sąd Administracyjny (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου), και αποστερώντας, τοιουτοτρόπως, από τις αρμοδιότητές τους τα εθνικά δικαστήρια που ήταν έως τώρα αρμόδια για την άσκηση των διαφόρων ειδών ελέγχου που αφορούν τις εν λόγω απαιτήσεις και για την άμεση εφαρμογή, στο πλαίσιο αυτό, των διδαγμάτων που προκύπτουν από τη νομολογία του Δικαστηρίου.
- 281 Συγκεκριμένα, πρώτον, όπως προκύπτει από το άρθρο 26, παράγραφος 2, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, στο τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων ανατέθηκε αποκλειστική αρμοδιότητα να αποφάινεται επί «αιτήσεων ή δηλώσεων» οι οποίες

αφορούν την «εξαίρεση» δικαστή ή τον «ορισμό του δικαστηρίου» ενώπιον του οποίου πρέπει να διεξαχθεί μια ένδικη διαδικασία, περιλαμβάνοντας «αιτιάσεις αντλούμενες από την έλλειψη ανεξαρτησίας του οικείου δικαστή ή δικαστηρίου», και οι οποίες πρέπει, επομένως, να παραπέμπονται πάραυτα στο εν λόγω τμήμα από κάθε άλλο δικαστήριο, ακόμη και όταν η ουσία της εκδικαζόμενης υπόθεσης εμπίπτει σε τομέα που διέπεται από το δίκαιο της Ένωσης.

- 282 Δεύτερον, από το άρθρο 82, παράγραφοι 2 έως 5, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου προκύπτει ότι η ολομέλεια του τμήματος εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων διαθέτει αρμοδιότητα, επίσης αποκλειστική, όταν, επ' ευκαιρία της εξέτασης αιτήσεως αναιρέσεως ή άλλου ενδίκου μέσου ενώπιον του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), περιλαμβανομένων των λοιπών τμημάτων του συγκεκριμένου δικαστηρίου, εγείρεται «νομικό ζήτημα σχετικό με την ανεξαρτησία δικαστή ή δικαστηρίου». Συγκεκριμένα, στην περίπτωση αυτή, το άρθρο 82, παράγραφος 2, του εν λόγω νόμου ορίζει ότι ο σχηματισμός του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) που έχει επιληφθεί της οικείας υπόθεσης «αναστέλλει την ενώπιόν του διαδικασία και υποβάλλει το ζήτημα αυτό» στο τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων, με τη διευκρίνιση εξάλλου ότι η απόφαση που εκδίδει το εν λόγω τμήμα βάσει της προμνησθείσας διάταξης είναι «δεσμευτική για το σύνολο των σχηματισμών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)».
- 283 Τρίτον, οι διατάξεις του άρθρου 26, παράγραφοι 4 έως 6, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου προβλέπουν, μεταξύ άλλων, ότι το τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων είναι μόνο αρμόδιο να αποφαιίνεται «επί ενδίκων βοηθημάτων και μέσων με τα οποία ζητείται να διαπιστωθεί η έλλειψη νομιμότητας οριστικών αποφάσεων του [Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου)], των τακτικών δικαστηρίων, των στρατοδικείων και των διοικητικών δικαστηρίων, περιλαμβανομένου του [Naczelny Sąd Administracyjny (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου)]», εφόσον «η έλλειψη νομιμότητας συνίσταται στην αμφισβήτηση του καθεστώτος του προσώπου το οποίο διορίστηκε σε θέση δικαστή που αποφάνθηκε επί της υποθέσεως».
- 284 Παρατηρείται, όμως, ότι η ευρεία διατύπωση του άρθρου 26, παράγραφοι 4 έως 6, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου μπορεί να παρέχει στο τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων τη δυνατότητα να ελέγχει εκ των υστέρων όλες τις οριστικές αποφάσεις που εκδίδει το σύνολο των λοιπών πολωνικών τακτικών και διοικητικών δικαστηρίων, περιλαμβανομένων των οριστικών αποφάσεων άλλων τμημάτων του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) και του Naczelny Sąd Administracyjny (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου), οσάκις τίθεται υπό αμφισβήτηση το καθεστώς προσώπου το οποίο διορίστηκε σε θέση δικαστή και κλήθηκε να αποφανθεί σε οποιοδήποτε στάδιο της εκδίκασης της οικείας υποθέσεως.
- 285 Αφετέρου, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι εθνικές διατάξεις κατά των οποίων βάλλει η Επιτροπή με τη δεύτερη αιτίαση προστέθηκαν στον νόμο περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου με τον τροποποιητικό νόμο, εν τάχει και υπό τις ιδιαίτερες συνθήκες που εκτέθηκαν στις σκέψεις 140 έως 145 της παρούσας απόφασης, συγχρόνως με τις άλλες διατάξεις κατά των οποίων βάλλει η Επιτροπή στο πλαίσιο της πρώτης και της τρίτης αιτίασης. Όπως προκύπτει, όμως, από τις διαπιστώσεις του Δικαστηρίου κατά την εξέταση της πρώτης και της τρίτης αιτίασης, οι αιτιάσεις αυτές έγιναν δεκτές διότι, μεταξύ άλλων, οι επίμαχες εθνικές διατάξεις είναι ικανές, λόγω των απαγορεύσεων και των πειθαρχικών παραπτώματων που θεσπίστηκαν έναντι των δικαστών του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) και του συνόλου των τακτικών και διοικητικών δικαστηρίων, να εμποδίσουν τα εν λόγω δικαστήρια να προβούν σε ορισμένες διαπιστώσεις και

εκτιμήσεις, στις οποίες οφείλουν εντούτοις να προβούν σε ορισμένες περιπτώσεις δυνάμει του δικαίου της Ένωσης, λαμβανομένων υπόψη των απαιτήσεων που απορρέουν από τις διατάξεις του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη.

- 286 Στο πλαίσιο αυτό, το γεγονός ότι ο εθνικός νομοθέτης αναδιοργάνωσε τις ισχύουσες δικαιοδοτικές αρμοδιότητες και ανέθεσε σε ένα και μόνον εθνικό όργανο την αρμοδιότητα να ελέγχει την πλήρωση ορισμένων βασικών απαιτήσεων οι οποίες απορρέουν από το θεμελιώδες δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και στο άρθρο 47 του Χάρτη, παρότι η αναγκαιότητα τέτοιου ελέγχου μπορεί, αναλόγως των περιστάσεων, να ανακύψει ενώπιον οποιουδήποτε εθνικού δικαστηρίου, σε συνδυασμό με τη θέσπιση των απαγορεύσεων και πειθαρχικών παραπτώματων που μνημονεύθηκαν ανωτέρω, είναι ικανό να συμβάλει στην περαιτέρω αποδυνάμωση της αποτελεσματικότητας του ελέγχου του σεβασμού του θεμελιώδους αυτού δικαιώματος, ελέγχου τον οποίον το δίκαιο της Ένωσης αναθέτει ωστόσο σε όλα τα εθνικά δικαστήρια. Τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο δεδομένου ότι, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 198 της παρούσας απόφασης, το εν λόγω όργανο δεν μπορεί, εν προκειμένω, να εξετάσει αίτηση την οποία του παραπέμπει εθνικό δικαστήριο και η οποία αφορά «τη διαπίστωση ή την εκτίμηση της νομιμότητας του διορισμού δικαστή ή της νομιμοποίησής του για την άσκηση δικαιοδοτικών καθηκόντων».
- 287 Επιπλέον, εμποδίζοντας τοιουτοτρόπως όλα αδιακρίτως τα προμνησθέντα δικαστήρια, ανεξαρτήτως βαθμίδας ή σταδίου της διαδικασίας στο οποίο αποφαίνονται, ακόμη και αν αυτά έχουν ενδεχομένως επιληφθεί υποθέσεων σχετικών με την εφαρμογή ουσιαστικών διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, να πράξουν πάραυτα τα αναγκαία για τη διασφάλιση του σεβασμού του δικαιώματος των ενδιαφερόμενων πολιτών σε αποτελεσματική δικαστική προστασία αφήνοντας, κατά περίπτωση, ανεφάρμοστες τις εθνικές διατάξεις που αντιβαίνουν στις απαιτήσεις που απορρέουν από το εν λόγω δικαίωμα, οι εθνικές διατάξεις κατά των οποίων βάλλει η Επιτροπή στο πλαίσιο της δεύτερης αιτίας παραβιάζουν επίσης την αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης.
- 288 Όσον αφορά, τέλος, το άρθρο 10 του τροποποιητικού νόμου, αρκεί η επισήμανση ότι, δεδομένου ότι αντικείμενο του συγκεκριμένου άρθρου είναι κατ' ουσίαν η διευκρίνιση της έκτασης και του τρόπου άσκησης της αποκλειστικής αρμοδιότητας που ανατίθεται στο τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων από τις εθνικές διατάξεις που μνημονεύονται στις σκέψεις 281 έως 283 της παρούσας απόφασης όσον αφορά τις υποθέσεις οι οποίες εκκρεμούσαν κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του εν λόγω νόμου, το εν λόγω άρθρο συνδέεται άρρηκτα με τις εν λόγω άλλες διατάξεις και, ως εκ τούτου, παραβιάζει, για τους ίδιους λόγους με εκείνους που εκτέθηκαν στις σκέψεις 268 έως 287 της παρούσας απόφασης, τόσο τις συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη όσο και την αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης.
- 289 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι η δεύτερη αιτίαση πρέπει να γίνει δεκτή στο μέτρο που αντλείται από παράβαση των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη, καθώς και παραβίαση της αρχής της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης.
- 290 Όσον αφορά το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το γεγονός και μόνον της ανάθεσης με τον τρόπο αυτόν σε ενιαίο όργανο, ήτοι, εν προκειμένω, στο τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων, της αποκλειστικής αρμοδιότητας για την επίλυση ορισμένων ζητημάτων που άπτονται της εφαρμογής του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη είναι ικανό να εμποδίσει ή, τουλάχιστον, να αποθαρρύνει τα λοιπά

δικαστήρια, τα οποία στερήθηκαν κάθε εσωτερική αρμοδιότητα να αποφαινούνται τα ίδια επί των ζητημάτων αυτών, να υποβάλλουν στο Δικαστήριο αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως συναφώς, και τούτο, όπως προκύπτει από τις αρχές που υπομνήσθηκαν στις σκέψεις 155 έως 158 της παρούσας απόφασης, ενέχει παράβαση του άρθρου 267 ΣΛΕΕ.

- 291 Κατά τα λοιπά, όσον αφορά το ευρύτερο πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσεται η θέσπιση του τροποποιητικού νόμου και των επίμαχων εθνικών διατάξεων, υπενθυμίζεται επίσης ότι, όπως παρατήρησε η Επιτροπή και όπως προκύπτει από στοιχεία που περιέχονται σε πλείονες πρόσφατες αποφάσεις του Δικαστηρίου, έχουν εσχάτως πολλαπλασιαστεί οι απόπειρες των πολωνικών αρχών να αποθαρρύνουν τοιουτοτρόπως ή να εμποδίσουν τα εθνικά δικαστήρια να υποβάλλουν στο Δικαστήριο αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως σχετικές με το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και το άρθρο 47 του Χάρτη σε σχέση με τις πρόσφατες νομοθετικές μεταρρυθμίσεις που επηρέασαν τη δικαστική εξουσία στην Πολωνία [βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 2ας Μαρτίου 2021, Α.Β. κ.λπ. (Διορισμός δικαστών στο Ανώτατο Δικαστήριο – Προσφυγές), C-824/18, EU:C:2021:153, σκέψεις 99 έως 106 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 292 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, η δεύτερη αιτίαση πρέπει να γίνει δεκτή.

Επί της πέμπτης αιτίασης

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 293 Με την πέμπτη αιτίαση η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το άρθρο 88α του τροποποιηθέντος νόμου περί οργάνωσης των τακτικών δικαστηρίων, το άρθρο 45, παράγραφος 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και το άρθρο 8, παράγραφος 2, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργάνωσης των διοικητικών δικαστηρίων αντιτίθενται στο άρθρο 7 και το άρθρο 8, παράγραφος 1, του Χάρτη, καθώς και στο άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχεία γ' και ε', και παράγραφος 3, και στο άρθρο 9, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ.
- 294 Κατά την Επιτροπή, καθόσον επιβάλλουν στους δικαστές των διαφόρων οικείων δικαστηρίων την υποχρέωση να υποβάλλουν γραπτή δήλωση σχετικά με την ιδιότητα μέλους ένωσης, μη κερδοσκοπικού ιδρύματος ή πολιτικού κόμματος, και τη θέση που κατέχουν σε αυτά, καθώς και την υποχρέωση δημοσίευσης των εν λόγω πληροφοριών στο *Biuletyn Informacji Publicznej*, οι ως άνω εθνικές διατάξεις συνεπάγονται επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, δεδομένου ότι τέτοιες πληροφορίες αφορούν σαφώς ταυτοποιημένα φυσικά πρόσωπα τα οποία ενεργούν στη σφαίρα της ιδιωτικής ζωής.
- 295 Εξάλλου, κατά την Επιτροπή, η συλλογή και η δημοσίευση των εν λόγω δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν εμπίπτει στην οργάνωση της δικαιοσύνης και, εν πάση περιπτώσει, ο ενδεχόμενος λειτουργικός δεσμός μεταξύ των εν λόγω δεδομένων και της άσκησης των καθηκόντων δικαστή δεν καθιστά δυνατή την εξαίρεση τέτοιων μέτρων από το πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ. Συγκεκριμένα, τα εν λόγω μέτρα προορίζονται να επηρεάσουν τη σταδιοδρομία των δικαστών και την άσκηση των καθηκόντων τους, ενδέχεται δε να επηρεάσουν την ανεξαρτησία τους, μολονότι η προστασία της εν λόγω ανεξαρτησίας θα έπρεπε να διασφαλίζεται δυνάμει του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ όταν οι δικαστές καλούνται να εφαρμόσουν και να ερμηνεύσουν το δίκαιο της Ένωσης.

- 296 Κατά την Επιτροπή, τα επίμαχα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα εμπίπτουν επιπλέον στις κατηγορίες ευαίσθητων δεδομένων που υπόκεινται στο καθεστώς απαγόρευσης και ενισχυμένης προστασίας που θεσπίζεται με το άρθρο 9, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, ως δεδομένα δυνάμενα να αποκαλύψουν τα πολιτικά φρονήματα ή τις φιλοσοφικές πεποιθήσεις των οικείων δικαστών.
- 297 Κατά τη γνώμη της Επιτροπής, όμως, ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι οι σκοποί, οι οποίοι προκύπτουν από την αιτιολογική έκθεση του σχεδίου νόμου που κατέληξε στη θέσπιση του άρθρου 88a του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων και οι οποίοι αφορούν τη διαφύλαξη της πολιτικής ουδετερότητας και της αμεροληψίας των δικαστών, καθώς και της εμπιστοσύνης στην εν λόγω αμεροληψία, και την προστασία της αξιοπρέπειας του λειτουργημάτων τους, μπορούν να θεωρηθούν θεμιτοί, οι επίμαχες υποχρεώσεις δήλωσης και δημοσίευσης δεν είναι εντούτοις αναγκαίες για την επίτευξη των εν λόγω σκοπών. Επομένως, οι επεμβάσεις που οι εν λόγω υποχρεώσεις συνεπάγονται στο δικαίωμα των ενδιαφερομένων στην προστασία της ιδιωτικής ζωής τους και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τους αφορούν δεν συνάδουν με την αρχή της αναλογικότητας και, συνεπώς, δεν πληρούν τις απαιτήσεις που απορρέουν από τις διάφορες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης που μνημονεύθηκαν στη σκέψη 293 της παρούσας απόφασης.
- 298 Συγκεκριμένα, τέτοια μέτρα δεν περιορίζονται αυστηρώς στα αναγκαία για την επίτευξη των ως άνω σκοπών, καθότι υφίστανται λιγότερο περιοριστικά μέσα προς τούτο, όπως οι διαδικασίες εξαίρεσης και η διάθεση, στα όργανα που είναι επιφορτισμένα να διασφαλίζουν την τήρηση των επαγγελματικών προτύπων ή να ορίζουν τα μέλη των δικαστικών σχηματισμών, πληροφοριών σχετικά με ορισμένες δραστηριότητες τις οποίες οι δικαστές ασκούν εκτός των καθηκόντων τους οι οποίες ενδέχεται να συνεπάγονται συγκρούσεις συμφερόντων ως προς αυτούς σε συγκεκριμένη υπόθεση. Επιπλέον, τα εν λόγω λιγότερο επεμβατικά μέσα θα καθιστούσαν δυνατή την αποφυγή της χρήσης των πληροφοριών που συλλέγονται κατ' αυτόν τον τρόπο για σκοπούς διαφορετικούς από εκείνους που θεωρητικά επιδιώκονται, όπως την άσκηση στους δικαστές εξωτερικών πιέσεων που θίγουν την ανεξαρτησία τους ή τη βούληση να θιγούν, αφενός, η επαγγελματική φήμη και το κύρος τους μέσω της προώθησης της καχυποψίας του κοινού έναντι των δικαστών και, αφετέρου, η εξέλιξη της σταδιοδρομίας τους μέσω δυσμενών διακρίσεων εις βάρος τους.
- 299 Επιπλέον, η ιδιότητα μέλους πολιτικού κόμματος στο παρελθόν εμπίπτει στη σφαίρα της ιδιωτικής ζωής του προσώπου πριν από τον διορισμό του σε θέση δικαστή και δεν είναι ικανή να επηρεάσει άμεσα την παρούσα δραστηριότητά του. Το ίδιο ισχύει ειδικότερα για την ιδιότητα μέλους πολιτικού κόμματος πριν από τις 29 Δεκεμβρίου 1989, δεδομένου ότι η εξασφάλιση τέτοιων πληροφοριών είναι αλυσιτελής για την εκτίμηση της αμεροληψίας δικαστή στις υποθέσεις των οποίων επιλαμβάνεται 30 και πλέον έτη αργότερα. Επομένως, η υποχρεωτική δήλωση και η δημοσίευση τέτοιων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν ενδείκνυνται επίσης για την επίτευξη των προβαλλόμενων εν προκειμένω σκοπών.
- 300 Τα επίμαχα εθνικά μέτρα προσιδιάζουν στην πραγματικότητα σε σύστημα εποπτείας των δικαστών η αιφνίδια θέσπιση του οποίου δεν ανταποκρίνεται σε κανέναν συγκεκριμένο δικαιολογητικό λόγο ή αναγκαιότητα, δεδομένου ότι η πολιτική ουδετερότητα και η αμεροληψία των δικαστών είναι εγγυημένες από μακρόν, ιδίως με το άρθρο 178 του Συντάγματος το οποίο προβλέπει την εν λόγω πολιτική ουδετερότητα, καθώς και με τον όρκο βάσει του οποίου οι δικαστές ορκίζονται να απονέμουν τη δικαιοσύνη «με πλήρη αμεροληψία» και με την υποχρέωση να απέχουν από κάθε πράξη που θα μπορούσε να «υπονομεύσει την εμπιστοσύνη στην αμεροληψία τους», την οποία οφείλουν να επιδεικνύουν δυνάμει των άρθρων 66 και 82 του νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων.

- 301 Με το υπόμνημα αντικρούσεως, η Δημοκρατία της Πολωνίας υποστηρίζει κατ' αρχάς ότι ο ΓΚΠΔ δεν εφαρμόζεται στις επίμαχες πράξεις επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, διότι αυτές πραγματοποιούνται στο πλαίσιο δραστηριότητας η οποία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', του εν λόγω κανονισμού, ήτοι της οργάνωσης και της απονομής της δικαιοσύνης, με τις οποίες οι σχετικές πληροφορίες έχουν «άμεση σχέση», δεδομένου ότι αφορούν την άσκηση των καθηκόντων του δικαστή.
- 302 Εν συνεχεία, η Δημοκρατία της Πολωνίας υποστηρίζει ότι, ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι ο ΓΚΠΔ έχει εφαρμογή εν προκειμένω, θεμιτός σκοπός των επίμαχων εθνικών διατάξεων είναι η ενίσχυση της αμεροληψίας και της πολιτικής ουδετερότητας των δικαστών, ενημερώνοντας τους πολίτες για την ενδεχόμενη ύπαρξη λόγων εξαίρεσης τους οποίους οι πολίτες θα μπορούσαν να προβάλουν σε συγκεκριμένη υπόθεση, καθώς και ότι οι εν λόγω εθνικές διατάξεις είναι ανάλογες προς τον συγκεκριμένο σκοπό.
- 303 Συγκεκριμένα, πρώτον, παλαιότερη συμμετοχή σε πολιτικό κόμμα, ακόμη και προγενέστερη της 29ης Δεκεμβρίου 1989 και εντασσόμενη σε ιστορικό πλαίσιο πολιτικοποίησης της δικαστικής εξουσίας, θα μπορούσε να ασκεί επιρροή στην παρούσα και μελλοντική δικαστική δραστηριότητα του οικείου δικαστή.
- 304 Δεύτερον, κατά τη Δημοκρατία της Πολωνίας, η Επιτροπή ουδόλως τεκμηριώνει τους ισχυρισμούς κατά τους οποίους οι επίμαχες εθνικές διατάξεις μπορούν να θίξουν την επαγγελματική φήμη των δικαστών και την αμεροληψία τους και συνεπάγονται κίνδυνο δυσμενών διακρίσεων στην επαγγελματική σταδιοδρομία τους ή κίνδυνο χρήσης για τέτοιο σκοπό. Ειδικότερα, η παροχή των σχετικών πληροφοριών δεν έχει επιπτώσεις στην ικανότητα του δικαστή να απονέμει τη δικαιοσύνη ούτε στην ανάθεση υποθέσεων στο δικαστήριο του οποίου είναι μέλος ούτε στην εξέλιξη της σταδιοδρομίας του οικείου δικαστή. Η παροχή των εν λόγω πληροφοριών δεν έχει επίσης ως συνέπεια να επηρεάζει την ανεξαρτησία του οικείου δικαστή ή την αμεροληψία του στις υποθέσεις των οποίων επιλαμβάνεται, ούτε καταλήγει στην αυτοδίκαιη εξαίρεση του δικαστή στο πλαίσιο των εν λόγω υποθέσεων. Εξάλλου, η Επιτροπή δεν μνημονεύει καμία συγκεκριμένη περίπτωση στην οποία τέτοιες πληροφορίες χρησιμοποιήθηκαν με τον προεκτεθέντα τρόπο.
- 305 Τρίτον, ο σκοπός που επιδιώκεται με τις επίμαχες εθνικές διατάξεις δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί με λιγότερο περιοριστικά μέσα, καθότι, ελλείψει πρόσβασης στις σχετικές πληροφορίες, οι πολίτες δεν θα μπορούσαν να γνωρίζουν ενδεχόμενους λόγους εξαίρεσης των δικαστών που καλούνται να αποφανθούν σε υπόθεση που τους αφορά.
- 306 Εξάλλου, τα σχετικά δεδομένα δεν εμπίπτουν στις κατηγορίες που προβλέπονται στο άρθρο 9, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, δεδομένου ότι στόχος των επίμαχων εθνικών διατάξεων δεν είναι, στην πραγματικότητα, ο δικαστής να κοινοποιήσει πληροφορίες σχετικές με τα πολιτικά φρονήματα ή τις φιλοσοφικές πεποιθήσεις του. Οι εν λόγω εθνικές διατάξεις δεν περιέχουν, άλλωστε, καμία απαρίθμηση των ειδών ιδιοτήτων μέλους που πρέπει να δηλωθούν και, επομένως, πρέπει να εκτιμάται, κατά περίπτωση, αν η σχετική υποχρέωση δήλωσης έχει εφαρμογή, λαμβανομένων μεταξύ άλλων υπόψη των ορίων που τίθενται στις επεμβάσεις στην ιδιωτική ζωή και, ειδικότερα, του άρθρου 53, παράγραφος 7, του Συντάγματος, το οποίο απαγορεύει στις δημόσιες αρχές να απαιτούν από ένα πρόσωπο να γνωστοποιεί τη «θεώρηση του κόσμου», τις πεποιθήσεις ή τη θρησκεία του. Εν πάση περιπτώσει, για τους λόγους που προεξέθεσε η Δημοκρατία της Πολωνίας, οι εν λόγω εθνικές διατάξεις πληρούν επίσης την απαίτηση της αναλογικότητας που προβλέπεται στο άρθρο 9, παράγραφος 2, στοιχείο ζ', του ΓΚΠΔ.

307 Τέλος, η Επιτροπή επιχειρεί να αντιστρέψει το βάρος απόδειξης υποδηλώνοντας ότι απόκειται στη Δημοκρατία της Πολωνίας να εκθέσει τα πραγματικά περιστατικά τα οποία δικαιολογούν τη θέσπιση και την αναλογικότητα των επίμαχων εθνικών διατάξεων για τον λόγο και μόνον ότι οι διατάξεις αυτές δεν υφίσταντο στο παρελθόν.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

– Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

308 Προκαταρκτικώς, παρατηρείται, κατά πρώτον, ότι με την πέμπτη αιτίαση η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι, θεσπίζοντας το άρθρο 88α του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων, το άρθρο 45, παράγραφος 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και το άρθρο 8, παράγραφος 2, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των διοικητικών δικαστηρίων, η Δημοκρατία της Πολωνίας παρέβη τόσο τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχεία γ' και ε', και παράγραφος 3, και το άρθρο 9, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ όσο και εκείνες που υπέχει από το άρθρο 7 και το άρθρο 8, παράγραφος 1, του Χάρτη.

309 Υπό τις συνθήκες αυτές, απόκειται στο Δικαστήριο να αποφανθεί επί των διακριτών παραβάσεων που προέβαλε η Επιτροπή [βλ., κατ' αναλογίαν, αποφάσεις της 21ης Μαΐου 2019, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας (Επικαρπία επί γεωργικών γαιών), C-235/17, EU:C:2019:432, σκέψη 131, και της 18ης Ιουνίου 2020, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας (Διαφάνεια των οργανώσεων), C-78/18, EU:C:2020:476, σκέψη 143].

310 Κατά δεύτερον, όσον αφορά το αντικείμενο των εθνικών διατάξεων κατά των οποίων βάλλει η Επιτροπή στο πλαίσιο της πέμπτης αιτίαςσης, επισημαίνεται, αφενός, ότι οι διατάξεις αυτές επιβάλλουν στους δικαστές του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου), των τακτικών δικαστηρίων και των διοικητικών δικαστηρίων την υποχρέωση να προβούν, ανάλογα με το δικαστήριο του οποίου είναι μέλη και με τη θέση που κατέχουν σε αυτό, σε δήλωση η οποία πρέπει να υποβάλλεται, στις περισσότερες περιπτώσεις, στον πρόεδρο τακτικού ή διοικητικού δικαστηρίου και, σπανιότερα, όσον αφορά τους δικαστές Sąd Apelacyjny (εφετείου), τον πρώτο πρόεδρο του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) και τον πρόεδρο του Naczelny Sąd Administracyjny (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου), είτε στο KRS είτε στον Υπουργό Δικαιοσύνης. Δυνάμει των εν λόγω εθνικών διατάξεων, οι διάφορες προμνησθείσες εθνικές αρχές οφείλουν, εν συνεχεία, να δημοσιεύσουν, εντός προθεσμίας 30 ημερών, στο διαδίκτυο, στο *Biuletyn Informacji Publicznej*, τις πληροφορίες οι οποίες περιέχονται στις εν λόγω δηλώσεις.

311 Δεδομένου ότι η Επιτροπή βάλλει κατά της συλλογής των εν λόγω πληροφοριών καθόσον έχει ως σκοπό την ανάρτησή τους στο διαδίκτυο, οι δύο αυτές πράξεις πρέπει να εκτιμηθούν από κοινού υπό το πρίσμα των διατάξεων της Ένωσης των οποίων την παράβαση προβάλλει εν προκειμένω η Επιτροπή.

312 Αφετέρου, επισημαίνεται ότι, όπως προκύπτει από τις επίμαχες εθνικές διατάξεις, και ειδικότερα από το γράμμα του άρθρου 88α του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων, διάταξη στην οποία παραπέμπουν το άρθρο 45, παράγραφος 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και το άρθρο 8, παράγραφος 2, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των διοικητικών δικαστηρίων, οι πληροφορίες που πρέπει να δηλωθούν προκειμένου να δημοσιευθούν στο διαδίκτυο είναι τριών ειδών. Συγκεκριμένα, οι εν λόγω πληροφορίες αφορούν, πρώτον, την ιδιότητα του οικείου δικαστή ως

μέλους ένωσης, περιλαμβανομένων της επωνυμίας και της έδρας της ένωσης, των θέσεων που κατέχει και του χρονικού διαστήματος διατήρησης της ιδιότητας του μέλους, δεύτερον, τη θέση που ο δικαστής κατείχε σε μη κερδοσκοπικό ίδρυμα, περιλαμβανομένων της επωνυμίας και της έδρας του ιδρύματος και του χρονικού διαστήματος διατήρησης της θέσης, και, τρίτον, την ιδιότητα του ενδιαφερομένου ως μέλους πολιτικού κόμματος πριν από τον διορισμό του σε θέση δικαστή και την ιδιότητά του ως μέλους πολιτικού κόμματος κατά τη διάρκεια της θητείας του πριν από τις 29 Δεκεμβρίου 1989, περιλαμβανομένων της επωνυμίας του κόμματος, των θέσεων που κατείχε και του χρονικού διαστήματος διατήρησης της ιδιότητας του μέλους.

– *Επί της δυνατότητας εφαρμογής του ΓΚΠΔ*

- 313 Δεδομένου ότι η Δημοκρατία της Πολωνίας υποστηρίζει ότι ο ΓΚΠΔ δεν έχει εφαρμογή στις επίμαχες εθνικές διατάξεις, υπενθυμίζεται εκ προοιμίου ότι, κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, ο κανονισμός έχει εφαρμογή στην, εν όλω ή εν μέρει, αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία τέτοιων δεδομένων τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε σύστημα αρχειοθέτησης.
- 314 Εντούτοις, στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', του ΓΚΠΔ διευκρινίζεται ότι ο εν λόγω κανονισμός δεν εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η οποία πραγματοποιείται «στο πλαίσιο δραστηριότητας η οποία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης».
- 315 Συναφώς, επισημαίνεται, κατά πρώτον, ότι ούτε το γεγονός ότι οι πληροφορίες που αποτελούν αντικείμενο των επίμαχων εθνικών διατάξεων αφορούν δικαστές ούτε το γεγονός ότι οι εν λόγω πληροφορίες μπορεί ενδεχομένως να έχουν κάποια σχέση με την άσκηση των καθηκόντων των δικαστών αποτελούν, αυτά καθεαυτά, λόγο εξαίρεσης των εθνικών διατάξεων αυτών από το πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ.
- 316 Συγκεκριμένα, υπενθυμίζεται ότι, στο μέτρο που η προβλεπόμενη στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', του ΓΚΠΔ εξαίρεση καθιστά ανεφάρμοστο το καθεστώς προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που προβλέπει ο εν λόγω κανονισμός και αποκλίνει, επομένως, από τον πρωταρχικό σκοπό του, ο οποίος συνίσταται στην εξασφάλιση της προστασίας των θεμελιωδών ελευθεριών και δικαιωμάτων των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής καθώς και το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, η εν λόγω εξαίρεση πρέπει, όπως και οι λοιπές εξαιρέσεις από την εν λόγω δυνατότητα εφαρμογής που προβλέπονται στο εν λόγω άρθρο 2, παράγραφος 2, να ερμηνεύονται στενά [πρβλ. αποφάσεις της 14ης Φεβρουαρίου 2019, *Buivids*, C-345/17, EU:C:2019:122, σκέψη 41 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 22ας Ιουνίου 2021, *Latvijas Republikas Saeima (Βαθμοί ποινής)*, C-439/19, EU:C:2021:504, σκέψη 62 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 317 Επομένως, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι πρέπει να γίνει δεκτό ότι το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', του ΓΚΠΔ, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα της αιτιολογικής σκέψης 16 και του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο β', του εν λόγω κανονισμού καθώς και του άρθρου 3, παράγραφος 2, πρώτη περίπτωση, της οδηγίας 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ 1995, L 281, σ. 31), συνέχεια του οποίου αποτελεί εν μέρει το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχεία α' και β', του εν λόγω κανονισμού, έχει ως μοναδικό σκοπό να

αποκλείσει από το πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται από τις κρατικές αρχές στο πλαίσιο δραστηριότητας η οποία αποσκοπεί στη διαφύλαξη της εθνικής ασφάλειας ή δραστηριότητας δυνάμενης να υπαχθεί στην ίδια κατηγορία, οπότε το γεγονός και μόνον ότι μια δραστηριότητα ασκείται από το κράτος ή από δημόσια αρχή δεν αρκεί ώστε η εξαίρεση αυτή να ισχύει αυτομάτως για μια τέτοια δραστηριότητα [πρβλ. αποφάσεις της 22ας Ιουνίου 2021, *Latvijas Republikas Saeima (Βαθμοί ποινής)*, C-439/19, EU:C:2021:504, σκέψεις 63 έως 66 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 20ής Οκτωβρίου 2022, *Koalitsia «Demokraticzna Bulgaria – Obedinenie»*, C-306/21, EU:C:2022:813, σκέψεις 36 έως 39].

- 318 Οι δραστηριότητες που αποσκοπούν στη διαφύλαξη της εθνικής ασφάλειας οι οποίες μνημονεύονται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', του ΓΚΠΔ καταλαμβάνουν ειδικότερα τις δραστηριότητες εκείνες που αποσκοπούν στην προστασία των ουσιωδών λειτουργιών του κράτους και των θεμελιωδών συμφερόντων της κοινωνίας [αποφάσεις της 22ας Ιουνίου 2021, *Latvijas Republikas Saeima (Βαθμοί ποινής)*, C-439/19, EU:C:2021:504, σκέψη 67, και της 20ής Οκτωβρίου 2022, *Koalitsia «Demokraticzna Bulgaria – Obedinenie»*, C-306/21, EU:C:2022:813, σκέψη 40].
- 319 Μολονότι, όμως, η διασφάλιση της ορθής απονομής της δικαιοσύνης στα κράτη μέλη και, ιδίως, η θέσπιση κανόνων που εφαρμόζονται στο καθεστώς των δικαστών και στην άσκηση των καθηκόντων τους υπάγονται στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, εντούτοις δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι οι πράξεις που διέπονται από τις εθνικές διατάξεις κατά των οποίων βάλλει η Επιτροπή στο πλαίσιο της πέμπτης αιτίασης αποτελούν μέρος δραστηριότητας μη εμπίπτουσας στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', του ΓΚΠΔ, όπως είναι μια δραστηριότητα που αποσκοπεί στη διαφύλαξη της εθνικής ασφάλειας.
- 320 Συναφώς, από την αιτιολογική σκέψη 20 του ΓΚΠΔ προκύπτει σαφώς ότι ο εν λόγω κανονισμός εφαρμόζεται, μεταξύ άλλων, στις δραστηριότητες των δικαστηρίων και άλλων δικαστικών αρχών, με την επιφύλαξη ορισμένων ρυθμίσεων οι οποίες προβλέπονται ή επιτρέπονται από τον εν λόγω κανονισμό όταν τα δικαστήρια ή άλλες δικαστικές αρχές ενεργούν στο πλαίσιο της άσκησης των δικαιοδοτικών καθηκόντων τους.
- 321 Παρατηρείται όμως ότι, μολονότι, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 312 της παρούσας απόφασης, οι επίμαχες εθνικές διατάξεις προβλέπουν ότι, βεβαίως, οι οικείες πράξεις συλλογής και ανάρτησης των πληροφοριών στο διαδίκτυο πραγματοποιούνται, κατά κανόνα, από πρόεδρους τακτικών ή διοικητικών δικαστηρίων και, κατ' εξαίρεση, από το KRS ή τον Υπουργό Δικαιοσύνης, οι εν λόγω πράξεις δεν περιλαμβάνονται στην άσκηση των δικαιοδοτικών καθηκόντων των οικείων αρχών και, επομένως, το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', του ΓΚΠΔ δεν έχει εφαρμογή στις συγκεκριμένες πράξεις.
- 322 Κατά δεύτερον, υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 4, σημείο 1, του ΓΚΠΔ, ως «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα» νοείται «κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο». Εξάλλου, στο άρθρο 4, σημείο 2, του ΓΚΠΔ, ο όρος «επεξεργασία» ορίζεται ως «κάθε πράξη ή σειρά πράξεων που πραγματοποιείται με ή χωρίς τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή σε σύνολα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», παρατίθενται δε παραδείγματα τέτοιων πράξεων, όπως «η συλλογή, η καταχώριση, [...] η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης» τέτοιων δεδομένων.

- 323 Εν προκειμένω, όμως, διαπιστώνεται ότι, αφενός, οι πληροφορίες οι οποίες πρέπει υποχρεωτικώς να δηλώνονται και να δημοσιεύονται στο διαδίκτυο αφορούν ταυτοποιημένα ή ταυτοποιήσιμα φυσικά πρόσωπα και, επομένως, εμπίπτουν στην έννοια των «δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 1, του ΓΚΠΔ. Συγκεκριμένα, οι εν λόγω πληροφορίες αφορούν πρόσωπα ταυτοποιημένα ονομαστικώς και σχετίζονται με την ιδιότητά τους ως μελών ενώσεων, μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων και πολιτικών κομμάτων, καθώς και με τις θέσεις που τα εν λόγω πρόσωπα κατέχουν ή κατείχαν στους εν λόγω φορείς. Το γεγονός δε ότι οι εν λόγω πληροφορίες άπτονται της επαγγελματικής δραστηριότητας των δηλούντων δεν είναι ικανό να άρει τον χαρακτηρισμό τους ως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα (απόφαση της 1ης Αυγούστου 2022, *Vyriausioji tarnybinės etikos komisija*, C-184/20, EU:C:2022:601, σκέψη 65 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 324 Αφετέρου, εθνικές διατάξεις οι οποίες επιβάλλουν, όπως εν προκειμένω, υποχρέωση δήλωσης και ανάρτησης στο διαδίκτυο των επίμαχων πληροφοριών περιλαμβάνουν πράξεις που συνίστανται στη συλλογή, την καταχώριση και τη διάδοση των εν λόγω πληροφοριών, ήτοι ενός συνόλου πράξεων που συνιστούν «επεξεργασία» δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 2, του ΓΚΠΔ (βλ., όσον αφορά την ανάρτηση στο διαδίκτυο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, απόφαση της 1ης Αυγούστου 2022, *Vyriausioji tarnybinės etikos komisija*, C-184/20, EU:C:2022:601, σκέψη 65 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 325 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, διαπιστώνεται ότι οι επίμαχες εθνικές διατάξεις εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ και ότι πρέπει, επομένως, να είναι σύμφωνες προς τις διατάξεις του εν λόγω κανονισμού την παράβαση των οποίων προβάλλει εν προκειμένω η Επιτροπή.
- *Επί της δυνατότητας εφαρμογής του άρθρου 7 και του άρθρου 8, παράγραφος 1, του Χάρτη*
- 326 Όπως προβλέπεται στο άρθρο 51, παράγραφος 1, του Χάρτη, οι διατάξεις του απευθύνονται στα κράτη μέλη, όταν εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης.
- 327 Εν προκειμένω, από τις παρατηρήσεις που εκτέθηκαν στις σκέψεις 313 έως 325 της παρούσας απόφασης προκύπτει ότι οι επίμαχες εθνικές διατάξεις συνεπάγονται την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΓΚΠΔ. Ως εκ τούτου, κατά τη θέσπιση των εν λόγω εθνικών διατάξεων, η Δημοκρατία της Πολωνίας έπρεπε, μεταξύ άλλων, να εφαρμόσει τον ΓΚΠΔ.
- 328 Εξάλλου, δεδομένου ότι τα επίμαχα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα περιέχουν πληροφορίες σχετικά με ταυτοποιημένα φυσικά πρόσωπα, η πρόσβαση οποιουδήποτε μέλους του ευρύτερου κοινού στα εν λόγω δεδομένα θίγει το θεμελιώδες δικαίωμα των ενδιαφερομένων στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής τους, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 7 του Χάρτη, χωρίς να ασκεί επιρροή, στο πλαίσιο αυτό, το γεγονός ότι τα δεδομένα ενδέχεται να αφορούν επαγγελματικές δραστηριότητες. Επιπλέον, η διάθεση τέτοιων δεδομένων στο ευρύτερο κοινό συνιστά επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα η οποία εμπίπτει στο άρθρο 8 του Χάρτη (πρβλ. απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2022, *Luxembourg Business Registers*, C-37/20 και C-601/20, EU:C:2022:912, σκέψη 38 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 329 Επομένως, η διάθεση των εν λόγω δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε τρίτους συνιστά επέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, ανεξαρτήτως της μεταγενέστερης χρήσης των πληροφοριών που γνωστοποιούνται. Συναφώς, ελάχιστη σημασία έχει αν οι σχετικές με την ιδιωτική ζωή γνωστοποιούμενες πληροφορίες είναι ή

όχι ευαίσθητου χαρακτήρα ή αν οι ενδιαφερόμενοι υπέστησαν ή όχι τυχόν δυσμενείς συνέπειες λόγω της επέμβασης αυτής (πρβλ. απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2022, Luxembourg Business Registers, C-37/20 και C-601/20, EU:C:2022:912, σκέψη 39 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

330 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι το άρθρο 7 και το άρθρο 8, παράγραφος 1, του Χάρτη έχουν εφαρμογή εν προκειμένω και ότι, επομένως, οι επίμαχες εθνικές διατάξεις πρέπει να συνάδουν προς τα άρθρα αυτά [πρβλ. απόφαση της 18ης Ιουνίου 2020, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας (Διαφάνεια των οργανώσεων), C-78/18, EU:C:2020:476, σκέψη 103].

– Επί της προβαλλόμενης παράβασης των διατάξεων του άρθρου 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχεία γ' και ε', και παράγραφος 3, και του άρθρου 9, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ καθώς και του άρθρου 7 και του άρθρου 8, παράγραφος 1, του Χάρτη

331 Υπογραμμίζεται, εκ προοιμίου, αφενός, ότι υφίστανται στενοί δεσμοί μεταξύ του ΓΚΠΔ και των διατάξεων του άρθρου 7 και του άρθρου 8, παράγραφος 1, του Χάρτη, υπό το πρίσμα των οποίων πρέπει να ερμηνεύεται ο εν λόγω κανονισμός.

332 Εξάλλου, από το άρθρο 1, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ, σε συνδυασμό με τις αιτιολογικές σκέψεις του 4 και 10, προκύπτει ότι σκοπός του κανονισμού είναι ιδίως η διασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, δικαίωμα το οποίο κατοχυρώνεται επίσης στο άρθρο 8 του Χάρτη και συνδέεται στενά με το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 7 του Χάρτη (απόφαση της 1ης Αυγούστου 2022, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, σκέψη 61). Επομένως, όπως παρατήρησε ειδικότερα ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 235 των προτάσεων του, εφόσον πληρούνται οι δυνάμει του ίδιου κανονισμού όροι της νόμιμης επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η εν λόγω επεξεργασία θεωρείται ότι συμμορφώνεται επίσης προς τις απαιτήσεις που θέτουν τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2017, Ruškár, C-73/16, EU:C:2017:725, σκέψη 102).

333 Αφετέρου, όπως προκύπτει από την επιχειρηματολογία που προβάλλει προς στήριξη της πέμπτης αιτίασης, η Επιτροπή αμφισβητεί ότι οι επίμαχες εθνικές διατάξεις επιδιώκουν πραγματικά τους σκοπούς που επικαλείται η Δημοκρατία της Πολωνίας, υποστηρίζει δε ότι οι επεμβάσεις στα θεμελιώδη δικαιώματα της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής που απορρέουν από τις εν λόγω εθνικές διατάξεις δεν συνάδουν, εν πάση περιπτώσει, προς την απαίτηση της αναλογικότητας που συνάγεται από τις διάφορες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης την παράβαση των οποίων προβάλλει. Δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν υποστήριξε ότι οι εν λόγω εθνικές διατάξεις δεν πληρούν άλλες απαιτήσεις οι οποίες απορρέουν από τις άνω διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο οφείλει, επομένως, να εμμένει στην εξέταση της αιτίασης που η Επιτροπή προέβαλε κατ' αυτόν τον τρόπο και, ως εκ τούτου, να εξετάσει τις επίμαχες εθνικές διατάξεις μόνον υπό το πρίσμα της αναλογικότητάς τους ως προς τους προβαλλόμενους από τη Δημοκρατία της Πολωνίας σκοπούς.

334 Συναφώς, υπενθυμίζεται, πρώτον, ότι, κατά πάγια νομολογία, τα θεμελιώδη δικαιώματα στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, δεν αποτελούν απόλυτα προνόμια, αλλά πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε σχέση με τη λειτουργία την οποία επιτελούν στο κοινωνικό σύνολο και να σταθμίζονται με άλλα θεμελιώδη δικαιώματα. Επομένως, επιτρέπεται η επιβολή περιορισμών, υπό την προϋπόθεση ότι, σύμφωνα με το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη,

προβλέπονται από τον νόμο και σέβονται το βασικό περιεχόμενο των θεμελιωδών δικαιωμάτων καθώς και την αρχή της αναλογικότητας. Βάσει της εν λόγω αρχής, περιορισμοί επιτρέπεται να επιβάλλονται μόνον εφόσον είναι αναγκαίοι και ανταποκρίνονται πραγματικά σε σκοπούς γενικού συμφέροντος τους οποίους αναγνωρίζει η Ένωση ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων. Οι περιορισμοί αυτοί πρέπει να μην υπερβαίνουν τα όρια του απολύτως αναγκαίου και η ρύθμιση που συνεπάγεται την επέμβαση πρέπει να προβλέπει σαφείς και ακριβείς κανόνες που να διέπουν την έκταση και την εφαρμογή του επίμαχου μέτρου (απόφαση της 1ης Αυγούστου 2022, *Vyriausioji tarnybinės etikos komisija*, C-184/20, EU:C:2022:601, σκέψη 70 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 335 Όσον αφορά, δεύτερον, το άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του ΓΚΠΔ, η συγκεκριμένη διάταξη περιλαμβάνει εξαντλητικό και περιοριστικό κατάλογο των περιπτώσεων στις οποίες η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μπορεί να θεωρηθεί νόμιμη. Επομένως, για να μπορεί να θεωρηθεί νόμιμη η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να εμπίπτει σε μία από τις περιπτώσεις που προβλέπει η εν λόγω διάταξη (απόφαση της 1ης Αυγούστου 2022, *Vyriausioji tarnybinės etikos komisija*, C-184/20, EU:C:2022:601, σκέψη 67 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 336 Βάσει του άρθρου 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχείο γ', του ΓΚΠΔ, η επεξεργασία των δεδομένων είναι σύννομη εάν είναι απαραίτητη για τη συμμόρφωση του υπευθύνου επεξεργασίας προς έννομη υποχρέωση. Κατά το άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχείο ε', του εν λόγω κανονισμού, η επεξεργασία είναι επίσης σύννομη εάν είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας.
- 337 Το άρθρο 6, παράγραφος 3, του ΓΚΠΔ ορίζει ειδικότερα, όσον αφορά τις δύο αυτές προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας, ότι βάση της επεξεργασίας πρέπει να είναι το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο υπόκειται ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ότι η νομική βάση πρέπει να ανταποκρίνεται σε σκοπό δημόσιου συμφέροντος και να είναι ανάλογη προς τον επιδιωκόμενο νόμιμο σκοπό. Δεδομένου ότι οι απαιτήσεις αυτές αποτελούν έκφραση των απαιτήσεων του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, πρέπει να ερμηνεύονται υπό το πρίσμα της διάταξης αυτής (απόφαση της 1ης Αυγούστου 2022, *Vyriausioji tarnybinės etikos komisija*, C-184/20, EU:C:2022:601, σκέψη 69).
- 338 Εν προκειμένω, όπως υπογραμμίστηκε στη σκέψη 310 της παρούσας απόφασης, αντικείμενο των επίμαχων εθνικών διατάξεων είναι η επιβολή στους οικείους δικαστές της υποχρέωσης, ανάλογα με το δικαστήριο του οποίου είναι μέλη και της θέσης τους σε αυτό, να υποβάλουν δήλωση, στις περισσότερες περιπτώσεις, προς προέδρους τακτικών ή διοικητικών δικαστηρίων και, κατ' εξαίρεση, προς το KRS ή τον Υπουργό Δικαιοσύνης, με σκοπό τη δημοσίευση, στο *Biuletyn Informacji Publicznej*, από τις εν λόγω αρχές, των πληροφοριών που περιέχονται στις εν λόγω δηλώσεις.
- 339 Δεδομένου, όμως, ότι η υποχρέωση συλλογής, καταχώρισης και ανάρτησης στο διαδίκτυο, την οποία υπέχουν οι προμνησθείσες αρχές, είναι απόρροια των διατάξεων που διαλαμβάνονται στη σκέψη 310 της παρούσας απόφασης, η επίμαχη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να θεωρηθεί αναγκαία για την εκπλήρωση νόμιμης υποχρέωσης την οποία καθεμία από τις ως άνω αρχές υπέχει ως υπεύθυνος της επεξεργασίας. Κατά συνέπεια, η εν λόγω επεξεργασία εμπίπτει στην περίπτωση του άρθρου 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχείο γ', του ΓΚΠΔ (πρβλ. απόφαση της 1ης Αυγούστου 2022, *Vyriausioji tarnybinės etikos komisija*, C-184/20, EU:C:2022:601, σκέψη 71).

- 340 Όσον αφορά την περίπτωση νόμιμης επεξεργασίας που προβλέπεται στο άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχείο ε', του ΓΚΠΔ, επισημαίνεται ότι η επιδίωξη του σκοπού της αμεροληψίας των δικαστών, ο οποίος προβάλλεται, μεταξύ άλλων, στην αιτιολογική έκθεση του τροποποιητικού νόμου που αφορά τις εθνικές διατάξεις κατά των οποίων βάλλει η Επιτροπή στο πλαίσιο της πέμπτης αιτίας, συμβάλλει στη διασφάλιση της ορθής άσκησης των καθηκόντων του δικαστή η οποία συνιστά εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον, κατά την έννοια της εν λόγω διάταξης του ΓΚΠΔ.
- 341 Τρίτον, το άρθρο 9, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ απαγορεύει, μεταξύ άλλων, τις πράξεις επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αποκαλύπτουν τα πολιτικά φρονήματα ή τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις φυσικού προσώπου. Πρόκειται, κατά τον τίτλο του εν λόγω άρθρου 9, για «ειδικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», τα οποία χαρακτηρίζονται επίσης ως «ευαίσθητα» στην αιτιολογική σκέψη 10 του ΓΚΠΔ.
- 342 Ορισμένες εξαιρέσεις από την ως άνω απαγόρευση προβλέπονται στο άρθρο 9, παράγραφος 2, του ΓΚΠΔ. Όπως προκύπτει από το άρθρο 9, παράγραφος 2, στοιχείο ζ', του εν λόγω κανονισμού, η απαγόρευση αυτή δεν ισχύει, μεταξύ άλλων, όταν η επίμαχη επεξεργασία είναι απαραίτητη για λόγους ουσιαστικού δημόσιου συμφέροντος, βάσει του δικαίου της Ένωσης ή κράτους μέλους, το οποίο είναι ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο στόχο, σέβεται την ουσία του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων και προβλέπει κατάλληλα και συγκεκριμένα μέτρα για τη διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των συμφερόντων του υποκειμένου των δεδομένων.
- 343 Επομένως, από το γράμμα του άρθρου 9 του ΓΚΠΔ προκύπτει ότι η απαγόρευση που θεσπίζει η εν λόγω διάταξη εφαρμόζεται, υπό την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που προβλέπει ο εν λόγω κανονισμός, σε κάθε είδους επεξεργασία των ειδικών κατά τη διάταξη αυτή κατηγοριών δεδομένων και σε όλους τους υπεύθυνους που διενεργούν τέτοια επεξεργασία [πρβλ. απόφαση της 24ης Σεπτεμβρίου 2019, GC κ.λπ. (Διαγραφή συνδέσμων προς ευαίσθητα δεδομένα), C-136/17, EU:C:2019:773, σκέψη 42].
- 344 Προκειμένου να εξακριβωθεί αν οι επίμαχες εθνικές διατάξεις εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 9 του ΓΚΠΔ, υπενθυμίζεται, εκ προοιμίου, ότι η εν λόγω διάταξη εφαρμόζεται σε επεξεργασία όχι μόνον εγγενώς ευαίσθητων δεδομένων που μνημονεύονται στην εν λόγω διάταξη, αλλά και στα δεδομένα τα οποία αποκαλύπτουν εμμέσως, μέσω νοητικής διεργασίας επαγωγής ή αντιπαραβολής, πληροφορίες τέτοιου είδους (πρβλ. απόφαση της 1ης Αυγούστου 2022, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, σκέψη 123).
- 345 Υπενθυμίζεται επίσης ότι, όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο, υπέρ της ευρείας ερμηνείας της έννοιας «ευαίσθητα δεδομένα» συνηγορεί και ο σκοπός του ΓΚΠΔ, ο οποίος, όπως υπενθυμίζεται στη σκέψη 316 της παρούσας απόφασης, συνίσταται στη διασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των φυσικών προσώπων, ιδίως δε της ιδιωτικής ζωής τους, έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τα αφορούν. Τέτοια ερμηνεία συνάδει επίσης προς τον σκοπό του άρθρου 9, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, ο οποίος συνίσταται στη διασφάλιση αυξημένης προστασίας έναντι επεξεργασίας η οποία, λόγω του ιδιαίτερα ευαίσθητου χαρακτήρα των ως άνω δεδομένων, μπορεί να συνιστά, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 51 του εν λόγω κανονισμού, ιδιαίτερα σοβαρή επέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και στην προστασία των δεδομένων

προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη (πρβλ. απόφαση της 1ης Αυγούστου 2022, *Vyriausioji tarnybinės etikos komisija*, C-184/20, EU:C:2022:601, σκέψεις 125 και 126 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 346 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η συλλογή και η ανάρτηση στο διαδίκτυο πληροφοριών σχετικών με την «ιδιότητα δικαστή ως μέλους», κατά το παρελθόν, «πολιτικού κόμματος» και με τα «καθήκοντα» που άσκησε στο εν λόγω κόμμα, οι οποίες μνημονεύονται στο άρθρο 88α, παράγραφος 1, σημείο 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργάνωσης των τακτικών δικαστηρίων, συνιστούν πράξεις επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δυνάμενες να αποκαλύψουν τα πολιτικά φρονήματα του ενδιαφερομένου, κατά την έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ.
- 347 Όσον αφορά τις πληροφορίες σχετικά με την «ιδιότητα δικαστή ως μέλους», κατά το παρόν ή το παρελθόν, σε «ένωση» και με τη «θέση» που ο εν λόγω δικαστής κατείχε στο πλαίσιο της ένωσης ή τη «θέση» που ο εν λόγω δικαστής κατέχει ή κατείχε σε όργανο «μη κερδοσκοπικού ιδρύματος», οι οποίες μνημονεύονται στο άρθρο 88α, παράγραφος 1, σημεία 1 και 2, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργάνωσης των τακτικών δικαστηρίων, διαπιστώνεται, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 244 και 245 των προτάσεών του, ότι, λαμβανομένης υπόψη της πολύ ευρείας και ασαφούς διατύπωσης που χρησιμοποίησε ο Πολωνός νομοθέτης, η συλλογή και η ανάρτηση στο διαδίκτυο τέτοιων πληροφοριών είναι, αναλόγως της ακριβούς φύσης των σχετικών ενώσεων και ιδρυμάτων, ικανές να αποκαλύψουν τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις των ενδιαφερομένων, κατά την έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή.
- 348 Ως εκ τούτου, προκειμένου να μην υπάγονται στην απαγόρευση του άρθρου 9, παράγραφος 1, οι επίμαχες εθνικές διατάξεις πρέπει να εμπίπτουν σε οποιαδήποτε από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 9, παράγραφος 2, και να πληρούν τις απαιτήσεις που καθορίζονται σε αυτό, ήτοι, εν προκειμένω, τις απαιτήσεις του άρθρου 9, παράγραφος 2, στοιχείο ζ', του ΓΚΠΔ.
- 349 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι, δεδομένου ότι οι επίμαχες εθνικές διατάξεις εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχεία γ' και ε', και του άρθρου 9, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, καθώς και του άρθρου 7 και του άρθρου 8, παράγραφος 1, του Χάρτη, πρέπει, εν συνεχεία, να εκτιμηθεί ο ενδεχόμενος δικαιολογητικός λόγος τους σε σχέση με το άρθρο 6, παράγραφος 3, και το άρθρο 9, παράγραφος 2, στοιχείο ζ', του εν λόγω κανονισμού, καθώς και σε σχέση με το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη.
- 350 Συναφώς, από τις σκέψεις 334, 337 και 342 της παρούσας απόφασης προκύπτει ότι, προκειμένου οι επίμαχες εθνικές διατάξεις, ως νομικές βάσεις για τις επίμαχες πράξεις επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, να πληρούν τις απαιτήσεις που απορρέουν από το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, το άρθρο 6, παράγραφος 3, και το άρθρο 9, παράγραφος 2, στοιχείο ζ', του ΓΚΠΔ, αντιστοίχως, οι εν λόγω πράξεις επεξεργασίας πρέπει, ιδίως, να ανταποκρίνονται σε σκοπό δημοσίου συμφέροντος και να είναι ανάλογες προς τον επιδιωκόμενο θεμιτό σκοπό (πρβλ. απόφαση της 1ης Αυγούστου 2022, *Vyriausioji tarnybinės etikos komisija*, C-184/20, EU:C:2022:601, σκέψη 73).
- 351 Εν προκειμένω, με το δικόγραφο της προσφυγής, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι από την αιτιολογική έκθεση του σχεδίου νόμου που κατέληξε στη θέσπιση του άρθρου 88α του τροποποιηθέντος νόμου περί οργάνωσης των τακτικών δικαστηρίων συνάγεται ότι το εν λόγω σχέδιο νόμου

διαπνεόταν από τη βούληση διαφύλαξης της πολιτικής ουδετερότητας και της αμεροληψίας των δικαστών, της εμπιστοσύνης του κοινού στην εν λόγω αμεροληψία και, τέλος, της αξιοπρέπειας του δικαστικού λειτουργήματος.

- 352 Με το υπόμνημα αντικρούσεως, προκειμένου να δικαιολογήσει τη θέσπιση των επίμαχων εθνικών διατάξεων, η Δημοκρατία της Πολωνίας μνημονεύει τον σκοπό που συνίσταται στην ενίσχυση της πολιτικής ουδετερότητας και της αμεροληψίας των δικαστών και της εμπιστοσύνης των πολιτών στην αμεροληψία τους, διευκρινίζοντας συγχρόνως, όσον αφορά την πολιτική ουδετερότητα, ότι, εν προκειμένω, σκοπός των εθνικών διατάξεων είναι, ειδικότερα, να παράσχουν στους πολίτες τη δυνατότητα να είναι ενημερωμένοι σχετικά με τις παλαιότερες πολιτικές δραστηριότητες των οικείων δικαστών οι οποίες μπορούν να δημιουργήσουν αμφιβολίες σχετικά με την αντικειμενικότητα του δικαστή σε συγκεκριμένη υπόθεση και να έχουν ως συνέπεια, για τον λόγο αυτόν, την ενδεχόμενη εξαίρεσή του.
- 353 Συναφώς, επισημαίνεται, εκ προοιμίου, ότι ο σκοπός που προβάλλει η Δημοκρατία της Πολωνίας, κατά το μέτρο που συνίσταται στη διασφάλιση της πολιτικής ουδετερότητας και της αμεροληψίας των δικαστών και στη μείωση του κινδύνου επηρεασμού τους, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, από παράγοντες σχετικούς με ιδιωτικά ή δημόσια συμφέροντα, είναι, όπως υπογραμμίστηκε στη σκέψη 340 της παρούσας απόφασης, αναμφισβήτητα σκοπός δημοσίου συμφέροντος και, κατά συνέπεια, θεμιτός (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 1ης Αυγούστου 2022, *Vyriausioji tarnybinės etikos komisija*, C-184/20, EU:C:2022:601, σκέψεις 75 και 76). Το ίδιο ισχύει για τον σκοπό που συνίσταται στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης των πολιτών όσον αφορά την ύπαρξη τέτοιας αμεροληψίας.
- 354 Συγκεκριμένα, όπως το Δικαστήριο έχει υπογραμμίσει επανειλημμένως, η απαίτηση περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας των δικαιοδοτικών οργάνων, η οποία είναι άμεσα συνυφασμένη με την αποστολή του δικαστή, αποτελεί ουσιώδες στοιχείο του θεμελιώδους δικαιώματος σε αποτελεσματική δικαστική προστασία και σε δίκαιη δίκη, το οποίο είναι κεφαλαιώδους σημασίας για τη διασφάλιση της προστασίας του συνόλου των δικαιωμάτων των οποίων απολαύουν οι πολίτες βάσει του δικαίου της Ένωσης και για την προάσπιση των κοινών αξιών των κρατών μελών οι οποίες μνημονεύονται στο άρθρο 2 ΣΕΕ, ιδίως δε της αξίας του κράτους δικαίου (πρβλ. αποφάσεις της 20ής Απριλίου 2021, *Repubblika*, C-896/19, EU:C:2021:311, σκέψη 51 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 29ης Μαρτίου 2022, *Getin Noble Bank*, C-132/20, EU:C:2022:235, σκέψη 94 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 355 Επομένως, κατά πάγια νομολογία, οι εγγυήσεις ανεξαρτησίας και αμεροληψίας που απαιτούνται δυνάμει του δικαίου της Ένωσης επιτάσσουν την ύπαρξη κανόνων, ιδίως όσον αφορά τη σύνθεση δικαιοδοτικού οργάνου και τους λόγους εξαιρέσεως των μελών του, ώστε οι πολίτες να μην έχουν καμία εύλογη αμφιβολία ως προς το ανεπηρέαστο του εν λόγω δικαιοδοτικού οργάνου από εξωγενή στοιχεία και ως προς την ουδετερότητά του έναντι των αντικρουόμενων συμφερόντων (πρβλ. απόφαση της 29ης Μαρτίου 2022, *Getin Noble Bank*, C-132/20, EU:C:2022:235, σκέψη 95 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 95 της παρούσας απόφασης, οι εν λόγω κανόνες πρέπει, ειδικότερα, να αποκλείουν τις πιο έμμεσες μορφές επιρροής οι οποίες ενδέχεται να κατευθύνουν τις αποφάσεις των οικείων δικαστών ούτως ώστε να μη δημιουργείται η εντύπωση ότι οι δικαστές δεν είναι ανεξάρτητοι ή αμερόληπτοι, η οποία θα μπορούσε να υπονομεύσει την εμπιστοσύνη που πρέπει να εμπνέει η δικαιοσύνη στους πολίτες μιας δημοκρατικής κοινωνίας και ενός κράτους δικαίου.

- 356 Επομένως, ο σκοπός τον οποίο η Δημοκρατία της Πολωνίας ισχυρίζεται ότι επιδίωξε, εν προκειμένω, αντιστοιχεί, αυτός καθεαυτόν, σε σκοπό γενικού συμφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση, κατά την έννοια του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, ή ακόμη σε σκοπό δημοσίου συμφέροντος και, επομένως, θεμιτό σκοπό, κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 3, του ΓΚΠΔ, ο δε συγκεκριμένος σκοπός δημοσίου συμφέροντος μπορεί, επιπλέον, να χαρακτηριστεί «ουσιαστικός», κατά την έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 2, στοιχείο ζ', του ίδιου κανονισμού.
- 357 Κατά συνέπεια, σύμφωνα με τις ως άνω διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, ένας τέτοιος σκοπός δικαιολογεί περιορισμούς στην άσκηση των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, εφόσον οι εν λόγω περιορισμοί ανταποκρίνονται πραγματικά στον εν λόγω σκοπό και είναι ανάλογοι προς αυτόν (πρβλ. απόφαση της 1ης Αυγούστου 2022, *Vyriausioji tarnybinės etikos komisija*, C-184/20, EU:C:2022:601, σκέψη 81).
- 358 Κατά πάγια νομολογία, η αναλογικότητα μέτρων τα οποία έχουν ως αποτέλεσμα την επέμβαση στα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη επιτάσσει την πλήρωση των απαιτήσεων της καταλληλότητας και της αναγκαιότητας, καθώς και της απαίτησης που αφορά τον αναλογικό χαρακτήρα των μέτρων αυτών σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό (απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2022, *Luxembourg Business Registers*, C-37/20 και C-601/20, EU:C:2022:912, σκέψη 63 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 359 Ειδικότερα, οι παρεκκλίσεις από την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και οι περιορισμοί της προστασίας αυτής δεν πρέπει να υπερβαίνουν τα όρια του απολύτως αναγκαίου, εξυπακουμένου ότι, εφόσον υφίσταται δυνατότητα επιλογής μεταξύ περισσότερων κατάλληλων μέτρων για την επίτευξη των επιδιωκόμενων θεμιτών σκοπών, πρέπει να επιλέγεται το λιγότερο επαχθές. Επιπλέον, σκοπός γενικού συμφέροντος δεν μπορεί να επιδιωχθεί χωρίς να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι πρέπει να συμβιβάζεται με τα θεμελιώδη δικαιώματα τα οποία αφορά το επίμαχο μέτρο, μέσω ισόρροπης σταθμίσεως μεταξύ, αφενός, του σκοπού γενικού συμφέροντος και, αφετέρου, των οικείων δικαιωμάτων, προκειμένου να διασφαλισθεί ότι οι προκαλούμενες από το μέτρο δυσχέρειες δεν είναι υπέρμετρες σε σχέση με τους επιδιωκόμενους σκοπούς. Επομένως, κατά την εκτίμηση της δυνατότητας δικαιολόγησης ενός περιορισμού των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η σοβαρότητα της επέμβασης την οποία συνεπάγεται ένας τέτοιος περιορισμός και να ελέγχεται αν η σημασία του σκοπού γενικού συμφέροντος που επιδιώκεται με τον περιορισμό τελεί σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα αυτή (αποφάσεις της 1ης Αυγούστου 2022, *Vyriausioji tarnybinės etikos komisija*, C-184/20, EU:C:2022:601, σκέψη 98 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 22ας Νοεμβρίου 2022, *Luxembourg Business Registers*, C-37/20 και C-601/20, EU:C:2022:912, σκέψη 64 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 360 Στο ίδιο πνεύμα, στην αιτιολογική σκέψη 39 του ΓΚΠΔ υπογραμμίζεται, ειδικότερα, ότι η προϋπόθεση της αναγκαιότητας πληρούται όταν ο επιδιωκόμενος σκοπός γενικού συμφέροντος δεν μπορεί εύλογα να επιτευχθεί κατά τρόπο εξίσου αποτελεσματικό με άλλα μέσα τα οποία θίγουν σε μικρότερο βαθμό τα θεμελιώδη δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων, ιδίως τα δικαιώματα του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, δεδομένου ότι οι παρεκκλίσεις και οι περιορισμοί όσον αφορά την αρχή της προστασίας τέτοιων δεδομένων δεν πρέπει να υπερβαίνουν το αυστηρώς αναγκαίο μέτρο (πρβλ. απόφαση της 1ης Αυγούστου 2022, *Vyriausioji tarnybinės etikos komisija*, C-184/20, EU:C:2022:601, σκέψη 85 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 361 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να εξακριβωθεί, πρώτον, αν, εφόσον γίνει δεκτό ότι υπαγορεύονται όντως από την επιδίωξη του σκοπού γενικού συμφέροντος που προβάλλει η Δημοκρατία της Πολωνίας, οι επίμαχες εθνικές διατάξεις είναι πρόσφορες για την επίτευξη του εν λόγω σκοπού. Ενδεχομένως, θα πρέπει να εξεταστεί, δεύτερον, αν η απορρέουσα από τις εν λόγω εθνικές διατάξεις επέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη περιορίζεται στο απολύτως αναγκαίο, υπό την έννοια ότι ο εν λόγω σκοπός δεν θα μπορούσε ευλόγως να επιτευχθεί κατά τρόπο εξίσου αποτελεσματικό με άλλα μέσα τα οποία θίγουν σε μικρότερο βαθμό τα εν λόγω θεμελιώδη δικαιώματα, και, τρίτον, αν η επέμβαση είναι δυσανάλογη σε σχέση με τον ίδιο σκοπό, εκτίμηση η οποία απαιτεί ιδίως να γίνει στάθμιση μεταξύ της σημασίας του σκοπού και της σοβαρότητας της επέμβασης (πρβλ. απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2022, Luxembourg Business Registers, C-37/20 και C-601/20, EU:C:2022:912, σκέψη 66).
- 362 Όσον αφορά, κατά πρώτον, το ζήτημα του αν η δημοσίευση στο *Biuletyn Informacji Publicznej* των πληροφοριών που συλλέγονται μέσω των επίμαχων δηλώσεων είναι ικανή να επιτύχει τον σκοπό γενικού συμφέροντος που θεωρητικά επιδιώκεται εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Δημοκρατία της Πολωνίας δεν παρέσχε σαφείς και συγκεκριμένες επεξηγήσεις για τους λόγους για τους οποίους η υποχρεωτική ανάρτηση στο διαδίκτυο των πληροφοριών που αφορούν την ιδιότητα ενός προσώπου ως μέλους πολιτικού κόμματος πριν από τον διορισμό του σε θέση δικαστή και κατά την άσκηση της εντολής του πριν από τις 29 Δεκεμβρίου 1989 θα μπορούσε να συμβάλει επί του παρόντος στην ενίσχυση του δικαιώματος των πολιτών να εκδικαστεί η υπόθεσή τους από δικαστήριο που πληροί την απαίτηση περί αμεροληψίας και περί εμπιστοσύνης των πολιτών στην εν λόγω αμεροληψία.
- 363 Συναφώς, υπενθυμίζεται, άλλωστε, ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει, γενικότερα, ότι οι περιστάσεις του αρχικού διορισμού δικαστή, σε χρονικό διάστημα κατά το οποίο την εξουσία στη Λαϊκή Δημοκρατία της Πολωνίας κατείχε μη δημοκρατικό καθεστώς, δεν μπορούν να θεωρηθούν αυτές καθεαυτές ικανές να δημιουργήσουν εύλογες και σοβαρές αμφιβολίες στους πολίτες όσον αφορά την ανεξαρτησία και την αμεροληψία του εν λόγω δικαστή κατά την άσκηση των μεταγενέστερων δικαιοδοτικών καθηκόντων του (απόφαση της 29ης Μαρτίου 2022, Getin Noble Bank, C-132/20, EU:C:2022:235, σκέψεις 82 έως 84 και 107).
- 364 Κατά τα λοιπά, η θέσπιση των εθνικών διατάξεων κατά των οποίων βάλλει η Επιτροπή στο πλαίσιο της πέμπτης αιτίας, οι οποίες περιλαμβάνονται, όπως και οι διαλαμβανόμενες στην πρώτη και στην τρίτη αιτία, στον τροποποιητικό νόμο, που θεσπίστηκε εν τάχει και υπό τις συνθήκες που εκτέθηκαν στις σκέψεις 141 έως 145 και 291 της παρούσας απόφασης, καθιστά δυνατό να γίνει δεκτό ότι, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, οι εν λόγω διατάξεις, στο μέτρο που αφορούν τις πληροφορίες σχετικά με την ιδιότητα δικαστή ως μέλους πολιτικού κόμματος πριν από τον διορισμό του και κατά την άσκηση της εντολής του πριν από τις 29 Δεκεμβρίου 1989, θεσπίστηκαν, στην πραγματικότητα, με σκοπό να θιγεί η επαγγελματική φήμη των οικείων δικαστών και η αντίληψη των πολιτών γι' αυτούς ή ακόμη με σκοπό τον στιγματισμό τους και, επομένως, οι διατάξεις αυτές αποσκοπούν στην παρεμπόδιση της επαγγελματικής εξέλιξης των ενδιαφερομένων.
- 365 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι, κατά το μέρος που οι επίμαχες εθνικές διατάξεις αφορούν τέτοιες πληροφορίες, με υποχρέωση μνείας της επωνυμίας του οικείου πολιτικού κόμματος, των θέσεων που κατείχε ο δικαστής και του χρονικού διαστήματος διατήρησης της ιδιότητας του μέλους, ήτοι δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία είναι επιπλέον «ευαίσθητα», κατά την

έννοια του άρθρου 9 του ΓΚΠΔ, οι εν λόγω εθνικές διατάξεις, ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι πράγματι αποσκοπούσαν στην επίτευξη του προβαλλόμενου εν προκειμένω θεμιτού σκοπού, δεν είναι εν πάση περιπτώσει πρόσφορες για την επίτευξή του.

- 366 Οι διαπιστώσεις που εκτέθηκαν στις σκέψεις 362 έως 365 της παρούσας απόφασης αρκούν για να αποκλειστεί το ενδεχόμενο οι επίμαχες εθνικές διατάξεις, κατά το μέτρο που προβλέπουν τη συλλογή και την ανάρτηση στο διαδίκτυο πληροφοριών σχετικά με την ιδιότητα προσώπου ως μέλους πολιτικού κόμματος πριν από τον διορισμό του σε θέση δικαστή και κατά τη διάρκεια άσκησης της εντολής του πριν από τις 29 Δεκεμβρίου 1989, να πληρούν τις απαιτήσεις που απορρέουν από την αρχή της αναλογικότητας που προβλέπεται στο άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, καθώς και στο άρθρο 6, παράγραφος 3, και στο άρθρο 9, παράγραφος 2, στοιχείο ζ', του ΓΚΠΔ. Ως εκ τούτου, κατά το μέτρο που οι εν λόγω εθνικές διατάξεις αφορούν τέτοιες πληροφορίες, ενέχουν παράβαση τόσο των διατάξεων του άρθρου 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχεία γ' και ε', και παράγραφος 3, και του άρθρου 9, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ όσο και του άρθρου 7 και του άρθρου 8, παράγραφος 1, του Χάρτη.
- 367 Αντιθέτως, ως προς τις άλλες πληροφορίες που αφορούν οι επίμαχες εθνικές διατάξεις, ήτοι τις πληροφορίες σχετικά με την ιδιότητα δικαστή ως μέλους ένωσης, κατά το παρόν ή το παρελθόν, όπως και σχετικά με τα καθήκοντα που ο εν λόγω δικαστής ασκεί ή άσκησε στο πλαίσιο της ένωσης ή τη θέση που ο εν λόγω δικαστής κατέχει ή κατείχε σε μη κερδοσκοπικό ίδρυμα, δεν μπορεί να αποκλειστεί, εκ προοιμίου, το ενδεχόμενο η ανάρτηση τέτοιων πληροφοριών στο διαδίκτυο να συμβάλει στην αποκάλυψη της ύπαρξης τυχόν συγκρούσεων συμφερόντων ικανών να επηρεάσουν τους οικείους δικαστές κατά την άσκηση των καθηκόντων τους κατά την εκδίκαση συγκεκριμένων υποθέσεων, παροτρύνοντας την αμερόληπτη άσκηση των εν λόγω καθηκόντων και, επομένως, ενδυναμώνοντας την εμπιστοσύνη των πολιτών στο έργο της δικαιοσύνης (πρβλ. απόφαση της 1ης Αυγούστου 2022, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, σκέψη 83).
- 368 Κατά συνέπεια, πρέπει, κατά δεύτερον, να εξακριβωθεί αν ο προβαλλόμενος από τη Δημοκρατία της Πολωνίας σκοπός θα μπορούσε να επιτευχθεί ευλόγως με τρόπο εξίσου αποτελεσματικό με άλλα μέτρα τα οποία θίγουν σε μικρότερο βαθμό τα δικαιώματα των οικείων δικαστών στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής τους και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τους αφορούν και αν η επίμαχη επέμβαση είναι δυσανάλογη σε σχέση με τον εν λόγω σκοπό, εκτίμηση η οποία απαιτεί ιδίως να γίνει στάθμιση μεταξύ της σημασίας του σκοπού και της σοβαρότητας της επέμβασης.
- 369 Τέτοιες εκτιμήσεις πρέπει να γίνουν, μεταξύ άλλων, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων νομικών και πραγματικών στοιχείων που χαρακτηρίζουν το οικείο κράτος μέλος, όπως η ύπαρξη άλλων μέτρων για τη διασφάλιση της αμεροληψίας και την πρόληψη των συγκρούσεων συμφερόντων (πρβλ. απόφαση της 1ης Αυγούστου 2022, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, σκέψη 86).
- 370 Συναφώς, μολονότι είναι αληθές, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή και όπως προκύπτει από τη σκέψη 300 της παρούσας απόφασης, ότι υφίστανται διάφορες εθνικές διατάξεις οι οποίες αποσκοπούν στην κατοχύρωση και στη διασφάλιση της αμεροληψίας των δικαστών στην Πολωνία, δεν συνάγεται εντούτοις ότι θα πρέπει να θεωρηθεί ότι μέτρα τα οποία αποσκοπούν στην περαιτέρω ενδυνάμωση της αμεροληψίας των δικαστών, περιλαμβανομένης της εντύπωσης αμεροληψίας, καθώς και της εμπιστοσύνης των πολιτών σε αυτή βαίνουν πέραν των αναγκαίων για τον σκοπό αυτό.

- 371 Εξάλλου, όπως προβάλλει η Επιτροπή, το ότι οι επίμαχες πληροφορίες τίθενται στη διάθεση των αρχών που καλούνται να αποφανθούν επί ενδεχόμενων συγκρούσεων συμφερόντων ή να αποτρέψουν τέτοιες συγκρούσεις δεν σημαίνει κατ' ανάγκην ότι οι πολίτες θα έχουν τη δυνατότητα να λάβουν γνώση των πληροφοριών αυτών και να εντοπίσουν την ενδεχόμενη ύπαρξη τέτοιων συγκρούσεων οι οποίες απορρέουν από τις εν λόγω πληροφορίες και, κατά περίπτωση, να επικαλεστούν τις εν λόγω πληροφορίες με σκοπό να ζητήσουν την εξαίρεση δικαστή ο οποίος καλείται να εκδικάσει συγκεκριμένη υπόθεση. Ομοίως, η ανάρτηση των ίδιων πληροφοριών στο διαδίκτυο μπορεί κατ' αρχήν να παράσχει στους ενδιαφερόμενους πολίτες τη δυνατότητα να διαθέτουν τις εν λόγω πληροφορίες υπό συνθήκες διαφάνειας και χωρίς να προβούν σε οποιαδήποτε ενέργεια προκειμένου να ενημερωθούν σχετικά με τα πρόσωπα που καλούνται να αποφανθούν επί των διαφορών στις οποίες είναι διάδικοι. Τέτοια διαφάνεια μπορεί, συγχρόνως, να συμβάλει στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης των πολιτών στη δικαιοσύνη.
- 372 Εντούτοις, επισημαίνεται, αφενός, ότι, εν προκειμένω, τα οικεία δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα αφορούν, μεταξύ άλλων, χρονικά διαστήματα προγενέστερα της ημερομηνίας από την οποία ο δικαστής οφείλει να προβεί στην απαιτούμενη δύναμη των επίμαχων εθνικών διατάξεων δήλωση, και τούτο ανεξαρτήτως της χρονικής απόστασης των σχετικών χρονικών διαστημάτων. Ελλείψει, όμως, τουλάχιστον, περιορισμού όσον αφορά τη χρονική απόσταση των εν λόγω προγενέστερων διαστημάτων, δεν μπορεί να θεωρηθεί ευλόγως ότι, κατά το μέτρο που αφορούν τέτοια προγενέστερα χρονικά διαστήματα, τα επίμαχα μέτρα περιορίζονται στα αυστηρώς αναγκαία με σκοπό να συμβάλουν στην ενίσχυση του δικαιώματος των πολιτών, σε συγκεκριμένη υπόθεση, να εκδικαστεί η υπόθεσή τους από δικαστήριο το οποίο πληροί την απαίτηση περί αμεροληψίας, καθώς και στην ενδυνάμωση της εμπιστοσύνης των πολιτών στην εν λόγω αμεροληψία.
- 373 Αφετέρου, λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας που υπομνήσθηκε στη σκέψη 359 της παρούσας απόφασης, για να εκτιμηθεί η αναλογικότητα της επεξεργασίας που αποτελεί αντικείμενο της αιτίας της Επιτροπής, πρέπει επίσης να αξιολογηθεί η σοβαρότητα της επέμβασης που αυτή συνεπάγεται στα θεμελιώδη δικαιώματα στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και να διαπιστωθεί αν η σημασία του επιδιωκόμενου σκοπού γενικού συμφέροντος τελεί σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα της επέμβασης.
- 374 Για να εκτιμηθεί η σοβαρότητα της επέμβασης, πρέπει ιδίως να ληφθεί υπόψη η φύση των επίμαχων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και, ειδικότερα, ο τυχόν ευαίσθητος χαρακτήρας των δεδομένων, καθώς και η φύση και οι συγκεκριμένες λεπτομέρειες της επεξεργασίας τους, ιδίως ο αριθμός των προσώπων που έχουν πρόσβαση στα εν λόγω δεδομένα και ο τρόπος πρόσβασης σε αυτά (απόφαση της 1ης Αυγούστου 2022, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, σκέψη 99 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Όπως υπογραμμίστηκε στη σκέψη 369 της παρούσας απόφασης, προς τούτο πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη το σύνολο των ιδιαίτερων νομικών και πραγματικών στοιχείων που χαρακτηρίζουν το οικείο κράτος μέλος.
- 375 Εν προκειμένω, επισημαίνεται, πρώτον, ότι η ανάρτηση στο διαδίκτυο των επίμαχων ονομαστικών πληροφοριών ενδέχεται, αναλόγως του αντικειμένου των οικείων ενώσεων ή μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων, να αποκαλύψει πληροφορίες σχετικά με ορισμένες ευαίσθητες πτυχές της ιδιωτικής ζωής των οικείων δικαστών, ιδίως τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις τους, και, επομένως, τέτοιες πληροφορίες εμπίπτουν, όπως διαπιστώθηκε ανωτέρω, στο άρθρο 9, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ.

- 376 Δεύτερον, επισημαίνεται ότι η επεξεργασία των επίμαχων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα έχει ως αποτέλεσμα να παρέχεται στο ευρύ κοινό και, κατ' επέκταση, σε δυνητικά απεριόριστο αριθμό προσώπων ελεύθερη διαδικτυακή πρόσβαση στα δεδομένα αυτά, και, επομένως, η εν λόγω επεξεργασία ενδέχεται να καταστήσει δυνατή την ελεύθερη πρόσβαση στα ως άνω δεδομένα προσώπων τα οποία, για λόγους άσχετους προς τον προβαλλόμενο σκοπό γενικού συμφέροντος, που αφορά τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας των δικαστών και την αποφυγή συγκρούσεων συμφερόντων σχετικών με αυτούς, επιδιώκουν να ενημερωθούν για την προσωπική κατάσταση του δηλούντος (πρβλ. απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2022, Luxembourg Business Registers, C-37/20 και C-601/20, EU:C:2022:912, σκέψη 42 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 377 Τρίτον, πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ότι, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή και όπως υπογραμμίζεται στη σκέψη 364 της παρούσας απόφασης, στο ιδιαίτερο πλαίσιο θεσπίσεως των επίμαχων εθνικών διατάξεων, το οποίο χαρακτηρίζει το οικείο κράτος μέλος, η ανάρτηση στο διαδίκτυο των επίμαχων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ενδέχεται, για παράδειγμα, να εκθέσει τους οικείους δικαστές σε κίνδυνο αδικαιολόγητου στιγματισμού, επηρεάζοντας αδικαιολόγητα την αντίληψη τόσο των πολιτών όσο και του κοινού γενικότερα για τους εν λόγω δικαστές, καθώς και σε κίνδυνο αδικαιολόγητης παρεμπόδισης της επαγγελματικής σταδιοδρομίας τους.
- 378 Ως εκ τούτου, επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα όπως η θεσπιζόμενη με τις επίμαχες εθνικές διατάξεις πρέπει να θεωρηθεί ότι συνιστά ιδιαίτερος σοβαρή επέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα των οικείων προσώπων στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία κατοχυρώνονται στο άρθρο 7 και στο άρθρο 8, παράγραφος 1, του Χάρτη.
- 379 Επομένως, η σοβαρότητα της εν λόγω επέμβασης πρέπει να σταθμιστεί με τη σημασία του προβαλλόμενου σκοπού γενικού συμφέροντος, που αφορά τη διασφάλιση της αμεροληψίας των δικαστών, περιλαμβανομένης της εντύπωσης αμεροληψίας, και την αποφυγή συγκρούσεων συμφερόντων για τους εν λόγω δικαστές, αυξάνοντας συγχρόνως τη διαφάνεια και την εμπιστοσύνη των πολιτών στην εν λόγω αμεροληψία.
- 380 Προς τούτο, πρέπει να ληφθούν υπόψη, μεταξύ άλλων, η ύπαρξη και η έκταση του κινδύνου που αντιμετωπίζεται θεωρητικά κατ' αυτόν τον τρόπο, καθώς και οι σκοποί που επιδιώκονται πραγματικά με τις επίμαχες εθνικές διατάξεις, λαμβανομένου ιδίως υπόψη του πλαισίου εντός του οποίου θεσπίστηκαν, και, επομένως, το αποτέλεσμα της στάθμισης μεταξύ, αφενός, των εν λόγω σκοπών και, αφετέρου, των δικαιωμάτων των οικείων προσώπων στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι κατ' ανάγκην το ίδιο για όλα τα κράτη μέλη (πρβλ. απόφαση της 1ης Αυγούστου 2022, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, σκέψη 110 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 381 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, λαμβανομένου υπόψη του προεκτεθέντος γενικού και ειδικού εθνικού πλαισίου, εντός του οποίου εντάσσονται οι επίμαχες εθνικές διατάξεις, και των ιδιαίτερος σοβαρών συνεπειών που ενδέχεται να προκύψουν από τις εν λόγω εθνικές διατάξεις για τους οικείους δικαστές, η επέμβαση που συνεπάγεται η ανάρτηση στο διαδίκτυο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν εξισορροπείται από τον προβαλλόμενο σκοπό γενικού συμφέροντος.
- 382 Συγκεκριμένα, σε σύγκριση με το statu quo ante που απέρρευε από το προϊσχύσαν εθνικό νομικό πλαίσιο, η ανάρτηση στο διαδίκτυο των σχετικών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα συνιστά δυνητικά σημαντική επέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στο άρθρο 7 και

στο άρθρο 8, παράγραφος 1, του Χάρτη, χωρίς η εν λόγω επέμβαση να δικαιολογείται, εν προκειμένω, από ενδεχόμενα οφέλη τα οποία θα μπορούσαν να προκύψουν όσον αφορά την αποφυγή συγκρούσεων συμφερόντων για τους δικαστές και την αύξηση της εμπιστοσύνης στην αμεροληψία των δικαστών.

- 383 Στο πλαίσιο αυτό, υπογραμμίζεται εξάλλου ότι κάθε δικαστής υποχρεούται, δυνάμει των κανόνων οι οποίοι διέπουν γενικά το καθεστώς των δικαστών και την άσκηση του λειτουργήματός τους, να αυτοεξαιρείται σε κάθε υπόθεση στην οποία οποιαδήποτε περίπτωση, όπως η ιδιότητα του μέλους ένωσης, κατά το παρόν ή το παρελθόν, ή η κατοχή θέσης σε ένωση ή σε μη κερδοσκοπικό ίδρυμα, κατά το παρόν ή το παρελθόν, θα μπορούσε δικαιολογημένα να δημιουργήσει αμφιβολίες όσον αφορά την αμεροληψία του.
- 384 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, διαπιστώνεται ότι οι επίμαχες διατάξεις ενέχουν παράβαση τόσο των διατάξεων του άρθρου 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχεία γ' και ε', και παράγραφος 3, και του άρθρου 9, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ όσο και των διατάξεων του άρθρου 7 και του άρθρου 8, παράγραφος 1, του Χάρτη, επίσης κατά το μέτρο που αφορούν τη συλλογή και την ανάρτηση στο διαδίκτυο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που άπτονται της ιδιότητας μέλους ένωσης, κατά το παρόν ή το παρελθόν, και της κατοχής θέσης στην εν λόγω ένωση ή σε μη κερδοσκοπικό ίδρυμα, κατά το παρόν ή το παρελθόν.
- 385 Υπό τις συνθήκες αυτές, η πέμπτη αιτίαση πρέπει να γίνει δεκτή στο σύνολό της καθόσον αντλείται από παράβαση των προμνησθεισών διατάξεων του δικαίου της Ένωσης.
- 386 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω παρατηρήσεων, διαπιστώνεται ότι:
- αναθέτοντας στο πειθαρχικό τμήμα, του οποίου η ανεξαρτησία και η αμεροληψία δεν είναι εγγυημένες, την εξουσία εκδίκασης υποθέσεων που επηρεάζουν άμεσα το καθεστώς και την άσκηση του λειτουργήματος των δικαστών και των βοηθών δικαστών, όπως, αφενός, οι αιτήσεις χορήγησης έγκρισης για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστών και βοηθών δικαστών ή για τη σύλληψή τους και, αφετέρου, οι υποθέσεις εργατικού δικαίου και δικαίου κοινωνικών ασφαλίσεων που αφορούν δικαστές του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) και οι υποθέσεις που αφορούν τη συνταξιοδότηση των εν λόγω δικαστών, η Δημοκρατία της Πολωνίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ·
 - θεσπίζοντας και διατηρώντας σε ισχύ το άρθρο 107, παράγραφος 1, σημεία 2 και 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων και το άρθρο 72, παράγραφος 1, σημεία 1 έως 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, τα οποία επιτρέπουν να χαρακτηριστεί ως πειθαρχικό παράπτωμα ο έλεγχος της πλήρωσης των απαιτήσεων του δικαίου της Ένωσης περί ανεξάρτητου και αμερόληπτου δικαστηρίου που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως, η Δημοκρατία της Πολωνίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη, καθώς και από το άρθρο 267 ΣΛΕΕ·
 - θεσπίζοντας και διατηρώντας σε ισχύ το άρθρο 42a, παράγραφοι 1 και 2, και το άρθρο 55, παράγραφος 4, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων, το άρθρο 26, παράγραφος 3, και το άρθρο 29, παράγραφοι 2 και 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, το άρθρο 5, παράγραφοι 1a και 1b, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργανώσεως των διοικητικών δικαστηρίων καθώς και το άρθρο 8 του τροποποιητικού νόμου, τα οποία απαγορεύουν σε όλα τα εθνικά δικαστήρια να ελέγχουν την

πλήρωση των απαιτήσεων που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης περί διασφάλισης ανεξάρτητου και αμερόληπτου δικαστηρίου που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως, η Δημοκρατία της Πολωνίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη, καθώς και από την αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης·

- θεσπίζοντας και διατηρώντας σε ισχύ το άρθρο 26, παράγραφοι 2 και 4 έως 6, και το άρθρο 82, παράγραφοι 2 έως 5, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, καθώς και το άρθρο 10 του τροποποιητικού νόμου, τα οποία απονέμουν αποκλειστική αρμοδιότητα στο τμήμα εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων να εξετάζει αιτιάσεις και νομικά ζητήματα σχετικά με την έλλειψη ανεξαρτησίας των δικαστών, η Δημοκρατία της Πολωνίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη, καθώς και από το άρθρο 267 ΣΛΕΕ και από την αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης·
- θεσπίζοντας και διατηρώντας σε ισχύ το άρθρο 88α του τροποποιηθέντος νόμου περί οργάνωσης των τακτικών δικαστηρίων, το άρθρο 45, παράγραφος 3, του τροποποιηθέντος νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και το άρθρο 8, παράγραφος 2, του τροποποιηθέντος νόμου περί οργάνωσης των διοικητικών δικαστηρίων, η Δημοκρατία της Πολωνίας προσέβαλε το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που κατοχυρώνονται στο άρθρο 7 και στο άρθρο 8, παράγραφος 1, του Χάρτη, καθώς και στο άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχεία γ' και ε', στο άρθρο 6, παράγραφος 3, και στο άρθρο 9, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ.

387 Η προσφυγή απορρίπτεται κατά τα λοιπά, ήτοι καθόσον η Επιτροπή ζητεί, με την πρώτη αιτίαση, να διαπιστωθεί παράβαση του άρθρου 267 ΣΛΕΕ.

Επί των δικαστικών εξόδων

388 Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Δημοκρατία της Πολωνίας ηττήθηκε ως προς το ουσιώδες μέρος των αιτημάτων της, πρέπει να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδα, περιλαμβανομένων των σχετικών με τις διαδικασίες ασφαλιστικών μέτρων, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της Επιτροπής.

389 Σύμφωνα με το άρθρο 140, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Βασίλειο του Βελγίου, το Βασίλειο της Δανίας, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών, η Δημοκρατία της Φινλανδίας και το Βασίλειο της Σουηδίας φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαινεται:

- 1) Η Δημοκρατία της Πολωνίας, αναθέτοντας στο πειθαρχικό τμήμα του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Πολωνία), του οποίου η ανεξαρτησία και η αμεροληψία δεν είναι εγγυημένες, την εξουσία εκδίκασης υποθέσεων που επηρεάζουν άμεσα το καθεστώς και την άσκηση του λειτουργήματος των δικαστών και των βοηθών δικαστών, όπως, αφενός, οι αιτήσεις χορήγησης έγκρισης για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά δικαστών και βοηθών δικαστών ή για τη σύλληψή τους και, αφετέρου, οι υποθέσεις εργατικού δικαίου και δικαίου κοινωνικών ασφαλίσεων που αφορούν δικαστές του Sąd

Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου) και οι υποθέσεις που αφορούν τη συνταξιοδότηση των εν λόγω δικαστών, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ.

- 2) Η Δημοκρατία της Πολωνίας, θεσπίζοντας και διατηρώντας σε ισχύ το άρθρο 107, παράγραφος 1, σημεία 2 και 3, του *ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych* (νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων), της 27ης Ιουλίου 2001, όπως τροποποιήθηκε με τον *ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw* (νόμο περί τροποποιήσεως του νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων, του νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου και ορισμένων άλλων νόμων), της 20ής Δεκεμβρίου 2019, και το άρθρο 72, παράγραφος 1, σημεία 1 έως 3, του *ustawa o Sądzie Najwyższym* (νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου), της 8ης Δεκεμβρίου 2017, όπως τροποποιήθηκε με τον προμνησθέντα νόμο της 20ής Δεκεμβρίου 2019, βάσει των οποίων είναι δυνατόν να χαρακτηριστεί ως πειθαρχικό παράπτωμα ο έλεγχος της πλήρωσης των απαιτήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί ανεξαρτησίας και αμεροληψίας δικαστηρίου που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και από το άρθρο 267 ΣΛΕΕ.
- 3) Η Δημοκρατία της Πολωνίας θεσπίζοντας και διατηρώντας σε ισχύ το άρθρο 42a, παράγραφοι 1 και 2, και το άρθρο 55, παράγραφος 4, του νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων, όπως τροποποιήθηκε με τον προμνησθέντα νόμο της 20ής Δεκεμβρίου 2019, το άρθρο 26, παράγραφος 3, και το άρθρο 29, παράγραφοι 2 και 3, του νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, όπως τροποποιήθηκε με τον εν λόγω νόμο της 20ής Δεκεμβρίου 2019, το άρθρο 5, παράγραφοι 1a και 1b, του *ustawa – Prawo o ustroju sądów administracyjnych* (νόμου περί οργανώσεως των διοικητικών δικαστηρίων), της 25ης Ιουλίου 2002, όπως τροποποιήθηκε με τον ίδιο νόμο της 20ής Δεκεμβρίου 2019, καθώς και το άρθρο 8 του τελευταίου αυτού τροποποιητικού νόμου, τα οποία απαγορεύουν σε όλα τα εθνικά δικαστήρια να ελέγχουν την πλήρωση των απαιτήσεων που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης περί διασφάλισης ανεξάρτητου και αμερόληπτου δικαστηρίου που έχει προηγουμένως συσταθεί νομίμως, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, καθώς και από την αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης.
- 4) Η Δημοκρατία της Πολωνίας, θεσπίζοντας και διατηρώντας σε ισχύ το άρθρο 26, παράγραφοι 2 και 4 έως 6, και το άρθρο 82, παράγραφοι 2 έως 5, του νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, όπως τροποποιήθηκε με τον προμνησθέντα νόμο της 20ής Δεκεμβρίου 2019, καθώς και το άρθρο 10 του τελευταίου αυτού τροποποιητικού νόμου, το οποίο προβλέπει την αποκλειστική αρμοδιότητα του *Izba Kontroli Nadzyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego* (τμήματος εκτάκτου ελέγχου και δημοσίων υποθέσεων) του *Sąd Najwyższy* (Ανωτάτου Δικαστηρίου) να εξετάζει τις αιτιάσεις και τα νομικά ζητήματα που άπτονται της έλλειψης ανεξαρτησίας δικαστηρίου ή δικαστή, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τις συνδυασμένες διατάξεις του άρθρου 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, καθώς και από το άρθρο 267 ΣΛΕΕ και την αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης.

- 5) Η Δημοκρατία της Πολωνίας, θεσπίζοντας και διατηρώντας σε ισχύ το άρθρο 88a του νόμου περί οργανώσεως των τακτικών δικαστηρίων, όπως τροποποιήθηκε με τον προμνησθέντα νόμο της 20ής Δεκεμβρίου 2019, το άρθρο 45, παράγραφος 3, του νόμου περί του Ανωτάτου Δικαστηρίου, όπως τροποποιήθηκε με τον εν λόγω νόμο της 20ής Δεκεμβρίου 2019, και το άρθρο 8, παράγραφος 2, του νόμου περί της οργανώσεως των διοικητικών δικαστηρίων, όπως τροποποιήθηκε με τον ίδιο νόμο της 20ής Δεκεμβρίου 2019, προσέβαλε το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που κατοχυρώνονται στο άρθρο 7 και στο άρθρο 8, παράγραφος 1, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, καθώς και στο άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχεία γ' και ε', στο άρθρο 6, παράγραφος 3, και στο άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).
- 6) Απορρίπτει κατά τα λοιπά την προσφυγή.
- 7) Η Δημοκρατία της Πολωνίας φέρει, πέραν των δικαστικών εξόδων της, και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, περιλαμβανομένων των σχετικών με τις διαδικασίες ασφαλιστικών μέτρων.
- 8) Το Βασίλειο του Βελγίου, το Βασίλειο της Δανίας, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών, η Δημοκρατία της Φινλανδίας και το Βασίλειο της Σουηδίας φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους.

(υπογραφές)